

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**COLLATIO-||NVM SACRARVM|| LIBRI VIII.|| Tilmanni
Bredenbachij S. Th. D.||**

Bredenbach, Tilmann

Coloniae Agrippinae, 1592

VD16 B 7378

Pars Prima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65002)

deducto,
Arina
960
eleemo-
e in mor-
966
m Cano-
968
defuncti
annis N.
ionis ve-
ragia vi-
986
triduanl
uenient
991

DE VARIIS

ILLVSTRIBVS MI- RACVLIS, QVAE SPARSIM

ab Historiographis, aliisque authenticis au-
thoribus referuntur de Ven. Sacra-
mento SS. Eucharistiæ.

*Augustinus de ciuitate Dei ad Marcellinum lib. 22.
cap. 8. de pradio ab infestatione malignorum spi-
rituum liberato per oblationem sacrificij corporis
CHRISTI.*

CAP. PRIMVM.

VIR tribunitius Hesperius,
qui apud nos est, habet e-
nim in territorio Fussalē-
si fundum Rubedi appel-
latum, vbi cū afflictione
animalium & seruorum
suorum domum suam
spirituum malignorum
vim noxiam perpeti comperisset, rogauit no-
stros me absente presbytero, vt aliquis eorum
illò pergeret, cuius orationibus cederent, Per-
rexit vnus, obtulit ibi sacrificium corporis
Christi orans quantum potuit, vt cessaret illa
vexatio: Deo protinus miserante cessauit. Ac-
ceperat autem ab amico suo terram sanctam
de Hierosolymis allatam, vbi sepultus Chri-
stu

2 COLLATION. SACRAR.

stus, die tertio resurrexit: eamque suspendit
in cubiculo suo, ne quid mali etiam ipse per-
retur. At ubi domus eius ab illa infestatio-
purgata est, quid de illa terra fieret cogitabat
quam diutius in cubiculo suo reuerentig
sa habere volebat. Fortè tunc accidit, ut ego
collega tunc meus Episcopus Synicensis
clesiæ Maximinus in proximo essemus: ut
niremus rogauit: & uenimus, Cumque no-
omnia retulisset, etiam hoc petiuit, ut in fo-
retur alicubi, atq; ibi orationum locus fieret
ubi etiam Christiani possent ad celebra-
quæ Dei sunt, congregari. Non restitimus
ctum est. Erat ibi paralyticus rusticanus,
hoc audito, petiuit à parentibus suis, ut illi
ad eum locum sanctum non cunctanter
rent, quò cum fuisset allatus, orauit, atq; in
continuo pedibus suis saluus abscessit.

*De puella quadam, que per SS. Eucharistiæ sum-
nem, & dominici calicis adpositionem, à dem-
vexationibus liberata. D. Prosper Aquitanus
6. de Sacerdotio, qui vixit anno 450.*

CAP. II.

NOstris quoque temporibus Asperc-
COS. Carthagini constituto, hoc signum
diabolicum monstruosumque quod illic acci-
quis illius patriæ cuius ignorat? Quædam iu-
cula Araba natione, ancillæ Dei habitum
stans, cum in balneo lauans simulachrum qu-
dam Veneris impudicè respiceret, & seip-

ei que se consimilans, domicilium se diabolo
 præbuit. Statim ille Leo qui rugiens circuit,
 quem quærebat inuenit. Meatus igitur guttu-
 ris ipsius occupans, nullum cibum, nullumq;
 potum traiciens, per septuaginta ferme dies,
 totidemque noctes, ieiunium sibi diabolus ex
 capto possessoque vase exhibuit. Hoc mon-
 strum parentes puellæ per tot dierum spacia
 auferri posse sperantes, dum iuge malum vl-
 terius tolerare non possent, simul cum filia se
 ingesserunt sacerdoti, quæ acta erant, fideliter
 inuimantes. Hoc tantum puella fatebatur, au-
 quandam noctis medio apparere, quæ sibi in
 ore nescio quid infunderet. Stupor tunc in-
 erat cunctis videre puellâ nullis inditiis diu-
 turni ieiunij foedatam, nullo pallore, seu tabe
 vel debilitate cõfectam, quin potius robustam
 succo viscerum, mole membrorum, cumque
 incredibilia viderentur, quæ dicebantur, habi-
 to consilio in monasterio puellarum, in quo
 reliquiæ S. Stephani sitæ sunt, sacerdos puellâ
 simul & Præposito commendauit. Illic prima
 tantum die apparuisse illam auem asseruit, si-
 bi que increpasse, quod neque fame, neque si-
 ti compulsa, illum locum appeteret, quò sibi
 accedere non liceret, per duas sanè hebdoma-
 das nihil cibi vel poculenti sumens, in mona-
 sterio mansit. Accidit autem, vt quintus deci-
 mus Dominicus illucesceret dies, ascendente
 nobiscum sacerdote, vt matutinum illic sacri-
 ficium

➤ COLLATION. SACRAR.

ficiū solito offerretur, puellam Preposita
ad altare perduxit, eo incessu & habitu, qui
solent rubore perfusa, ex epulis poculisque
mulieres aduenire. Sed ut se illa prostravit
tari, clamore fletus sui, cunctis adstantibus
mitus lachrymasque induxit, quibus tantum
malum auferendum, praesens plebs Domini
exorabat. Erat enim iam indecens murmur
populo. Peracto itaque sacrificio, cum eadem
inter ceteras, breuem particulam corporis Do-
mini tinctam a Sacerdote perciperet, semel
ra mandens trajicere non valuit, nondum illi
fugato, de quo dicit Apostolus, (2. Cor. 6.) Quae
consonantia Christi ad Belial? Et iterum, (2.
Cor. 10.) Non potestis calicem Domini parti-
pare & mensam daemoniorum: Manu igitur
eius sustentante Sacerdote, ne sanctum
proijceret, a quodam Diacono suggestum,
calicem salutarem gutturi eius pontifex
applicaret, quod ut factum est, statim ut locutus
illum, quem diabolus obsederat, Saluator
imperio reliquit, sacramentum quod ore
stabat cum laude Redemptoris transglutit.
puella clamauit: Hinc laetitia, hinc voces
gloriam Dei, quod post octoginta & duos dies
diabolo expulso, puella de potestate fuerat
ruta inimici. Oblatio itaque rursus gratia
actionis pro ea fit, sacrificiique percipiens ce-
tam partem, prisco est reddita vsui. Tunc eni-
dum haec aguntur, spiritu diuino actus Di-

con

conus eiusdem tituli statuat illam sublatam confregit in pulverem, omnemque insidiantis astutiam superavit diuina maiestas.

De Nicloaa quaedam, à teterrimo Damone obsessa, quæ virtute Sanctissimi Sacramenti adiuratum, cum magno ululatu, & confessione eam reliquit. Ex R. D. VVilhelmi Damasi Lindani Episcopi Ruremundensis responsione ad Io. Campani Nestorizantis atque Calvinizantis libellum.

CAP. III.

ANno 1566. die 8. Februar. Feria 6, Nicolaæ Petri Obrij Lanij filia, vxor Ludouici Sartoris, oppido Picardie Veuino, ab apparente hominis sepulti, quasi aui sui, specie spiritu, siue plurimis potius dæmonibus correpta fuit, quæ tandem perducta Laudunum ad Reuerendissimum Episcopum Dominum Bursium, neq; solitis remedijs Ecclesiasticis, neque exorcismis, neque orationibus, aut signo sanctæ crucis liberari ab vniuersis potuit. Emigrauerant enim ad viginti sex, exorcismis venerandi Patris Petri Montani, ordinis sancti Domini.

Interrogatus igitur à Reuerendissimo dæmon, qui sibi nomē Beelzebub indiderat, cur illam pudicam ac Catholicam obsideret? Ingressus sum (inquit dæmon mēdax) hanc metreticulam D E O mandante, propter populi peccata, vt ostendam me esse diabolum, vt conuertam, sius obstinatiores reddam Hugo-

6 COLLATION. SACRAR.

nottas, & vt omnes faciam vnum. Certè oportet, vt officium meum faciam, vt omnes faciam vnum. Cui Episcopus: Hoc præstare, est Domini I E S V, qui omnes vnum faciat. Cum nomen dæmonis inter cetera sacra coniurationis Christianæ mysteria exureretur, ipse prioribus aliquot diebus, in maledicta ac foeda conuitia accendebatur, sed postea non mouebatur isthac iniuria, sicuti nec signo S. Crucis, dicens se non exiturum. Denique illi Episcopus, posteaquam nec per Euangeliorum lectionem, nec orationes, neque coniurationes, non per tui nominis exustionem, neque per reuerendum sanctæ Crucis signum, neque vlla realia quam aut dicimus, aut facimus, vis emigrare, oportet vt tibi tuum Dominum ostendamus, atque præsentem exhibeamus, cuius potentia confestim te hinc expellam. Cui furiosa quadam respondit rabie diabolus, Quémnam? Tuúmne illum album Ioannem? Ton lean le Blanc? Verùm Episcopus blasphemiam reprehendens, Mentiris diabole, inquit, Est tuus Dominus, cui cogeris obedientiam præstare, quisnam te docuit isto conuitio illum appellare? cui diabolus, Ego quidem me ipse, inquit, atq; meos Hugenos ista nomina illum docui appellare, verum enim uerò, tum illi Episcopus, quia eum ita appellas, & tuos ita facis appellare, neque diuinitatem eius cognoscens, neque maiestatem reuer-

reueritus, quānam igitur de causa tantoperē illum exhorrescens trepidas, cum illum tibi ostendo? Quandoquidem tu illum ad eō contemnis, cū rnam oportet, vt tu ad illius aduentum decedas? cur non persistis eodem loco? quare tuis trepidans cedis castris? cur te ille fugat? Cui diabolus, Ha, ha, Tu ne dis pas tout, Il y a Hoc? Il y a Hoc? Tu non vniuersa (inquit) dicis, Est illud Hoc, Est illud Hoc, quā vocē sapē repetebat, summa cum auditorum admiratione, indicās diuinam illius orationis, Hoc est corpus meum, consecrationem. Reuerendissimus itaq; Episcopus sacrosanctā hostiam manu eleuatam ob oculos Nicolae Energumenaē ponebat, quamcunque in partem illa subito deflexisset, maligne spiritus Beelzebub (inquiēs) hostis capitalis Dei, adspice hic pretiosum corpus nostri Saluatoris & Domini Iesu Christi tui magistri, nunc ne verbum quidem loqueris amplius, Ego tibi mando in nomine & virtute pretiosi corporis nostri Saluatoris, & Domini Iesu Christi veri Dei & hominis hic praesentis; En tibi ipsum, vt tu confestim ex eas de corpore huius creaturae Dei, nulli mortalium noxam inferas, atque vt profundum inferni adeas, tuas luiturus poenas, & vt ne vnquā redeas. Exi maligne spiritus, exi: Ecce Dominus tuus, exi, mox diabolus, vt dixerat, ego exibo, sed redibo, sceminam miserimē ita distorsit, exagitauit, vexauit, vt ossa

8 COLLATION. SACRAR.

fragore quodam edito concuterentur, dirisq;
spondylorum, lacertorum, & tiliarum cōtor-
sionibus distorqueretur, horridumq; in mo-
dum dentibus frenderet, ad eò vt humanam om-
nem figuram exueret, inflata, crassior reddi-
ta, & vultu Bufonis colorem exprimente, fau-
cibus hiantibus, ore ad aures dehiscēte, lingua
ad mentum vsque protensa, oculos candelarū
more inflāmatos exhibens, visuq; horribilis
& abominabilis sese ad altitudinem sex pe-
dum validorum viij. aut x. aut xv. hominum
cluctabatur, terribiliter mugiens horridumq;
vulans, in aère pendula hærebat, faciem auctens
à sacrosancta Eucharistia, populū in Ec-
clesiæ area, & xystis pensilibus stantem toruē
ad spectans, vastamq; templi testitudinem, ad-
eò vt auderetur valida exspiratio, graue suspi-
rium, & quædam veluti horrifonis venti ore
illius exorta tempestas. Quem in modum co-
codæmone cum sua xxix. dæmoniorum tur-
ma tandem emigrante, Nicolaa fuit euestigio
liberata, vbi sacrosanctam degustasset Eucha-
ristiam, quæ afflictissimam valetudinem resti-
tuit, atq; syncopen subiinde recurrentem stu-
pendo miraculo iterum atque iterum adhibi-
ta persanauit.

*Hanc de eadem Nicolaa historiam enarrat quo-
que D. Cornelius Gemma Louanien. Regius Medici-
nae Professor. lib. 2. ca. 2. De naturæ diuinæ caracte-
risimè,*

L I B E R I.

vismis, quanquã dissimili & nonnihil diuersa oratione & stylo, cuius rei commemoratione non volui fraudare Lectorem, etsi prior narratio, sua constet certissima fide, & autoritate authentica.

Viderer (inquit D. Gemma mihi piaculum meriturus, si paterer silentio noctis inuolui splendidum miraculi genus (quo quis nomine vocet, non laboro) quod in vrbe Laudunensi Gallix ad veritatis firmamentum ante tot milium ora atque oculos, testatum voluit Deus. Actatis & formæ floridæ mulier, Nicolaa d' Aubrij, iam primum connubio iuncta, vitæ, & religionis integerrimæ, correpta dæmonio est, secundo Nouembris die, anni nunc labentis à Christo nato 1565. Quàm verò prodigiosa ipsius affectus specie, quãtis artibus dæmon quos ludos ediderit, quanta cum admiratione populi, cū Sacramenti Iesu Christi maiestate & gloria, plenius hi scripserunt, qui presentes omnia contēplati, regendæ custodiendq; mulieri præfuere: nam & horū vnus fide dignissimus vir, Canonicus d' Espinoy, mihi ob curationē antiqua necessitudine iunctus, & rē narrauit ordine, cū licuit corā, idemq; paulò post absens Gallicis libellis exaratā dono misit, aliorum quoq; celeberrimorū hominū testimonijs, præcipuè tamen autoritate, atq; sigillo Parisiensis Episcopi confirmatam. Quod præcipuum est, dicam breuiter: Ostendit se prius foeminæ hic genius malus in forma defuncti

10 COLLATION. SACRAR.

siue cadaueris, auum sese illius esse dictitans, postquam verò per sacerdotem vi verbi sacri exestuans, dæmonem se professus fuit, iam niger, hirsutus, ac longè supra quam dudum terribili specie rursus inuisit, subreptam quæ semel atque iterum, de loco in locum transtulit, demum post multa foris oblata phantasmata, præcipuè cati, aut scarabei, crabronis ipsummet iuuenulæ corpus obsedit. Hic blandius inter initia notos, ignotos pariter suis quemque nominibus compellare; multis, qui cōfessione sacra sese non expiassent, fanda infandaque detegere palam, donec exhibita per Sacerdotem hostia sacra, velut iniecto freno conticesceret. Nec tamen penitus cessit, Deo sic ad maiorem potentie suæ gloriam permittente, quin hostis ille humani generis, quæ laboranti foemina omnem remedij saluberrimam viam interceptet, eandem sæpè momento temporis, oculorum, aurium, oris officio & facultate priuarat. Sed appositus ille cælestis, siue angelicus panis, mox omni actionum earum vinculo liberavit. Visum operæpretium fuit laborantem theatro publico, & in conspectu plurium collocare, vbi diuersa vice verbis diuinis per antistites sacros axagiratus spiritus nequam, sese secundum à Lucifero dixit, nec solum habitare hoc domicilio, sed omnium numerum esse triginta, quod & expressis signis pro vero habitum fuit, cum translata paulò post ad Ecclesiastiam

fiam D. Virginis, effulis precibus repente dæ-
 mones xxvi. vno agmine, atque in nimbi ni-
 grantis speciem defluxere; quod matris Chri-
 sti pietate in genus humanum, atque interces-
 sione, datum diuinitus, nemo vel cæcus ani-
 maduertat. Verè etenim, tu nobis quodcunq;
 bonum est, tu sceptrâ Iouemque concilias, tu
 das epulis accumbere diuûm, nimborumque
 facis, tempestatumque potentes. Non multo
 post tres alij in æde Sanctorum omnium ma-
 gno strepitu obsessam mulierem reliquerunt,
 eos fuisse ordinis tertij à Lucifero, ex ipsorû
 professione constabat. Permanfit omnîû prin-
 ceptis, quamuis inuitus (vt ipse coactus prodi-
 dit) prædicens insuper, quibus signis quisque
 discessum suum, plenamq; liberationem mu-
 lieris in proximo esse cognosceret, neque id
 prius futurum esse, quàm Laudunësis Episco-
 pi opera pelleretur: interea nō cessabant pub-
 lici ritus, & sacra solemnia, quibus quãdo in-
 tererat, tanta mox figurarum in habitu foemi-
 næ secuta peruersio, tam horrenda facies visa
 est, vt omnem scribendi vim, omnemque trãs-
 scendat mortalium fidem, iam moles triplo,
 quadruplo auctior, iam nares, oculi recurui,
 flammæ, horrendum intuentes, oui quantita-
 te extuberant foras, lingua oris hiatus amplissi-
 mo, nunc ad sternum pectoris vsque, nunc ad
 aures & tempora, in omnem dimensionem vi-
 brata torquetur, caput orbicularim spinã ver-
 sus,

sus, & crura cōuulsum rapitur, vt nisi octo aut
 nouem ministris coërcita teneatur, rursus ab-
 repta cunctorū oculos & manus euadat. Vnū
 asylum his omnibus in saluari nectare cor-
 poris Dei viui, cuius præpotenti radio, ceu so-
 lis accessu, raptim illæ nocturnæ tenebræ va-
 nescebant. Quanquam tum risu, tum admira-
 tione dignissimum, quòd interrogatus subin-
 de, cur vultum auerteret fœminæ, cum facta
 fierent, quia me (inquit) Ioannis Candidi ter-
 ret imago, quem tamen egrè nunc dominum,
 atque magistrū agnosco meum. sed cur eum
 sic nominas? respōdit: Sic nominare docui pro-
 fessores Euangelij nouos, quanquam isthic sit
 tamen Hoc, ita abrupta periodo illud innuēs,
 Hoc est corpus meum, &c. Sed rursus cum tu-
 te mendaciorum sis omnium parēs & artifex,
 quis tibi vel vera dicenti credet? Verum, ait,
 natura non eloquor, sed veritatem nunc co-
 ætus aliunde, vt mutuo sumpsi, momordit hic
 lusus insigniter, quibus de veritate Sacramen-
 ti contraria insedit opinio. Conati sunt alij ad
 artem magicam, alij ad naturalem affectionis
 speciem relegare, sed nequicquam, magnus e-
 rat cōcursus vndique spectatorum, comple-
 tur vici, fora, templa, porticus, ac penè de cau-
 sa disceptantibus varic, ad seditionem res pro-
 gressa est. Luctatam semel mulierem cum ip-
 so medico ferunt, quem & pugnis affectum
 dimisit cum ignominia, palam post confite-

te dæmone, quo pacto medicus idē, cum magno discrimine laborantis, octo grana Antimonij clam in os iecisset, quæ, quia non satis comminuta porrexit, per vomitum reddidisse, alioqui per posticā exitura. Adhibitæ sunt & ligaturæ frictions, cucurbitæ, sectiones variæ, vnguenta, emplastra, antidota, tentatæ omnes Machaonis attes, nulla viam fortuna regit, cessere magistri Phyllirides, Chiron, Amathaomusque Melampus, vna salus in corpore Saluatoris: nam demum oblato sacramento, dies continuos tres per episcopum Laudunē. tum precibus, aliisq; diuinis officiis, ita compressus spiritus nequam, qui se Beelzebub nominarat, quanquam paulo antè supra solitum efferatior, concussam mulierē fatigasset, nunc subito tamen 8. Febr. die veneris, (sed prius edito signo, quod prædixerat dudum) victus erupit, terribili tonitru, vlulatu, fumo, flammaque sulphurea, templi fastigium complens, vt vel à multis ab vrbe passibus audiretur, ac tum primò (quod nunquam ante pro arbitrio mouerat) sinistro brachio restituto, certum liberationis suæ argumentum mulier dedit, adductus manibus, crucis amplexa imaginem, toto corpore in genua reclinato, rorulentos oculos ad sydera subrigebat; vultu insuper ipso iam non mortale quid amplius relucente, sed cuiusdam diuinitatis radio, ac splendore pulchritudinis aucto supra modum. Lachrymæ

præ gaudio, tum parētibus, atque amicis, tum
 spectatoribus Christo fidelibus exsilierunt.
 Multis eo spectaculo mentis oculi sunt aperti,
 multis ad supplicij grauitatem, animus factus
 est obstinator. Pompæ, & gratiarum actio-
 nes habitæ meritò beneficij tanti, quæ vi-
 ctoriam verbi ac veritatis, tam apertam con-
 tra Sathanam, eiusque prætextatos, ac ho-
 minum specie laruatos artifices celebrarent.
 Viuit incolumis hæc eo quò scripsi tempore,
 valetque pancreaticè, cum marito iucundissi-
 mè degens, vt iam tertiæ prolis enixa, mater
 existat anno 1573, diuturnis illi à liberatione
 spiritus mali residebat in corpore languor, per
 vices inrudescens, qui tamen à medicamen-
 tis acerbior factus, à sacris officiis denuò mite-
 scbat. Vndè res agitata amplius per hæreti-
 eos, Cond'rum principem mouit, eoque dela-
 ta mulier prædictorum omnium fidem fecit.
 Multis præterea malorum machinis vltro ci-
 troque iactata miserè, regis tādem Caroli, qui
 ipse Laudunum venit, autoritate compo-
 nitur, omniq; bonorum cumulo restituta
 est, &c.

*S. Bernardus, virum quondam maleficiis demoniis
 vexatum, superposito capiti, eius vasculo S. S. Eu-
 char. continente, perfectè sanitati reddit. VVilhel-
 mus abbas S. Nicodoricæ Remensis lib. 1. cap. 10. in
 vita S. Bernardi.*

CAP.

Virum pauperem, non longè a monasterio habitantem vxor adultera maleficiis cruciabat. Sicut enim ei in ira ac furore fuerat comminata, ita egerat vt per malignas incantationes, vt miser homo cõsumptus carnibus, nec posset mori, nec viuere permitteretur. Sepius denique & vocis vsu, & sensum omnem corporis amittebat, iterumque redibat nõ ad vitam, sed ad mortem polixiorem crudeliter reuocatus. Adducitur tandem homo ad virum Dei, in monasterio demorantem, & ei tragœdia miserabilis explicatur, qui vehementer indignatus, antiqui hostis malitiam tantum sibi in Christianum vsurpasse, vocans duos ex fratribus, ante sanctum altare hominem deportari, ibique superposito eius vasculo Eucharistiam continente, in ipsius Sacramenti virtute à læssione Christiani iubet dæmonem prohiberi, factum est, vt præcepit, & miserum hominem post tantos cruciatus fides perfecta perfectæ reddidit sanitati.

Albertus Crantzius lib. 1. cap. 9. Eccle. hist. de Vvedekindo Saxonie Duce, qui sub sacrificio Missæ vidit speciem elegantis pueruli in Eucharistia: que miraculo commotus Christianam religionem amplectitur, Mindensis Episcopatus prima iaciēs fundamenta.

Incessit cupido Principi Saxonum Vvedekindo,

kindo, lustrare regis Caroli Magni castra quod etsi palam iam reconciliato liceret, libuit tamē ignoto habitu liberius omnia scrutari. Vicina erat Paschalis solemnitas, & rex cū vniuerso milite pro Christiana pietate se tum facris imminentibus apparabat, commemoratione Dominicæ passionis, & expiatione criminum in purgatione conscientia. V Vedekindus mendici habitu per fluium in nauicula illabatur; & quo minus nosceretur, mendicus cum mēdicis ad stipem sedebat. Ingens quippe pauperum regionis multitudo quotidie affectabatur. Rex illis largam stipem iussit erogari. V Vedekindus, vbi ad eum peruētum est, dexteram & ipse protendit. Attendit, qui distribuit incuruum in manu digitum, qualem sciebat habere V Vedekindum. Vultum eius diligentius intuetur: agnoscit aridens, qui largiebatur. Quid ita mendicus inter mēdicos sederet, princeps ditissimus, percōtatur. Ille nihil adhæc, sed ad regem se iubet introduci. Erat tum sanētissimus Paschæ dies. Rex hilariter excepit venientem, percontatus quid sibi vellet indignus principe habitus. Ille sub hæc: Volui serenissime Rex, hoc habitu incognitus (vt sperabam) lustrare secreta gestorū, quæ cognitus non tam fidēter adspicerem, curiositas induxit, vt latibulum quærerem, qui inter tuos nunc in gratiam susceptus, pro palam poteram percontari quæ vellem. Quid igitur,

igitur, inquit Rex, vidisti, quod te vidisse delectat? Ille, vt erat adhuc rerum Christianarum rudis, subintulit: Vidi, quod mirabar, ante biduum te vultu dimisso tristem, incertus quid contigisset, quod tantum regem contristaret. Cōmemoratio fuit Dominicæ passionis, quæ die Parasceues regium vultum obscurasset. Rursum, inquit, vidi hodierna die te primùm sollicitum, & ad rem attentissimum: Postea verò mensam adieras templo mediam, ita hilari mihi conspectus es vultu, vt repentinæ in te mutationis me caperet miraculum. Stupor autem erat videre, quod de manu purpurati sacerdotis singuli pulchellum puerum in os susceperent, quem quibusdam ludibundum aridere, vltro properare: aliis verò abhorrentem auertisse vultum, & tamen in ora demissum, nec redeūtem adspexi. Hoc quid sit, necdum accipio. Tu Rex: Bene, inquit, profecti, plus tibi aliquid, quàm cunctis sacerdotibus, & omnibus nobis ostensum est. Inde mutata veste, manu secum abstractum, docuit grande pietatis mysteriū in altaris sacramento. Qua re cognita, exhilaratum ducē orasse, vt proprium illi sacerdotem permitteret, qui diuinæ rei curam haberet, crebriusque in conspectu perageret altaris sacratū ministerium. Rex etiam Pontificem illi daturum promittit, modò illi habitationem Episcopo dignā prouideret. Ducem verò arcem suam ad VViseram

ram

ram vtriusque capacem ostendisse, deditq; in eiusdem arcis non exiguo circa locum ædificanda Ecclesiæ. Ferunt proinde nomen Ecclesiæ prouenisse, quod meum & tuum, quasi communis duorum possessio, sonat in lingua Saxonū vernacula, **Miſſin Ditt.** Erat vir præcipua religione Herimbertus, qui cū Carolū latere non posset, dignus est habitus, quem primū præficeret Ecclesiæ Mindenſi Episcopum. Adiecit illi ministeriales non paucos, nec paruos: vt haberet Ecclesia defensores suos. Illi verò, quia ex imo gradu in nobilitate excreuerant, vt partim Comites, partim Duces fierent, spreuisse matrem videntur. Ornata autem est Ecclesia iam tum ab initio multis sanctorum reliquiis, Feliciani, Fulginatis Episcopi & martyris, Theodori Episcopi, Carophori, & Habundi martyrum. Profecit autem Ecclesia tam in spiritalibus, quàm temporalibus sub hoc Pontifice: agente nouitio feruore in populo recens conuerso. Instante nihilominus bono Pontifice, qui frugem diuini verbi curauit in populo multiplicari.

De quodam Hebræo, qui sub diuinis mysteriis per S. Basilium celebratis, vidit Episcopum infantem pariri, eius que miraculi occasione conuersus est. S. Amphilochius Episcopus & Guimundus in vita S. Baslij Episcopi, qui vixit anno 370.

CAP. VI.

Diuinum ministerium Basilio agente, Hebræus

bræus quidam se, tanquam Christianus, populo commiscuit, officij mysterium & muneris explorare volens, vidit per manus Basilij infantem partiri. Et sacram communionem accipientibus omnibus, venit & ipse Hebræus, dataque est ei hostia, vera caro facta, inde accessit ad calicem sanguine repletum, & ipsius particeps factus est, atque de vtriusq; seruans reliquia, abiensque in domum suam, ostendit vxori suæ ad confirmationem dictorum, narrauitque quæ suis oculis viderat, credens ergo verè, quod horribilia & admirabilia essent Christianorum mysteria, in crastinum venit ad Basiliam, postulans sine dilatione accipere, quod in Christo est signaculum. Basilius autem non differens, baptizauit eum cum omni domo sua.

De quodam rustico, corpus Dominicum apud aluearium ex ore esflante, quod ab apibus collectum in puerile speciem commutatam est. Ex vita Petri Cluniacensis abbatis, lib. 1. de miraculis cap. 1.

CAP. VII.

ERat in Aruernico territorio rusticus quidam, habens aluearia, in quibus examina apum melleam dulcedinem fauorum conficere solent. Quas iam dictus rusticus aut euolare, aut emori, aut aliquo casu sibi deperire pertimescens, vsus prauo sortilegorum consilio, qui diabolica oratione, etiam de beneficiis
Dei

Dei maleficia facere consueverunt, & (quod est dictu intollerabile) ipsis quoque diuinis sacramentis per artes magicas abutuntur, accessit ad Ecclesiã, & sumpto à sacerdote (vt mos est Christianorum) corpore Dominico, illudque ore retinens, nec deglutire volens, vt iam doctus erat, ad vnum de iam dictis aluearibus accessit, atque foramini, quod in eo erat, ore adaptato, sufflare cœpit: nam dictum sibi fuerat, quod si corpore Domini ore retento apibus in vase constitutis insufflaret, nulla deinceps moreretur, nulla recederet, nulla deperiret, sed omnibus integrè conseruatis, de augmento fructus, multo amplius quàm antea gauderet. Fecit igitur, vt dictum est, & ore applicito statum ad interiora toto conatu mittebat. Cumque auidus lucri anhelitum protrahens vehementer sufflaret ipso lingue & aëris impulsu sacrum dominicum corpus iuxta vas illud, ad terram corruit: Cum ecce omnis illa apum multitudo de intimis egressa, in morè rationabilium creaturarum de terra subleuatum, suis habitaculis cum multa veneratione, homine illo conspiciente, induxit. Quod cernens homo, aut negligens, aut paruipendens, quod acciderat, ad alia agenda, ad quæ domestica cura eum vocabat, gressum conuertit, sed dum iter ageret, repētino, & (vt ipse post narrabat) intollerabili timore turbatus, se nequiter egisse, tandem mēte sanior cogitare cœpit.

Vnde

Vnde compūctus, imò vi interna compulsus, mox retrò pedē tulit, atque in vindictam sceleris sui, apes, quarū vitam opere nefario conseruare voluerat, superiecta multa aquæ violentia, enecauit. Quibus extinctis, dum intima fauorum, quos sibi recondere & cōseruare volebat, rimaretur: ecce (mirabile dictu) conspicit corpus Dominicum, quod ex eius ore lapsum fuerat, in formam speciosissimi pueri, veluti cū recēs nascitur, immutatum, inter fauos & mella iacere. Ad quod miraculum, vt dignum erat, stupefactus intremuit, sed quid inde agere deberet, aliquandiu hæsitans, hoc apud se inuenit cōsiliū, vt eum, in manibus accipiens, ad Ecclesiam deferret, & quia sibi exanimis videbatur, nullo sciēte, solus Deum puerulum tumularet. Quod dum aggressus esset, eumque in manibus sumēs, ad Ecclesiam quasi secretò tumulandum portaret, subito ab indignè ferētis manibus inuisibiliter ereptus, disparuit. Quæ nuper gesta, ipse quidē ita per ordinem presbytero proprio, presbyter autē suo Claromontensi Episcopo, ille verò mihi, ego quoque omnibus istud legētibus scribendo intimare curauī. Nec verò tanti piaculi ex toto in posterum dilata vltio fuit, sed in breui locus ante populosus, vario casu habitatore pereunte, in solitudinem redactus est.

*De homine quodam, qui Venerabile Sacramentū sum-
pserat, illudq; ore ipseus in specie infātuli effusum,
conuigit*

*contigit Coloniae anno 1331. in Ecclesia Regularium
 Canonorum, ad Corporis Christi nominatum, il-
 liusque loci miracula. Habetur in fundatione Ca-
 pella, sita in supradicto Monasterio, erecta in gra-
 tiam fraternitatis Venerab. Sacram. &c.*

CAP. VIII.

Notum sit omnibus Christifidelibus, hunc
 spectabilem locum cum deuotione visi-
 taturis, quod veridico relatu didicimus, & pa-
 tres nostri narrauerunt nobis, quo Deus, qui
 mirabilis predicatur in sanctis suis, mirabilio-
 rem se exhibuisse circa venerabilis sui sanctis-
 simi corporis & sanguinis sacramentum anno
 Domini 1331. vbi olim in fouea hac (quæ miro-
 tabularu cõcernitur in medio chori huius Ec-
 clesie) venerabile Sacramentum de ore cuius-
 dam hominis, qui communicauerat, in specie
 infantuli, dinoscitur effusum fuisse, & super
 eandem foueam erectum fuerat oratoriũ pa-
 uum, & magno populorum concursu deuo-
 tissimè frequentatum, secundum quod scriptu-
 ra, & pictura edocent cum varijs signis & mi-
 raculis, videlicet de submersis resuscitatis, de
 ruptis hominibus, de infantibus periclitatis in
 partu, de matribus eorum, & alijs multis ad-
 mirandis, item de terra foueæ, vbi fertur ve-
 nerabile Sacramentum versum in substantiam
 pueri infantuli, infirmi febricitantes, super ea-
 dem terra potantes, frequenter sanati sunt, &
 iudices sanantur, quam ob rem sæpius confluit
 pere

peregrini, eandem terram in exigua quantitate cum deuotione deportantes, & sanitate percepta, cum gratiarum actione hoc in loco venerabile corpus Christi deuotissimè venerantes, & laudes Deo reddentes. Sed tandem circa annum Domini 1423, crescente deuotione fidelium, & pio praesertim conamine laudabilis viri Arnoldi Schillinck, cuius Colonien- sis, superaedificata est Ecclesia spectabilis, vt in praesentiarum est cernere, quae per Rectores, Presbyteros seculares, per septem ferme annos est gubernata, postea circa annum Domini millesimum quadragesimum tricesimum, praedictus locus templo ornatus est, & priuilegijs suis per consensum deuoti viri Henrici Asell, pro tunc Pastoris Ecclesiae parochialis sancti Christophori dotatus, deinde Reuerendissimi Domini Theodorici de Morfa, Archiepiscopi Colonien- sis, promotus fuit idem locus ad altiore statum, atque in monasterium Canonicorum Regularium, ordinis S. August. diuina comitante gratia erectus, quo tempore primus praefectus, vel Prior huius monasterij, venerabilis vita, scientia & moribus, frater Thomas vanden Vall, professus in monasterio fontis beatæ Mariæ Virginis, propè Arnhem ciuitatem Gelricam, hic sepultus in choro nostro, qui laudabiliter Monasterio praefuit vltra annos, vsque ad annum Domini 1499. cuius etiam temporibus

bus hoc monasterium notanter auxit in ob
 ficiis, eleemosynis, & redditibus, quo defun
 cto eodem anno alius successit in locum eius
 Prior huius Monasterij, filius ciuitatis Col
 niensis, qui considerans prædictam foueam
 quodammodo per obliuionem & incuriam
 obrui, & quasi penitus deleri, & illam omni
 honore dignissimam memoriam venerabilis
 corporis Christi ynde & hoc monasteriū
 men accepit, minori deuotione coli, & neg
 gi, deuotionis zelo inflammatus Dei adiu
 rio, & Christi fidelium subsidio, eandem
 ueam renouauit, & titulo decoris solemniter
 crexit, cum luminaribus & indulgētiis, præ
 in propatulo claret. Idem considerans Ecc
 siam istam ut nouellam, paucissimis aut
 lis reliquiis exornatam, ad quas colligend
 semper deuotionem singularem habuit sol
 citudine studiosa, & instantia maxima &
 boriosa, diuersas notabiles reliquias de san
 tate sanctarum vndecim mille Virginum
 societate sanctorum Gerconis, Maurorum
 aliorum martyrum integra capita, nec non
 riorum articulorum particulas sanctorum
 sanctarum martyrum, conuentu, seu Mo
 nasterio sanctæ Cecilie virginis, cui tunc
 poris præfuit Commissarius, sollicitauit,
 petrauit, obtinuit, & multo conamine aur
 argentata luculenter decorauit, quæ pia de
 uotione tempore peregrinationis, ac festiuitate

tēpo
 rātu
 tia e
 cogi
 bilia
 no
 nitar
 gaud
 etian
 tern
 xit C
 nibu
 nis, a
 Chri
 frate
 la per
 nuat
 giliis
 bus:
 fiden
 se inf
 bore,
 Rayn
 temp
 indul
 dem
 sti, at
 inscr
 conf
 rosu

tēporibus, à peregrinis & incolis ciuitatis visi-
 tatur, quo etiam tempore cum omni reueren-
 tia ea ostenduntur populis peregrinis. Idem
 cogitans & pertractans, vt hæc prædicta mira-
 bilia, perpetuam rei memoriam haberent, an-
 no Domini 1497. inchoauit solemnem frater-
 nitatem venerabilis corporis Christi, & septē
 gaudiorum beatæ Mariæ Virginis, in quorum
 etiam septem gaudiorum temporalium, & æ-
 ternalium beatissimæ Mariæ spectabilem cre-
 xit Capellam, Anno Domini 1503 de oblatio-
 nibus peregrinorum, tempore peregrinatio-
 nis, ac cum subsidio aliorum amicorum atque
 Christi fidelium, fratrum & sororum eiusdem
 fraternitatis, quæ fraternitas in eadem Capel-
 la perpetuis temporibus frequentatur, conti-
 nuatur, & firmatur cum redditibus, Missis, vi-
 giliis, orationibus & aliis multis bonis operi-
 bus: vt autem Christi fideles deuotius, & con-
 fidentius ad hanc fraternitatem confluant, &
 se inscribi faciant, idem impetrauit magno la-
 bore, & studio, à Reuerendissimo Domino
 Raymundo Cardinali presbytero, qui eodem
 tempore Coloniae causa legationis egit, certas
 indulgentias, pro omnibus, & singulis in ea-
 dem fraternitate venerabilis Corporis Chri-
 sti, atque septem gaudiorum beatæ Virginis
 inscriptis, quæ patēt in solemni Bulla desuper
 confecta, ac sigillata, ac cum tempore nume-
 rosius patebunt, ex Curia Romana impetran-
 da

da. Hęc ita se habētibus hortamur in Domino
& in visceribus beatę Marię Virginis, omne
Christifideles, hanc domum Christi, & Ca-
pellam sanctissime matris eius, quam elegerit
in habitationem sibi, deuorę accedere, & di-
num auxilium, ac beatę Virginis Marię mis-
ricordiam & consolationem eius, ardenti de-
siderio in suis necessitatibus implorare: No-
dubium, quin exaudietur, & nullus vacuus re-
cedet sine eius consolationis gratia, prout ipse
promisit, dicens: Tranfite ad me omnes, qui
concupiscitis me, & à generationibus meis
implemini: Concedente, & fauente illo, qui
fecit eam plenam gratia, qui est Deus beatorum
eternus in sæcula sæculorum. Amen.

In templo S. Amandi lustraui tabulam
licis literis, & lingua, vt puta, quod illud
raculū in S. Eucharistia testato reliquerit
S. Thomas Desez, qui videtur hoc scrip-
tū reliquisse, vt constat in libro 2. Apum, cap. 1.
In dicto templo vidi quoque vetustam cap-
sam argenteam, vbi inclusa est sacra hostia
circumfertur statis anni diebus: præfatus
S. Thomas Prædicatorij ordinis fuit, vbi
que anno 1200.

Genus hominum calamitosum Iudæi,
superioribus tēporibus in plerisque locis
manię, ac aliis prouincijs diuinissimum Sac-
mentum variis tentationibus, molestiis ac
toribus indignissimē tractarunt, præcipue

Vratislauia, Patauia, & Ratispona, &c. Nec impunè hoc flagitium inultum fuit, nouiffimè anno salutis 1492. die 22. Octobris, in oppido Sternenburg, sub ditione Principum Meapolenfium, auxilio Petri sacerdotis Eleazer, & complurium, Principes illuftres, Balthafar & Magnus fratres Iudæos concremari fecerunt.

D. Gregorius Magnus hom. 37. in Euangelia & libr. 4. Dialogorum cap. 57. de quodam cuius vincula soluebantur in captiuitate, quoties ab eius coniuge oblata fuiffent hostiæ pro animæ eius absolute.

CAP. IX.

Multos, vt arbitror vestrum, fratres chariffimi, contigit nosse hoc, quod volo ad memoriam vestrâ narrando reuocare. Non longè à nostris fertur temporibus factum, quod quidam ab hostibus captus, longè ductus est. Cumque diu teneretur in vinculis, cum vxor sua, cum ex eadem captiuitate non reciperet, exstinctum putauit. Pro quo iam velut mortuo hostias hebdomadibus singulis curabat offerre. Cuius totiens vincula soluebantur in captiuitate, quoties ab eius coniuge oblata fuiffent hostiæ pro animæ eius absolute. Non longo post tempore reuersus, admirans valdè suæ indicauit vxori, quod diebus certis, hebdomadibus singulis, eius vincula soluebantur. Quos videlicet dies, eius vxor atque horas discutiens, tunc eum recognouit absolutum, cum pro eo sacrificium meminit

28 COLLATION. SACRAR.
oblatum. Hinc ergò fratres charissimi, hinc
certa consideratione colligite, oblata à nobis
hostia sacra, quantum in nobis soluere valeat
ligaturam cordis, si oblata ab altero, potuit in
altero soluere vincula corporis.

*De Georgio Cappadoce, qui virtute SS. Eucharistia
tamdiu à vinculis quibus constringebatur libera-
tus, donec ipsum corpus dominicum sumeret, circa
annum Domini 600. Habetur in vita S. Nicodemi
Sicaorum Archimandrita, à Gregorio presbyteri
eius discipulo conscripta.*

C A P. X.

Georgius Cappadox, cum vinctus ad Phra-
gram Imperatorem traheretur, tanquam
imminutæ maiestatis, crimini obnoxius, con-
piebat sanctum Theodorum inuisere, ac cum
se precibus commendare, à quo instructus, à
multis diuinarum scripturarum testimoniis
confirmatus, petiit vt diuinorum mysteriorum
particeps fieret. Tunc S. Theodorus ad eum
des, Veneramini, inquit, filij. Domini mysterium,
& soluite hunc dum illud accipit: non
enim est equum, vt quisquam vinculis obli-
ctus Christum suscipiat, qui pro nobis est pas-
sus, vt nos ab inferni vinculis liberaret. Cum
autē illi excusarent se, dicerentque id sibi no-
licere, Georgium enim esse virum nobilem
strenuum, qui si solutus esset, velletque ingre-
tus esse, & aufugere, nullo modo comprehenderet.

di posset: S. Theodorus sumpto diuinæ communionis poculo, vt id illi impartiret suspirās ad Deum suspexit, & ilicō vincula humi cum strepitu coniderunt. Quamobrem cū milites tumultuarentur, & ad fores claudēdas currerent, ne Georgius fugeret: Nihil, inquit S. Theodorus, timeatis; Ego enim gratum & sincerum huius viri animum planē noui. Cū igitur illi diuina mysteria tribuisset, voluit etiam, vt simul cum custodibus apud se cibum caperet.

Venerab. Beda in historia Anglicana lib. 4. cap. 22. refert exemplum memorabile per omnia simile superiori, cuius etiam meminit D. VVilhelmus Lindanus lib. 4. Panopl. Euangel. ca. 55.

CAP. XI.

Refert Beda, qui ab eximia cū fide tum probitate venerabilis cognomen inuenit fratrem regis Merciorum Edifridi suorum magna cum strage fusum, inter quos & adolescens nobilis Imma cecidisse ferebatur. Huic frater erat Germanus Iunna presbyter atque Abbas, à cuius præstantia & Iunnacesti oppidum nomen tenet, cui cum de fratris internecone foret nunciatum, ille ad castra properans, cadauer sepeliendū inquit: quod vbi se inuenisse crederet: (nam fraternus amor iudicij aciem nonnunquam obnubilat) domum aduchit, honorificè sepeliens, atque pro absolute animæ eius sæpius Missas facere

curavit. Porro ille cum viueret, fraternę pietatis atq; supplicationis expertus minimę existit. Nam vinculis nullis, (quod vel hostes ad admirabantur, vt literis solatoriis, quas dicunt præstigiatores, ascriberent) aut stringi, aut vinci potuit, idq; maximę sub horam tertiam, quando ex prisco illo Apostolorum ritu Missę peragebantur. Quo miraculo hostes, quibus captiuus tenebatur, obstupefacti, cum Londonię cuidam Fresoni vendiderunt, cui eundem idem quod illis acciderat, eueniret, ei facultatem se redimēdi fecit. Ad fratrem igitur cum rediisset, exposito quid incommodi, quid incommodi per illud accidisset, deprehensum est, illis maximę temporibus soluta illi fuisse hostium vincula, quibus pro eo fuerant Missarum celebrata solemnia. Quo Christianę Missę vsu testatur Beda, multos qui hoc et illo ipso Imma audierunt, qui ipsi retulere, se de accensos ad offerendas Domino pro suorum creptione, qui de sæculo migrarant, victimas sacrę oblationis. Intellexerunt enim, at eodem cap. 22. lib. 4. quàm sacrificium salutis ad redemptionem valeret & animę & corporis sempiternam.

Simeon Metaphrastes in vita S. Ioannis Eleemosynarij Archiepiscopi Alexandrini, habetur apud Sierotom. t. de quodam cuius vincula soluebantur tempore, quo pro illo offerebatur sacrificium Missę.

C.A.

CVM lethalis morbus aliquando inuassisset ciuitatem, maximæ curæ erat Ioanni Patriarchæ Alexandrino, accedere ad ægrotorum visitationem, & eorum, qui decidebant, sepulturam. Sæpè autem etiam assidebat iis, qui emittebant animam, & eorum oculos suis tegebat manibus. Iubebat synaxes quoq; celebrare pro iis, qui dormierant, asserens & affirmans defunctis multum prodesse, quæ pro eis fiunt, commemoraciones & sacra ministeria. Ad fidem autem faciendam eorum, quæ dicebantur, tale quid etiam narrabat, quod factum fuerat, nō ita multo ante. Dicebat enim, quod à Persis quidam abductus captiuus, in custodia, quæ appellatur Lethe, asseruabatur viuctus. Lex autem erat apud Persas, vt qui coniecti erant in eam custodiam, nunquam reuocarentur: & ea ratione consentaneum est, eam fuisse vocatam Lethen, id est obliuionē. Illinc autem cum quidam potuissent aufugere, & in Cyprum venire, affirmarunt parentibus adolescentis, cum esse mortuum in custodia. Illi verò tres quotannis synaxes celebrabant, tanquam eo mortuo. Quatuor anni præterierant, cum filius illinc aufugiens, redit domum. Quem cum parentes non tanquam, qui fugisset e custodia, sed tanquam qui surrexisset à mortuis, cum magno stupore adspexissent, & fuissent ineffabili voluptate repleti, &

alia faciebant & dicebant, quæ anima, quæ te-
lem vidisset, faceret & diceret: & quemadmo-
dum ei tanquam iam mortuo fecerant iusta
quæ sunt mortuis, & cum eum docuissent,
quinam essent ij dies, nempe dies sanctorum
Theophaniorum, & dies salutaris Paschæ, &
dies sanctæ Pentecostes. Hæc cum ille audi-
uisset, & in memoriam reuocasset, parentibus
affirmabat, quod his ipsis diebus relaxabatur
vinculis aduentu cuiusdam, qui gestabat lam-
padem, & fruebatur omni securitate: diebus
autem sequentibus tenebatur vinculis, sicut
prius.

*D. Gregorius Magnus lib. 4. Dialogorum cap. 57. De
Baraca nauta per salutarem hostiam SS. Euchari-
stie à naufragio liberato.*

CAP. XIII.

AGathus Panormitanus Episcopus, sicut
fideles mihi ac religiosi viri multi testan-
tibus sunt atque testantur, cum beatæ memoriæ an-
tecessoris mei tempore iussus esset ut Romanam
veniret, vim nimiam tempestatis pertulit, ita ut
se ex tanto vndarum periculo euadere posse
diffideret. Nauta verò illius Baraca nomine
qui nunc eiusdem Ecclesiæ clericatus officio
fungitur, post nauem carabum regebat, rupto
que fune cum eodem carabo quem regebat,
inter vndarum cumulos repente disparuit.
Nauis autem cui Episcopus præerat, tandem
post multa pericula ad Vsticam insulam flu-
entibus

Atibus quassata peruenit. Cumque die tertio
Episcopus nauam, qui ab eo abreptus in cara-
bo fuerat, in nulla maris parte videret appare-
re, vehementer afflictus mortuum credidit,
sed per obsequium charitatis viuo vnum quod
mortuo debebat, impendit: & omnipotenti
Deo pro absolutione eius animę offerre sacri-
ficium victimę salutaris iubet. Quo oblato,
restaurata naue perrexit ad Italiam. Cumq; ad
Romanum portum venisset, illic nauam re-
perit, quem mortuum putabat. Tunc inopi-
nata exultatione gauisus, & eum qualiter tor-
diebus in illo tanto maris periculo viuere po-
tuisset, inquisiuit. Qui videlicet indicauit,
quoties in illius tempestatis fluctibus cum eo-
dem quem regebat, fuisset carabo versatus,
qualiter cum illo vndis pleno natauerat: &
quoties eo à superiori parte deorsum verso
ipsę carinę eius superfederet, adiungens cum
diebus ac noctibus hoc incessanter faceret,
iamque eius virtus funditus ex fame simul &
labore cecidisset, quo eum ordine diuina mi-
sericordia seruauerit, indicauit. Etenim quod
etiam nunc vsque testatur dicens: Laborans in
fluctibus atque deficiens, subito mentis pon-
dere sum grauatus, ita vt neq; vigilare me cre-
derem, neque depressus summo essem: & ecce
in eodem medio mari me posito, quidam ap-
paruit, qui mihi panem ad refectiōem detu-
lit. Quem mox vt comedi, vires recepi, nec

longè post nauis transiens affuit, quæ me ab illo vndarum periculo suscepit atque ad terram deduxit. Quod scilicet Episcopus audiens requisit diem, atque illum fuisse diem reperit, quo pro eo presbyter in Vstica insula Deo omnipotenti hostiam sacræ oblationis immolauit.

D. Gregorius Magnus hom. 37. in Euangelia de Cassio Narniensi Episcopo, quotidianas Deo hostias offerente.

CAP. XIII.

Multi vestrum fratres charissimi Cassius Narniensis vrbis Episcopum nouerunt cui mos erat, quotidianas Deo hostias offerre, ita vt pene nullus dies vitæ eius abscederet quo non omnipotenti Deo hostiam placationis immolaret. Cui cum sacrificio valdè etiam concordabat vita. Nam cuncta quæ habebat in elemosynis tribuens, cum ad horam offerendi sacrificij venisset, velut totus in lacrymis defluens, semetipsum cum magna cordis contritione mactabat. Cuius & vitæ et exitum à quodâ venerabilis vitæ Diacono, qui fuerat ab eo nutritus, referente cognoui. Aiebat enim quod quadâ nocte eius presbytero per visum Dominus adstitit, dicens: Vade, & dic Episcopo: Age quod agis, operare quod operaris, nec cesset pes tuus, non cesset manus tua, natali postolorum venies ad me, & retribuam tibi mercedem tuam. Surrexit presbyter: sed qui

è vicino Apostolorum natalitius dies immi-
 nebat, tam propinqui exitus diem Episcopo
 nunciare perimuit. Alia nocte Dominus
 redijt, eiusque inobedientiam vehementer in-
 crepauit, atque eadem iussionis suæ verba re-
 texuit. Tunc presbyter surrexit vt pergeret,
 sed rursus infirmitas cordis impedimento fa-
 cta est indicandæ reuelationis, & admonitio-
 nem quoque iterare iussionis obdurauit per-
 gere, & quæ viderat, manifestare neglexit. Sed
 quia magnam mansuetudinem contemptæ
 gratiæ, maior sequi solet ira vindictæ, visione
 tertia Dominus apparens, iam verbis addi-
 dit verbera: & tam districta cæde mactatus
 est, vt in eo duritiam cordis emollirent vul-
 nera corporis. Surrexit ergo eruditus ex ver-
 bere, perrexit ad Episcopum, cumque iam ex
 more iuxta beati Iuuenalis martyris sepul-
 chrum ad offerendum sacrificium consisten-
 tem reperit, secretum à circumstantibus petijt,
 seque eius pedibus statuit. Cumq; eum yber-
 tim silentem Episcopus vix ad se leuare potu-
 isset, lachrymarum causas cognoscere studu-
 it. Ille verò relaturus ordinem visionis, prius
 vestimento ex humeris deuoluto, detexit pla-
 gas corporis, vt ita dicam, testes veritatis &
 culpæ, monstrauit quanta animaduersione
 districtionis membra illius accepta verbera,
 liuore inflicto sulcauerant. Quæ mox vt Epi-
 scopus vidit, exhorruit, et quis sibi talia facere

præsumpsisset, eum magnæ obstupescationis
vocibus inquisiuit. At ille respondit, hæc pro
se ipso fuisse, perpeffum. Excreuit cum terrore
admiratio: sed nullas iam presbyter inquisi-
tioni eius moras adiciens, secretum reuelati-
onis aperuit, eiq; iussione dominicæ ea quæ
audierat verbanarravit, dicens: Age quod a-
gis, operare quod operaris, non cesset manu
tua, non cesset pes tuus, natali Apostolorum
venies ad me, & retribuam tibi mercedem
tuam. Quibus auditis Episcopus se in oratio-
nem cum magna cordis contritione profusa-
uit, & qui oblaturus sacrificium ad horam ter-
tiam venerat, hoc pro extensæ orationis ma-
gnitudine, ad horam nonam vsq; protelavit.
Atque ex illo iam die magis magisque au-
sunt ei lucra pietatis. Factusque est tam formosus
in opere, quàm certus in munere, quippe qui
eum cui ipse debitor fuerat, ex ea promissione
iam coeperat habere debitorem. Huic autem
consuetudo fuerat, annis singulis natali
Apostolorum die Romam venire. Iamque
ex hac reuelatione suspectus, venire iuxta me-
rem noluit. Eodem ergo tempore sollicitus
fuit, secundo quoque anno vel tertio in me-
tis suæ expectatione suspensus, quarto qui-
toque & sexto similiter. Qui desperare iam
veritate reuelationis poterat, si verbis fidei
verbera non fecissent. Cum ecce anno sepe-
mo vsque ad expectati natalis sacras vigili-
incol

incolumis peruenit, sed leuis hunc in vigiliis calor attigit, atque ipso die natalitio filiis suis se expectantibus, missarum solemniam implere se posse recusauit. Illi verò qui de eius erant pariter egressione suspecti, simul ad eum omnes venerunt, sese vnanimiter adstringentes, vt die eodem nequaquam acquiescerent missarum solemniam celebrari, nisi pro eis apud dominum idem antistes suus intercessor accederet. Tunc ille compulsus, in episcopij oratorio missas fecit, & manu sua corpus dominicum pacemque omnibus tribuit. Qui cuncto ministerio oblatis sacrificij peracto, ad lectulum rediit, ibique iacens, dum sacerdotes suos ac ministros circumstetisse cerneret, quasi vltimum dicens, de seruando eos vinculo charitatis admonebat, & quanta debuissent concordia inter se vniti predicabat. Cùm subito inter ipsa sanctæ exhortationis verba, voce terribili clamauit, dicens: Hora est. Moxque assistentibus ipse suis manibus linteum dedit, quod ex more morientium, sibi contra faciem tenderetur. Quo tenso, spiritum emisit: sicque sancta illa anima ad gaudia æterna perueniens, à carnis corruptione soluta est. Quem fratres charissimi, quem vir iste in morte sua imitatus est, nisi eum quem in vita sua fuerat contemplatus? Dicens enim, hora est, de corpore exiit: quia & IESVS peractis omnibus cum dixisset: Consummatum est, inclinato

capite tradidit spiritum. Quod ergo Dominus ex potestate, hoc egit famulus ex vocatione. Ecce quotidiana hostiæ illa cum electione mosynis & lachrymis missa ligatio, quam cum rege veniente gratiæ pacem fecit. Sic de S. Laurentio, Iustiniano Patriarcha Veneto legimus, (*in vita eius cap. 9. Ianuarij die octavo*) quod ex quo die factus est sacerdos, quotidie missam celebraverit, nisi valetudine impeditur. Dicebat enim, qui cum posset Domino suo frui, non frueretur, facile se declarare, domini sui curam non habere. Idem fecisse legimus S. Odilenem, teste Petro Damiano in vita eius.

D. Cyprianus in sermone de lapsis, de quibusdam indignè Eucharistiam sumentibus, & pœnis mirè culosè illis inflictis.

CAP. XV.

PRæsente ac teste meipso, accipite quid venerit. Parentes fortè fugientes, dum trepidi minus consulunt, sub nutricis alimentis paruulam filiam reliquerunt, relictam nutritrix detulit ad magistratus. Illic ei apud idolum, quo populus confluebat, quod carnem necdum posset edere per ætatem, panem mero mixtum, quod tamen & ipsum de immolatione pereuntium supererat, tradiderunt. Recepit filiam postmodum mater: sed facinus puella commissum tam loqui & indicare non potuit, quam nec intelligere prius potuit, nec

arce

arcere. Ignoracione igitur obreptum est, vt sacrificantibus nobis eam secum mater inferret. Sed enim puella mixta cum sanctis, precis nostræ & orationis impatiens, nunc ploratu concuti, nunc mentis æstu fluctuabunda iactari, velut tortore cogente: quibus poterat iudicijs conscientiam facti in simplicibus adhuc annis rudis anima fatebatur. Vbi verò solemnibus adimpletis, calicem diaconus offerre præsentibus cœpit, & accipientibus cæteris locus eius aduenit, faciem suam paruula instinctu diuinæ maiestatis auertere: Os labiis obturantibus premere, calicem recusare. Persistit tamen diaconus, & reluctanti licet de sacramento calicis infudit. Tunc sequitur singultus & vomitus. In corpore atq; ore violato Eucharistia permanere non potuit. Sanctificatus in domini sanguinẽ potus de pollutis visceribus erupit: tanta est potestas Domini, tanta maiestas. Secreta tenebrarum sub eius luce detecta sunt, sacerdotem Dei nec occulta crimina fefellerunt. Hoc circa infantem, quæ ad loquendum alienum circa se crimen necdum habuit ætatem. At verò ea, quæ ætate prouecta, & in annis adultioribus constituta, sacrificantibus latenter obrepfit, non cibum, sed gladium sibi sumens, & velut quædam venena lethalia intra fauces & pectus admittens angi & anima exæstuante concludi postmodum cœpit. Et pressuram non iam persecutionis, sed delicti sui.

fui passa, palpitans & tremens concidit. Impunitum diu non fuit, nec occultum dissimulata conscientia: crimen, quæ fefellerat hominem, Deum sensit ultorem. Et cum quædam arcam suam, in qua Domini sanctum fuit, manibus indignis tentasset aperire, igne inde surgente deterrita est, ne auderet attingere. Et cum alius, qui & ipse maculatus, sacrificio sacerdote celebrato partem cum cæteris ausu est latenter accipere, sanctum Dei edere, & contrectare non potuit, cinerem ferre se aperiri manibus inuenit, documento vnius ostensum est, Dominum recedere, cum negatur: nec immerentibus ad salutem prodesse quod sumitur, quando gratia salutaris in cinerem sanctitate fugiente mutetur. Quam multi quoties immundis spiritibus adimplentur, quam multi vsque ad insaniam mentis excordes demerita furore quatiuntur: Nec necesse est ire per exitus singulorum, cum per orbis multiformes ruinas tam delictorum poena sit varia. Quam delinquentium multitudo numerosa. Vnusquisque consideret, non quid alius passus sit, sed quid pati & ipse mereatur. Ne euasisse se credat, si eum interim poena dilexerit, cum timere plus debeat, quem sibi Deus iudicis censura seruauit: nec sibi, quod minus agant poenitentiam, blandiantur, qui etsi nefandis sacrificiis manus non contaminauerunt, libellis tamen conscientiam polluerunt.

*Ex vita S. Malachia per D. Bernardum conscripta,
de Clerico quodam, qui nolens agnoscere veritatem
corporis Christi in S. Eucharistia, vindicta tan-
dem diuina, iuxta imprecationem S. Malachia cor-
reptus, agnouit errorem, Ecclesiaque reconciliatus
Catholicae moritur.*

CAP. XVI.

FVit quidam clericus in Lesmor, proba-
bilis, vt fertur vitæ, sed fidei non ita. Is
sciolus in oculis suis, præsumpsit dicere, in
Eucharistia esse tantummodò Sacramentum,
& non rem sacramenti, id est, solam sanctifi-
cationem, & non corporis veritatem. Super
quo à Malachia secretò, & sæpè conuentus,
sed incassum vocatus ad medium est; Scor-
sum tamen à laicis, vt si fieri posset, sanaretur,
& non confunderetur. Itaque in conuentu
clericorum data facultas homini est pro sua
sententia respondendi. Cumque totis inge-
nij viribus, quo non mediocriter callebat,
asserere & defendere conaretur errorem,
Malachia contra disputante & conuincen-
te, iudicio omnium superatus, de conuentu
confusus quidem exiit, sed non correctus.
Dicebat autem se non ratione victum, sed
Episcopi pressum autoritate: (*vt etiam hodiè
heretici veritate pressi, suos errores palliare conātur*)
Et tu (inquit) ô Malachia sine causa me hodie
confudisti, aduersus profectò veritatem locu-
tus, & contra tuam ipsius conscientiam. Mœ-
rus

stus Malachias pro homine sic indurato, se
 magis fidei dolens iniuriam, timens perico-
 lum, Ecclesiam conuocat, errantem publicè
 arguit, publicè monet, vt resipiscat. Suadet
 tibus hoc ipsum Episcopis, & vniuerso clero
 cum non acquiesceret, contumaci anathema
 dicunt, hæreticum protestantes. Nec sic eu-
 gilans, Omnes, inquit, fauetis homini potius
 us, quàm veritati. Ego personam non acci-
 pio, vt deseram veritatem. Ad hoc verbum
 substomachans sanctus: Dominus, inquit,
 fateri te veritatem faciat, vel ex necessitate.
 Quo respondente, Amen, soluitur conuentus.
 Tali ille iniustus cauterio, fugam meditans
 infamis atque inhonorus fore non sustinet.
 Et continuo sua tollens exibat, cum ecclesi-
 ta correptus infirmitate, sistit gradum, vbi
 busque deficiens, eodem loco iactat, se super
 solum anhelus & fessus. Fortè incidens in
 loci vagabundus insanus, offendit hominem
 quidnam ibi agat, percõtat. Respondet quod
 ui se infirmitate teneri, & neque procedat
 neque redire valentem. Et ille infirmitas illi
 haud alia, inquit, quàm ipsa mors est. Hoc
 autem non dixit à semetipso: sed pulchre di-
 minus per insanum corripuit eum, qui san-
 acquiescere noluit consiliis sententiarum.
 addit, Reuertere domum: ego te iuuabo. De-
 nique ipso duce, reuertitur in ciuitatem: rediit
 ad cor, & ad misericordiam Domini. Eadem
 ho-
 ier-
 tit-
 me-
 lu-
 rit-
 pu-
 led-
 Ex-
 A-
 o-
 M-
 M
 ti, s-
 ster-
 nos-
 la-
 ius-
 cor-
 Mis-
 pul-
 cum-
 di-
 nem-
 feci-
 per-
 ho-

hora accitur Episcopus, agnoscitur veritas: ab-
iicitur error, confessus reatum, absoluitur, pe-
tit viaticum, datur reconciliatio, & vno penè
momento perfidia ore abdicatur, & morte di-
luitur. Ita mirantibus cunctis, sub omni cele-
ritate completus est sermo Malachiae & scri-
pturae pariter dicentis, Quia vexatio dat intel-
lectum auditui.

*Ex libro 2. cap. 41. vitæ D. Gregorij Magni à Ioanne
Diacono anno Domini 872. conscriptæ, quæ habetur
in Laurentio Suriô 12. Martij, de Eucharistia
ob matrone cuiusdam incredulitatem, in carnem
mutata, rursusq; per orationes S. Gregorij in pa-
nem conuersa.*

CAP. XVII.

Matrona quædam B. Gregorio per statio-
nes publicas Missarum solemnia celebrã-
ti, solitas oblationes obtulerat. Cui post my-
steria traditurus eum diceret: Corpus Domini
nostri Iesu Christi conferuet animam tuam:
lasciua subtrist. Ille continuo dexteram ab e-
ius ore conuertens, partem illam dominici
corporis super altare deposuit. Expletis verò
Missarum solemnibus, Matronam coram po-
pulo inquisiuit, quamobrem corpus domini-
cum sumpturã ridere præsumperit. At illa
dum mussitans, tandem prorupit: Quia pa-
nem, inquiens, quem propriis manibus me
fecisse cognoueram, tu corpus dominicum
perhibebas. Tunc Gregorius præ incredulita-
te

te mulieris cum tota plebe se in orationē prostravit. Et post paululum surgens, particulas panis, quam super altare poluerat, carnem factam reperit. Quam coram cunctis incredulæ Matronæ demonstrans, ad credulitatis gratiam tam illam reuocare potuit, quàm totum populum confirmare curauit. Rursus itaque in orationem cum eisdem prostratus, carnis fructum in panis primordia reformauit.

De quodam Sacerdote, qui dubitans sub cōsecratione de conuersione substantiæ, ex hostia sanctissimam quam manibus tenebat, uiuus sanguis manare cepit, Ex Platina in uita Urbani IIII. PP.

CAP. XVIII.

VRbanus Papa IIII. cum esset Hierosolimitanus Patriarcha: Viterbij, ubi curia Romana erat, à Cardinalibus numero XIX. inter se discordantibus, extra eorum Collegium IIII. Kalend. Septemb. Anno Domini M. CC. LXI. Romanus Pontifex renunciare sedem annos III. mensem unum, & dies IIII. in ueterem & nobilissimam Tusciæ urbem accedens, loci adpectu, & securitate delectatus (quod enim in summo saxo posita, & ad expugnandum difficillima) diu in ea cum curia Romana permansit. Nam Manfredi Siciliæ Regis Romanæ Ecclesiæ hostis potentia & vi sanctæ sedes tunc præcipuè vexabatur, à ciuibus Viterbenensis honorificentissimè susceptus, Manfredenses & Philippenfes primarios, urbis

ues, bello ciuili inter se laborantes, in concordiam redegit, & dum vixit eam conseruauit urbem sibi & Romane Ecclesie fidelissimam, variis ædificiis, tū publicis, tum priuatis, multis etiā priuilegiis exornauit Rempublicam, in ea postremo vrbe; Anno Domini M. CC. LXIII. sacratissimi corporis Christi solemnitas quinta feria post octauam Pentecostes ab eodem Pontifice perpetuis temporibus, cum solemnī supplicatione, quæ etiam nunc celebratur, instituta est, cum eius solemnitas officium S. Thomas Aquinas, qui eo tempore publicè Theologiam in ea ciuitate profitebatur, composuisset, id verò factum fuit propter miraculum, quod hoc tempore Vulsimis in diocesi & ditione Vrbenetana, in Ecclesia S. Christinæ accidit. Nam dum sacrificus quispian sacra Missarum solemnia celebraret, Sacramento iam confecto, de panis & vini transubstantiatione & Christi corpore dubitauit, vnde statim (dictu & auditu mirum) ex sanctissima quæ amin manibus tenebat, hostia, viuus sanguis manare cœpit, & totā Mappam, quam corporale, vocāt, tinxit. Quo miraculo attonitus Pōtifex Vrbanus III. Corporale primum ad se ab Episcopo loci cum processione, urbem veterē transferri voluit, & illud solemnitate instituta in Ecclesia Vrbenetana recondidit. Quæ omnia ex eiusdem Pōtificeis Bulla, quæ adhuc exstat, intelliguntur, quanquam nō
me

me lateat, quosdam esse, qui, nescio quid
 quadam muliere sancta reclusa, nomine Eu
 fabulentur: quorum sententiam nihil moro
 cum quod supra dixi, vulgarissimum sit,
 cuius postea memoriam, ciues Vrbenetani
 tunc nobiles, ditissimi & potentes, nobilissi
 mum templum Deo, & beatæ virgini Mariæ
 fundamentis construere cœperunt, tanta ma
 le, apparatu, & impensarum magnitudine
 lebre, vt nullum in toto terrarum orbe tunc
 potuerit comparari. Cæterum hoc non, in
 XXV. anno post, Christi verò M. CC.XC.
 ãum fuit, Nicolao III. Põtificæ Maximo, qu
 eodem anno xij. die Nouembris, primum
 pidem in maximi & nobilissimi tēpli fundam
 mentis, Cardinalibus cum omni curia Rom
 na, multis peregrinis, Prælati, Episcopo
 tatis Clero, Magistratibus, nobilibus & v
 uerso populo Vrbenetano assistentibus, post
 bres supplicationes habitas solemniter post
 maximasque singulis annis, ipso die Ecclesi
 illam visitantibus indulgentias largitus est,
 aliis postea Pontificibus cõfirmatas & auct
 in quo celeberrimo templo postea sanctum
 Corporale collocatum est altari, & tabernacu
 lo ad id conseruandum elegantissimè fabricat
 tis, quod singulis annis in die corporis Chri
 sti in celebri supplicatione deuotissimè circu
 fertur, finitimis omnibus populis eò illud
 ad id videndum confluentibus.

*Ex vita B. Anselmi Archiepiscopi Cantuariensis per
Edinerum Angelum eius cōiuctorem conscripta,
habetur in Tomis Laurentij Suriij Mense Aprili
de quodam infirmo, qui audito sacrificio Missæ, per
D. Anselmum peractò, à diuurno languore sana-
tus est.*

CAP. XIX.

VNus ex principibus terræ illius, diuturna
languoris molestia vexatus fuerat. Hic
agnito Anselmum in Ecclesia B. Stephani
Missam ex more celebraturum festinauit illò,
arbitrans sibi ad recuperandam sanitatem uti-
le fore, si Missa tanti viri ac benedictione me-
ruisset potiri. Fateor, vidimus hominem
suorum manibus innixum, Ecclesiam in-
troeuntem, mortuo quàm viuenti similio-
rem; Sedit, & finita Missa, egressus est. Nobis
verò nec quis, vel vnde, aut cur aduenerit, sci-
entibus atque curantibus, idem vir, euolutis
paucis diebus, ad patrem venit: flexis genibus
ei pro adepta sanitate gratias agens. Ad quod
eum obstupesceret, indicauit ordinem gestæ
rei, confirmans quod ab ea hora, qua se Missæ
illius presentauit, omni doloris vexatione de-
pulsus, sanitati restitutus sit. At ille nihil ad se
hoc pertinere, sed ipsius fidei ac meritis beati
martyris, ad quem diuertit, ascribendum asse-
rens, quæ saluti animæ illius competere,
eum instruxit, & familiarem sibi effectum,

CORRE-

48 COLLATION. SACRAR.
correctiori vitæ, vt post multorum testimo-
nio comperimus, reddidit.

*Ex vita S. Godefridi Episcopi Ambianensis, que
betur in Tomo Laurentij Suriij 8. Nouembrii,
quodam, qui prohibente Episcopo ausus fuit S. E.
charistiam percipere, ac de diuina eius vitione.
stat libr. 3. cap. 12. vite S. Godefridi.*

CAP. XX.

ADuentante Quadragesimæ sacrosan-
cti ieiunio plebs frequens aduenit in eccle-
sia B. Firmini Episcopi & Martyris eo die, quo
nones ex patrum pia traditione, quæ hæc
obseruatur, fidelium capitibus imponuntur.
Adfuit etiam beatus Godefridus more
nudis pedibus, & cilicio indutus: inter cetera
sanctæ exhortationis verba omnibus in-
dixit esum carniū, donec dominicæ re-
fectionis solemnitas adesset. Sed id multi-
tudo aure accepere. Nam proximo die domi-
nicæ carnibus abstinere noluerunt, dicentes
Episcopum de suo corde fingere dura, pro-
inaudita: se assueta nec velle, nec posse re-
quere: par esse nõ solū vti cibis, sed etiã ab-
& suauibus atatem ducere oblectamen-
tum. Non id latuit Episcopum, sed tempus
spectauit, quo posset, opportunè multa in-
rogare. Ipso igitur Cœnæ Dominicæ die populus
ad memorati martyris basilicã ad impetran-
dam peccatorum veniam cõfluente, eò ve-
stimentis sacerdotibus vestimentis indutus: habet

more concionem, inter alia commemorat Adami inobedientiam, quod dum ab esu pomi sibi temperare non vult, vniuersum genus humanum damnationi obnoxium reddiderit, & in multas coniecerit calamitates. Tum pergit exprobrare illis, quod nihil eius exemplo absterriti, noluerint obtēperare ipsi, imò Christo per ipsum prohibenti, ne carnes ederent. An ignoratis, inquit, in Euangelio dixisse Dominum de me meiq; similibus: (*Luc. 10.*) Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit? Annunciaui ego vobis Christi voluntatem & iustitiam: vos me finxisse friuola dicere non formidastis. Ergo vestra hac rebellionē incidistis in pœnas contemptorum, & cum Adamo rei estis inobediētia. Certè meritas hodiè luctis pœnas. Hæc Episcopo dicente, certatim omnes se humi prosternunt, pugnis pectora verberant, palàm fatētur culpam suam. Cum multis lachrymis pētunt à Deo veniam, eamque per Episcopum impetrare admodum submissè contendunt. Ille verò ait ad eos: Dignos pœnitentiæ fructus facite, & Christum propitium vobis reddere conemini. Interim tam impuræ transgressionis hæc multa esto, vt à sacrosancta Eucharistia vsq; ad secundam Paschatis feriam abstinere, vt quod improba admisit temeritas, pia quandoque possit confessio abolere. Abeunt igitur cum multo rubore, & mœrore, atque inter se

C

quiri-

quiritantur, quod pro momentanea delectatione tam solemnique die communionis privatur. Porro Episcopus pastoralis severitate ut presbyteris omnibus præcepit, ne quem excommunicatum qui carnes comedissent, ad Eucharistiam admittendam admitterent. Volebat enim ea ratione eorum insolentiam reprimere & coercere, ne similia quandoque attentarent. Sed et ipso Dominicæ resurrectionis sacro die fidelibus ad percipiendam Eucharistiam accedentibus, quidam ex mundi huius sapientibus, potius insipientibus, cum se reum scirent, quam diximus, transgressionis, nec tamen desistere vellet à sacra communione, mulierem habitum induit, sexumque femininum adedò mentitur, ut non aliud quam femina videretur. Vult hominum oculos fallere, omnia videntis, Dei oculos fallere non potest. Ut post aliis insultare queat, quod illi scopo obtemperantes, in tanta hominum multitudine se passi sint, tanquam Ethnicos ad communionem accedit ad altare, non dicens corpus Domini, nec metuens Apostoli sententiam, (1. Cor. 11.) eum qui indignus manducet, iudicium sibi manducare. Id tempus in Ecclesia, in qua isthoc accidit, quæque in Beati Remigij honorem constituta est, vir reuerendissimus Fulco sacerdos fungebatur. Is hominem non agnoscentem, mittit eum ad altare, porrigit ei Eucharistiam

sed ille diuina eum persequente vindicta, corruit: acerrimis viscerum doloribus cruciatur, spumasque cruentas ab ore eiciens, quod indignus sumpserat, cum multo sanguine, cunctis cernentibus, euomit. Accurrunt omnes, dolēt vicem eius, (necdum enim aliud, quàm foeminam credebant.) Fulco Sacerdos propè exanimis aduolat, seisciratur vnde venerit, quę sit, qua causa tam horrendam patiatur calamitatem. Non enim frustra id esse. Ille tandem collectis nonnihil viribus, foemineo abiecto habitu declarat quis sit, Nec enim dolor sinebat eum diutius dissimulare. Tum verò ait ad eum venerabilis presbyter Fulco: Qua tu mente aut fronte ausus es tam inauditum designare facinus, vt sexu e mentito, contra egregij Præsules Godefridi præceptum, tremendis te ingerere sacramentis non dubitares? Non tu æternos gehennæ cruciatus, & flammæ inextinguibiles formidare debuisti? His atque aliis à sacerdote dictis ille miser summo pudore affectus? Heu me infelicem, ait, qui diu instar equi & muli per illicita diffluens, quidquid animo collibitum esset, impudenter admisi. Vnde tandem id consecutum est, quod Salomon ait: (*Proverb. 18.*) Impius cum in profundum venerit peccatorum, contemnit. Itaque erecta ceruice spreta antistitis salutari prohibitione huc accessi. Sed tandem vexatione dante intellectum auditui, re ipsa iam comperi faciendā

cienda esse, quæ iubet Episcopus. Christus enim per eum locutus est. Hæc ut audiuit populus circumstans, valde horrui in factum scelus, laudauit Christi iudicia abdita in lucem proferentis, Godefridum Episcopum mirè extulit, exactius deinde iussa eius se facturum affirmavit. Hæc quidem dicta sunt in terrorem eorum, qui spiritualiū patrum iussa contemnere non verentur.

Ex vita S. Guduali Archiepiscopi & Confessionibus ante annos 500. conscripta, quæ habetur apud Laurentium Suriū Tom 3. 6. Iulij, quomodo S. Gudualus assidue sacrificium Missæ obtulerit, & sacrificanti, Angeli apparuerint.

CAP. XXI.

Solebat S. Gudualus Missas assidue celebrare. Quanta autem puritate se tanto ministerio prepararet, diuinitus reuelatum est. Ieiuniis, vigiliis, precibus premissis, cum factus altari virginitatis bysso & charitatis purpureo adstaret indutus, atque ad caelestia suspendia caeli aperti sunt, & visio mirabilis ei exhibita est. Descendunt ad eum sancti Angeli, adfuit consolationis gratia sacrificanti, tremenda interfuit mysteriis, vnà cum illo laudes dei promunt Deo, cum ingenti reuerentia. Illi seu splendida lucis columna stat sancta sanctorum tractans, agnum Dei immolans, iunguntur caelestia terrenis, terrena caelestibus mortalibus immortales: pro tanta gratia, diuinitus

LIBER I.

¶

ninitus mortalibus collata, immortales gratulantur.

Niceph. Calistus Ecclesiast. histor. lib. 17. cap. 25. de puero Iudæo, qui cum reliquias Eucharistiæ percipisset, mirificè in igneo & candenti furno saluus conseruatus est.

CAP. XXII.

ANthimo Episcopali throno in vrbe Imperiali deiecto, & Mena pro ipso ab Agathone Papa electo, atque consecrato, miraculum quoddam Constantinopoli, dignū quod memoretur, accidit. Consuetudo à multo tempore Imperanti vrbi fuit, vt cū plusculum de partibus immaculati diuiniq̄ue corporis Domini, & Dei & seruatoris nostri IESV Christi reliquum esset, sacerdotes pueros in corruptos, ex eis qui ad præceptores in ludum literarium eunt, accerferent, qui ieiunij reliquias eas ederent. Quod quidem mihi quoq; sæpenumero, quū puer admodum essem, & maximè prima ætate in sacris adibus versari studio haberem, contigit. Tale quiddam sub Mena quoque Patriarcha euenit. Cum pueris ad id delectis, puer quoque viri religione Iudæi, vitro conficiendo, vitam tolerantis aggregatus est. Puer is, vbi diutius ultra solitam horam moratus, domum venit, & causam tardioris reditus parentibus diligentius cum inquirentibus, quod scilicet cum aliis pueris in æde sacra diuinas partes edisset, renunciauit.

C 3 Patet

Pater re noua audita, furore percitus, fornax
 ubi vitrum conformabat, succendit, & puerum
 arreptum, in eum prunis flamma suffu-
 cata candentem coniecit, ob factum tale in-
 tus: quamuis filius sciens nihil admisisset. Pe-
 rò mater ubi puerum diutius non compar-
 tem quæsiuisset, & non inuenisset, urbem
 omnem circumiit, perquam acerbè plorans
 que lugens: & die tertio ad officinam man-
 consistens, ingenti planctu seipsam lanias
 prolixiusq; ingemiscens, filium vocauit. At
 ille materna voce agnita, responsum è furno
 reddidit. Tum mater ostio furni fracto, cum
 miraculo maximo, in mediis prunis puerum
 stantem vidit, ita prorsus incolumem, nisi
 capillum quidem flamma læferit. Et ubi ce-
 sam incolumitatis quæsiuit, mulierem qua-
 dam illustrem, purpurea amictam stola, lo-
 quentius ad eum venisse, aquam sibi infusa-
 se, & flammam ea appropinquantem extin-
 xisse, Cibum etiam cum esuriisset præbuisse
 dixit. Hæc postquam Iustinianus cognouit,
 puerum cum matre diuino regenerationis
 uacro adhibuit, Deoq; dicauit. Patrem autem
 qui Christianorum sacra suscipere non sul-
 nuit, veluti parricidam, in ficum arborem p-
 inde atque in crucem egit.

Optatus Mileuitanus Episcopus lib. 2. contra Donatistas, de S. Eucharistia à Donatistarum Episcopis canibus proiecta, & quomodo canes diuina

*ne in rabie acti, eosdem dominos suos laniduerunt:
de ampulla Chrysmatis e fenestra proiecta, qua
ne frangeretur, angelica manu suscepta est.*

CAP. XXIII.

INter alia nefanda Donatistarum flagitia, de subuersis altaribus, de stupratis castimonialibus, Eucharistiæ contumelia, &c. narrat D. Opratus Episcopus Mileuitanus lib. 2. de schismate Donatistarum, Vrbanum Formensem, & Felicem Idicrensem Donatistarum Episcopos sacrum Chryisma impiè violasse in Mauritania: Et quod vobis, inquit, leue videtur, facinus inmane cõmissum est, vt omnia sacrosancta supra memorati vestri Episcopi violarent. Iusserunt Eucharistiam canibus fundi, non sine signo diuini iudicij. Nam iisdẽ canes accensi rabie, ipsos dominos suos quasi latrones sancti corporis reos, dente vindice, tanquam ignotos & inimicos laniauērunt. Ampullam quoque chrysmatis per fenestram vt frangerent, iactauerunt, & cum casu adiuuerat abiectio, nõ defuit manus angelica, quæ ampullam spiritali subuectione deduceret, proiecta casum sentire non potuit. Deo muniente illæsa inter saxa confedit.

Rupertus Tuitiensis Abbas, in libro de incendio oppidi Tuitiensis cap. 3. de sacro Corporali (cui in tremendis imperiis imponitur corpus Dominicum) flammis obiecto, in quod ignis vim suam exercere non potuit.

DV M adhuc primas concessas sibi præda
 partes festiuus ignis voraret, vltorius lu
 guam prætendens cunctos luce maligna re
 reret, quidam de fratribus raptum è sacrari
 ferens Corporale Dominicum longo hastili
 supernè illigatum flammis obuius stetit, spe
 rans quod tam sacræ supellectili cessurus foret
 ignis, omnisque potestas inimici: Cum que
 li modo non cederet ignis, ille persistens sibi
 non ficta & temeritate nō improbanda, ipsum
 hastile cum corporali mediis flammis fortiter
 intrusit, aliquandiu agitans quasi sæuientem
 confoderet ignem, donec vsque ad ipsum
 prorupit flamma rebellis, eumque penè assu
 uit. Tunc demum abssistens, & hastile quod
 nebat partim ambustum, Corporale autem
 lesum, mirum dictu, & incontaminatum igni
 bus abstrahens, quantocius absoluit, & con
 uolutum flammis, quò potuit altius iniecit
 optans & sperans, quod ex immissione eius
 Domino volente opprimeretur, & deficeret
 quasi strangulatus ignis. At ille videlicet ma
 gnus, & à Deo permissus ignis miro modo
 Corporale integrum occulta & incognita
 de medio sui reiecit, & longius repulit in cam
 villæ partem, quæ sibi concessa non fuerat, &
 ubi, sicut manifestum est, nociturus erat.
 Quem non delectet tantum vidisse vel videre
 miraculum? Denique Corporale iam dictum sic

fic integrum & illaesum relatum est, vt tamen signum habeat non indecorum, videlicet lineam subrufam, cum sit ipsam, vt prius erat, totum candidum. Hoc nimirum melius placet, quam si nulla penitus incendij nota incesset, quia clarius ex hoc memoriale est, & inter omnem eiusmodi facram supellectilem agnoscisci debet.

*Rupertus Tuitiensis eodem libro cap. 4. de miraculo-
sa Monasterij Tuitiensis ab eodem incendio prote-
ctione.*

CAP. XXXV.

CVM solutis habenis totum, vt iam supra dictum est, castellum intus & exterius possideret incendium, me procul sedente inter intactas ab igne domos, ita tamen vt spectare possem illud triste spectaculum, scilicet vndantia cacumina flammaram, stetit in editiore tecto, qui diceret, ardere ipsam sancti Urbani basilicam, videlicet sitam ante valuas monasterij parochianam Ecclesiam. Actum putavi, & de liberatione ipsius monasterij penè desperavi, nisi quod in memetipso canebat spiritus meus, In ira misericordie memor eris. (*Abac. 3.*) Deinde post moram non modicam coepit illud quoque intra memetipsum canere, interior homo: Benedico te pater Domini mei Iesu Christi, quia per filium tuum ignis extinctus est à latere meo. Et ita factum erat. Venerunt quippe continuo, qui dicerent de-

8 COLLATION. SACRAR.

cidisse incendium, saluumq; & incolumer
liquisse cum claustro monasterium, tantu
autem conlaterales domos siue officinas co
nes cum arcis in fauillam & cineres esse red
ctas. Quis hæc sperare poterat? Quis nisi De
hoc facere potuisset, cuius auxilium multu
do populi ytriusque sexus ex vltiore Rhe
littore prospectans, suppliciter & deuotissim
inclamabat? Viderunt enim plerique illoru
& hoc publicè fatentur, quia viderunt vnu
speciosissimum super monasterij, culmen
uo latere siue cubitu innixum, & subleuatu
manu dextera impetum ignis abigentem, q
iam turrin campanariam introrsum con
puerat.

*Rupertus Tuiiensis eodem in libro cap. 4. & 5. q
modo corpus Christi vna cum pixide lignea, in
asseruabatur, incendio circumquaque senientis,
tactum permanserit.*

CAP. XXVI.

AVdito hoc bono nuncio reuertebar p
noctem tristem die reddito, & ecce P
chianus sacerdos Ecclesiæ, supra memorat
nomine Stephanus diuulgabat, mihi ma
mè denarrare properant, dulce & iucund
miraculum, signum valde bonum, magnu
que & euidens vigilantis circa nos diuinæ p
piciationis indicium. Pixidem ligneam, &
ea corpus Dominicum habuerat secus alt
de more repositum, in fenestra siue absida

trorsus in muro regulis ligneis compacta cū
ostio & sera. Erant autem cū iam dicta pi-
xide & alia vascula ad sacrum ministeriū per-
tinentia, videlicet alia pixis hostias continens
non consecratas, ampulla quoque vinaria, &
ipsa stannea, & vasculum thuris, & candelæ,
& aliquid lini, quorum meminisse nos exi-
git causa tanti miraculi. Denique in illa forti-
tudine vehementis incendij, cū non solum
ipsa basilica, verū etiam totum castelli spa-
cium quasi vnus esset caminus multo maior
quā ille Babylonius ignis, cuius flamma dif-
fusa est supra fornacem quadraginta nouem
cubitis, cum fragmenta quoque trabium ardē-
tium decidentia, signa quoque metallica mi-
ro modo ardendo sponte concrepantia, & cō-
crepando ardentia, de altitudine ardentis cā-
panariæ turris excidissent non solum fracta,
verū etiam penè liquefacta, & taliter prola-
psa omni materia coangustatum intra muros
basilicæ amplius sæuaret incendium, arsit si-
mul & ipsa absida cum omnibus suprā dictis,
quæ intus erant reposita, nimirum leuiter &
cito pro magnitudine incendium sicut stipu-
la, vel quasi exiguum fœni: sola autem pixis
illa cum corpore Dominico incolumis & in-
tacta permansit. Mox ergo vbi sacerdos iā di-
ctus accessum habere potuit, dolēs, vt fateba-
tur, quia cū turbaretur instante incendio, &
aliqua exportaret, vel exportari faceret, obli-

tus fuerat tollere corpus Dominicū, amouit
 quantotius congeriem lignorum, fauillarū
 ardentium, & introspeciens, reperit hoc in
 gne miraculum. Protinus excipiens, & cunctis
 videntibus qui aderant, illud fidei nostræ sa-
 cramentum demonstrans atque diuulgans,
 venit ad me gaudens, & suam oblitus ne-
 gligentiam propter abundantiam lætitiæ, læ-
 ceter non sine tristitiæ nebula, pro damna
 quod acciderat. Nox enim quædam adhuc
 toto illo die erat in cordibus nostris, & quæ
 si graui somno pressi mentis nostræ oculi no-
 dum valebant prospicere ortum solis, id est
 claritatem diuinæ præsentia fulgentem ca-
 ca nos, siue in medio nostrum tribus mira-
 culis, isto prægrandi & cæteris duobus
 quæ supra narraui. Sequens erat dies Do-
 minica, & ego circa horam ferè tertiam
 perrexi, & multis sequentibus vel præses-
 tibus locum intuitus sum, & opus virtutis
 consideravi admiratione dignum, cum quædam
 & illud accedebat ad gaudium, quod altare
 considerabamus inuiolatum, cum coherentibus
 altari lapides magni, qui coram strati iacebant,
 fracti & in frustra diuisi essent magnis molli-
 bus fragmentorum, id est trabium ab inco-
 dio fractarum, & ardenso eadentium.

*Eusebius Casariens. Eccles. hist. lib. 6. cap. 34. de Sa-
 rapione, qui non potuit mori nisi percepta Eucharistia.*
 fin.

Dionysius ad Fabianam scribens, intexuit quandam historiam, dignam memoria, dicens, Serapionem quendam fuisse apud Alexandriam. Vnum ex his qui lapsi sunt, eundemque sæpè deprecatum, vt susciperetur, nec tamè impetrasse. Oppressum deinde hunc ægritudine, ita vt triduo iam sine voce profusus iaceret: paululum verò quarta die respirantem, vocasse ad se filiam suam, & dixisse: Quousque me detinetis? Quæso vos, citò aliquis presbyterum roget, vt possim aliquando dimitti. Et cum hæc dixisset, rursus sine voce permansit. Abiit cursu puer ad presbyterum noctis tempore: infirmabatur presbyter, venire non potuit: tamen quia præceptum fuerat à me, vt lapsis in exitu nemo reconciliationis solatia denegaret, & maximè his, quos prius id rogasse constaret, parum Eucharistiæ puero, qui ad se venerat, dedit, quod infusum iussit seni præberi. Regrediente adhuc puero, antequàm regrederetur domum, rursus Serapion respiciens: Redisti, inquit, fili? Et, licet presbyter venire non potuit, tu tamen imple, quod tibi præceptum est, vt possim discedere. Cumque esset completa solemnitas, velut catenis quibusdam, vinculisque disruptis, lætorem iam spiritum reddit. Ex quo, inquit, constat certissimè, huius boni auxilio nullum debere fraudari.

*De puero quodam defuncto, cuius corpus terra con-
neri non potuit, antequam corpus Dominicum
S. Gregorij adhiberetur, anno Domini 530. S. G.
gorij lib. 2. Dialogorum cap. 4.*

CAP. XXVIII.

Quadam die, dum quidam eius Benedi-
cti puerulus monachus parentes suos, ut
quàm deberet, diligens, atque ad eorum habi-
taculum tendens, sine benedictione de mona-
sterio exiisset, eodem die, ut ad eos perven-
defunctus est, cumq; esset sepultus, die altera
proiectum foras corpus eius inventum est, quod
rursus sepulturæ tradere curaverunt. Sed
quenti die iterum proiectum exterius, atq;
inhumatum, sicut prius inuenerunt, tunc
citi ad Benedicti Patris vestigia currētes, cum
magno fletu petierunt, ut ei suam gratiā lar-
ri dignaretur. Quibus vir Dei manu sua pro-
nus cōmunionem Domini corporis dedi-
dens: *Ite, atq; hoc Dominicum corpus sup-
pectus eius cum magna reuerentia ponite,
sic sepulturæ eum tradite. Quod dum factum
fuiſſet, susceptum corpus eius terra tenuit, et
ultra proiecit. Perpendis Petre apud Iesum
Christum Dominū, cuius meriti iste vir fuerit,
ut eius corpus etiam terra proiecerit, quod
Benedicti gratiam non haberet.*

*D. Ambros. in oratione funebri 1. de obitu Satyri
iris sui. Satyrus Ambrosij frater Eucharistiā col-
appensam habens, in naufragio incolumis seruatus.*

Q
fe
gi
scop
flu
fed
tiat
fide
riof
con
in o
se d
pag
retu
Itaq
den
titu
mig
rit
sua
fefe
ynd
pra
stat
vel
gen
Ecc
tus

Quid igitur obseruantiam eius erga Dei cultum prædicem? Qui priusquam perfectionibus esset initiatus mysteriis, in naufragio constitutus, cum ea, qua ueheretur, nauis scopuloso illisa vado, & vrgentibus hinc inde fluctibus solueretur, non mortem metuens, sed ne vacuus mysterij exiret e vita, quos initiatos esse cognouerat, ab his diuinum illud fidelium sacramentum poposcit: non vt curiosos oculos insereret arcanis, sed vt fidei suæ consequeretur auxilium. Etenim ligari fecit, in oratio, & orarium inuoluit collo, atque ita se deiecit in mare, nõ requirens de nauis compage resoluta tabulam, cui supernatans iuaueretur, quoniam fidei solius arma quæsierat. Itaque hic se tectum atq; munitum satis credens, alia auxilia non desiderauit. Simul fortitudinem eius spectare licet, qui fatifcente remigio non quasi naufragus tabulam sumpserit, sed quasi fortis ex seipso adminiculum suæ virtutis assumpserit. Nec deseruit spes, nec fefellit opinio. Denique primus seruatus ex vndis, & in portum terrenæ stationis euectus, præsulem suum, cui se crediderat recognouit, statimque vbi etiam cæteros seruulos suos, vel ipse liberauit, vel liberatos cõperit, negligens facultatem, nec amissã desiderans **DEI** Ecclesiam requisit, vt ageret gratias liberatus, & mysteria æterna cognosceret, pronuncians,

64 COLLATION. SACRAR.
cians, nullum referendæ gratiæ maius
officium.

*Ex vitis sanctorum Patrum, contigit autem circa
num Domini 392. & citatur à Ioanne Garen
consensu vniuersalis Ecclesiæ, de veritate cor
ris Christi in Eucharistia, Centenario 4. De Eu
ristia in puerulum mutata, itemque in carni
sanguine cruentatam, propter quendam incredulitatem*

CAP. XXX.

Dixit Arsenias de quodam sene in Scythia
(*Lib. de providentia 2. contemplatione.*)
erat magnus in hac vita, simplex autem in
de, & errabat, quia idiota erat, & dicebat
esse naturaliter corpus CHRISTI panem
consecratum, quem sumimus, sed figuram
eius. (*Guimundus libro tertio de Eucharistia.*)
audientes duos senes, illum dicere hunc
monem, & scientes, quia magna esset
eius & conuersatio, cogitauerunt, quod
nocenter & simpliciter hoc diceret, venerunt
ad illum, & dicunt ei: Audiuimus, Abba, ser
monem cuiusdam infidelis, qui dicit: quod
panis, quem in sacra communionem sumimus
non est naturaliter corpus CHRISTI secun
dum veritatem, sed figura eius. Senex autem
respondit eis: Ego sum qui illud dixi: illi au
tem rogabant eum, dicentes: Non sic creditur
Abba, sed sicut Ecclesia Catholica tradit. Nos
autem credimus, quia panis ipse corpus Chris
ti est, calix iste sanguis Christi, secundum ve
ritatem
in prin
mauit
potest
uis d
dixit
cundu
autem
hi sati
Depre
sterio
nobis
monem
Dom
dulus
am ex
Christi
in cel
Dom
rium
um.
mad
Eccle
le sti
rum,
sunt
posit
lis ta
per a
nus,
ita

ritatem, & non secundum figuram : sed sicut
in principio puluerem de terra accipiens plas-
mauit hominem ad imaginem suam, & nemo
potest dicere, quia non erat imago Dei, quam-
uis de terra & puluere sit: ita & panis, quem
dixit; quia corpus meum est, credimus quia se-
cundum veritatem corpus Christi est. Senex
autem ait eis: Nisi re ipsa cognouero, non mi-
hi satisfacit ratio vestra. Illi verò ei dixerunt.
Deprecemur Deum hebdomada hac de my-
sterio hoc, & credimus, quia Deus reuelabit
nobis. Senex autem cum gaudio suscepit ser-
monem istum: & deprecabatur Deum dicens:
Domine, tu nosti, quia non ex malitia incre-
dulus sum rei huius, sed quod per ignorantiam
errem. Reuèla ergo mihi Domine IESU
Christe quod verum est. Sed & illi abeuntes
in cellas suas rogabant & ipsi Deum, dicentes:
Domine Iesu Christe, reuèla seni isti myste-
rium hoc, ut credat, & non perdat laborem su-
um. Exaudiuit Dominus utrosque, & hebdo-
mada completa, venerunt dominico die in
Ecclesiam, & sederunt ipsi tres soli super sedi-
le stirpem, quod in modum fascis erat liga-
tum, medius autem sedebat senex ille. A perti-
sunt intellectuales eorum oculi, & quando
positi sunt panes in altari, videbatur tribus il-
lis tantummodo tanquam puerulus iacens su-
per altare, & cum extendisset presbyter ma-
nus, ut frangeret panem, descendit angelus de
caelo,

caelo, habens cultrum in manu, & sacrificium
puerulum illum, sanguinem verò eius
picbat calice. Cùm autem frangeret presbiter
in parua frusta panem, etiam angelus in-
bat membra illius pueri in modicas par-
Cùm verò accessisset senex vt acciperet
etiam communionem, data est ipsi solus
sanguine cruentata. Quod cùm vidisset, pre-
muit, & clamauit, dicens: Credo Domine
quia panis, qui in altari ponitur, corpus tuum
est: & calix sanguis tuus est. Et statim factus
est illa caro in manu eius panis secundum
sterium, & ore sumpsit illum agentes gratiam
Deo. Dixerunt autem ei senes illi, Domine
nouit humanam naturam, quod non potest
vesci carnibus humanis, & propterea trans-
formauit corpus suum in panem, & sangui-
nem in vinum.

*D. Ioannes Chrysostomus lib. 6 de Sacerdotio. De
modo tempore sacrificij Missæ locus altaris
nisi Angelorum choris plenus sit, atque huius
modi angelorum multitudine à quodam corpore
factam esse.*

CAP. XXXI.

CV M autem (Sacerdos) Spiritum sanctum
inuocauerit, sacrificiumque horrore ac
uerentia plenissimum perfecerit, communi-
onem Domino manibus assidue petra-
to, quæro ex te, quoto illum in ordine col-
cabimus? quantam autem ab eo integritatem

exigemus? quantam religionem? considera enim quales manus illa administrantes esse oporteat: qualem linguam, quæ verba illa effundat: qua denique re non puriorem sanctioremque esse conueniat animam, quæ tantum illum, tanquam dignum spiritum receperit. Per id tempus & angeli sacerdoti assident, & cælestium potestatem vniuersus ordo clamores excitat, & locus altari vicinus in illius honorem, qui immolatur, angelorum choris plenus est. Id quod credere abundè licet, vel ex tanto sacrificio, quod tum peragitur. Ego verò & commemorantem olim quendam audiui, cum diceret senem quendam, virum admirabilem, ac cui reuelationum mysteria multa fuissent diuinitus detecta, sibi narraffe, se tali olim visione dignum habitum à Deo esse, ac per illud quidem tempus derepentè angelorum multitudinem conspexisse (quatenus ad spectus humanus ferre poterat) fulgentibus vestibus indutorum altare ipsum circumdantium: denique sic capite inclinatorum, vt si qui milites præfente rege stantes videat.

D. Ioannes Chrysost. lib. 6. de Sacerdotio, qui ex hac vita emigraturi pura conscientia Eucharistiã participant, ab angelis deducuntur, propter reuerentiã tam sacramenti.

CAP. XXXII.

Alius quidam mihi narrauit, non ille quidem ab alio edoctus, sed dignus habitus qui

68 COLLATION. SACRAR.

qui id & vidisset, ipse, & audiisset, quod quod
 hac vita emigraturi sunt, si myfteriorum cum
 iusmodi cum pura ac munda conscientia nem,
 rint participes, spiritum efflati ab angelis denit
 lorum animas satellitum more stipantibus Mu
 propter assumptum illud sacrum, hinc re prop
 in caelum abducuntur. tinge

Ex Hermio Sozomeno lib. 8. Ecclesiastica Hist.
cap. 5. conigit autem circa annum Domini 432
muliere, qua in sumenda Eucharistia virum su
re volens, panem vulgarem loco Eucharistia
composito sumens, eundem in lapidem conuersi
per sensit.

CAP. XXXIII.

VIR quidam è Macedoniana hæresi vi
 rem eiufdē opinionis habebat. Hic
 Ioannem Chrysoftomum, quomodo de
 sentiendum esset docentem audisset, dogma
 illius laudabat, & uxorem quoque vt sece
 sentiret, hortabatur. Cū verò illa magis no
 bilium mulierum sermonibus, quàm illius
 consuetudini obtemperaret, & post frequen
 tes admonitiones vir illius nihil effecisset: N
 si, inquit, in diuinis confors fueris, neque
 vitæ communionem post hac eris. Mulier he
 audito, & consensum pollicita, rem eam
 mulæ cuidam communicat, quam sibi fida
 esse iudicabat, illiusque opera ad fallendū
 virum vitur. Circa tempus autem myfterio
 rum (sciunt initiati quid sit, quod dico) illa
 quod

quod accepit continens, quasi oratura pro-
 cumbit: famula adstans clanculum, illi dat pa-
 nem, quem secum in manu attulerat. Hic cum
 dentibus admoueretur, in lapidem cōgelascit.
 Mulier perterrefacta metuēs, ne quid sibi mali
 propter eam rem, quę diuinitus acciderat, con-
 tingeret ad Episcopum cursu contendit, ac se-
 ipsam prodens lapidem ostendit, adhuc morssi
 vestigia habentem, & materiam incognitam,
 coloremque admirabilem ostendentem, si-
 mulque veniam cum lachrymis petens, viro
 suo consensuram se pollicetur. Quod si hoc
 cuiquam incredibile videtur, lapis ille testis
 est, qui etiamnum inter clinodia Ecclesię Cō-
 stantinopolitanę asseruatur.

*Ex vita S. Euthymij Abbatis authore Cyrillo Ere-
 mita, quę habetur in Tomo Swij 20. Ianuarij.
 Contigit autem ante annum Dominij 503. S. Euthy-
 mium sacrificanti lux immensa complectitur, cum
 adstante sibi Domitiano, & quomodo Euthymius
 angelos secum sacrificio ministrantes viderit.*

CAP. XXXIII.

EX hominibus quidem excessit Theodo-
 sius, à Ruba verò ad Laurā redit magnus
 Euthymius, & aliquando quidem vno sabba-
 torum, ille quidem Deo ministrabat, & ei in-
 cruētum obtulit sacrificium. Domitianus au-
 tem adstabat ad dexteram cum mystico illo
 venti labro, cum iam esset ter sancti glorifi-
 catio, Terebonque Saracenus, & Chryssippi
 frater

frater Gabriellus, alter quidem prope, a
 verò stans intra aram, o magnam Christi
 am in Euthymium gratiam, vident ignem
 luti in quodam diffusum linteo desuper de
 dentem, quin etiam ipsum Euthymium &
 eo Domitianum intus complexum sic cir
 plos permansisse ab initio, ter sancti usque
 completum ministerium. Terebon aut
 metu correptus & exterritus ab ara recessit
 non amplius audacter & temerè ingressus
 adita, sed in templi constitit vestibulo, &
 magna in synaxim reuerentia, vt mihi po
 narrauit Cyriacus anachoreta, qui hæc au
 rat à Terebone & Gabriello, qui viderant
 iunt verò eum quoque aliquando dixisse
 busdam fratribus, qui cum eo seorsum ve
 bantur, quòd sæpè videret terribilem ang
 rum visionem vnà secum Deo ministrantem
 & sacra contrectantem, & quod in Dom
 corporis sumptione aliquos quidem, et
 qui accedebant, videret illuminari: alios
 autem veluti obscurari, & morte affici
 cunque scilicet erant indigni ea luce.

D. Gregorius Magnus lib. 3. Dialogorum cap. 3. 2.
 petus Pontifex Romanus murum & claudum
 altis Missarum sollempnijs, à terra erigit, eidem
 post porrectum corpus Dominicum, usum ling
 resiliuit.

POST non multum temporis exigente
 causa Gothorum, vir quoque beatissimus
 Agapetus huius sanctæ Romanæ Ecclesiæ
 Pontifex; cui Deo dispensante deseruio, ad Iu-
 stinianum principem accessit. Cui adhuc pro-
 ficienti quadam die in Græciarum iam parti-
 bus, curandus oblatu est mutus & claudus;
 qui neque vlla verba edere, neque ex terra vn-
 quam surgere valebat. Cumque hunc propin-
 qui eius fletus obtulissent: vir Domini sollici-
 tē requisit, an curationis illius haberent fi-
 dem. Cui dum in virtute Dei ex autoritate
 Petri fixam salutis illius spem habere se dice-
 rent; protinus vir orationi incubuit, & Missæ
 solemniam exorsus, sacrificium in conspe-
 ctu Dei omnipotentis immolauit. Quo per-
 acto ab altari exiens, claudi manum tenuit, at-
 que assistente & aspiciente populo, eum mox
 à terra in propriis gressibus erexit. Cumque ei
 Dominicū corpus in os mitteret: illa diu mu-
 ta ad loquendum lingua soluta est. Mirati om-
 nes, flere præ gaudio coeperunt: eorumque
 mentes illico metus & reuerentia inuasit.

*De patre S. Gregorij Nazianzeni, qui in die S. Pasche
 ab incurabili morbo, SS. Eucharistia sumptione li-
 beratus, circa annum Domini 370. ut refert ipse in
 oratione de funere patris.*

Hinc igitur virtute tali præditum, ita in
 Episco-

Episcopatus munere versatum, atque eius-
 di gloriam apud omnes adeptum, quibus
 rum, signis quoque, quibus Deus pietatem
 confirmat, dignum habitum fuisse? Hoc
 porrò miraculorum, quæ in eo patrata
 hoc vnum est. Morbo laborabat, ac male
 eto erat corpore. Quid autem mirandum
 pij quoque viri calamitatibus vexentur,
 ad exigui limi purgationem, siue ad virtutis
 explorationem, experimentumque patienter
 siue denique ad imbecilliorum eruditionem
 qui in illis fortiter perferre condiscunt, et
 ctionibusq; minimè frangi ac debilitari
 bo itaque laborabat, & quidem tum, cum
 etum & nobile Pascha, diem inquam illius
 rum regem, mortemque luculentam per
 tenebras discutientem, qua nos cum cop
 lumine salutis nostræ festum agitamus, qu
 cum luce propter nos exstincta mortificat
 ramus, ijdem ea resurgente simul excitamur
 Hoc tempore morbus vrgebat. Is autem
 breue faciam, talis erat. Febris quædam
 & peracerba internas corporis partes ex
 bat, vires collapsæ erant, nihil stomachus
 peribat, somnus excefferat, quò se vert
 neseiebat, ac deficiente arteriarum pulsu
 inde concidebat, iam oris interiora, atque
 eò palatū ipsum, & quicquid eo superius
 det, tot tamque continuis terrisque vlcera
 scatebant, vt ne aquæ quidem facilis & pu

culo vacuus meatus esset. Nec verò aut medicorum artes, aut amicorum ac necessariorum quâlibet assiduâ preces, aut vlla cura, aut medela morbo depellendo par esse poterat, atque hic eo valetudinis flatu erat, paruos quosdam ac deploratos spiritus ducens, ac ne presentes quidem angoscens, torusque in peregrinationem incumbens: resque iam pridè expetitas ipsique præparatas. Nos verò in æde sacra sacerdotes simul & supplices eramus (desperatis videlicet omnibus alijs remedijs, ad magnum medicû, & noctis illius potentiam, tanquã ad extremam opem auxiliumque confugientes) quid dicã? festûmne vt ageremus, an vt lamentemur? dieine solemnitatem, vt lætis animis celebraremus, an vt illum velut iam è viuorû numero sublatum funeris honoribus ornaremus? Quas tum lachrymas vniuersus populus profudit? Quas voces & clamores, quos hymnos Psalmorum decantationi admiscuit? A sacra domo sacrificiû, à mysterio mysteriorum arbitrum & antistitè, à Deo, dignû adstitem requirebat, idque præcinente mea Maria, tympanumque non triumphale, sed supplex pulsante, ac tum primum frõtem præ dolore perfricante, populi que simul ac Dei fidem cum clamoribus implorante (Illius, vt dolentis vicem, doleret, lachrymisque insuper obnixè contenderet, huius vt precantes exaudiret) ipsumque ad eò miraculorum omnium submouente

D nente

nente. Ingeniū enim acuit dolor. Quid igitur
 noctis illius, & iacētis ægroti Deus facit. M
 ad eorum, quæ sequuntur narrationē prop
 dienti cohorrescere subit, ac vos etiam col
 rescatis, velim, nec tamē fidem orationi det
 hatis, neq; enim fas est, & nobis, & de illo
 ba facientibus fidē abrogare. Mysteriorū
 aderat, & religiosa & veneranda statio, cō
 doq; ordine collocata multitudo, sacris
 peragebantur, cum silētio acquiescens, et
 ab eō, qui mortuos ad vitā reuocat, & à
 sacrosancta excitatur. Primū egrē & pau
 se mouet, deinde firmiter, mox perexili
 seura voce famulum quendā ex his, qui
 manserant, nominatim accitum, præsto
 vestē, dextramq; porrigere iubet, quo præ
 & cum stupore obsequente ipse manu, præ
 scipione nixus, Mosē illū in monte præ
 imitatur, (*Exo. 17.*) lāguisq; manibus ad
 tionem compositis, vel cum populo, vel
 populum mysteria celebrat, paucis quidem
 infimis, quibusque poterat verbis, car
 mentē, ut mihi videtur, integerrima (rem
 ram) sine sacrario in sacrario, sine altari
 ficus, sacerdos procul à mysteriis remotus
 que hæc illi Spiritus sancti munere cont
 bant, ipsi quidem cognita, cæterū à præ
 bus haud quaquam animaduersa, postea
 pro beneficiis erga homines collatis grat
 Eucharisticā orationē, ut moris est, sub

populoque bene precatus, in lectulum rursus se conuicit, cumque nonnihil cibi admisisset, somnoque se dedisset animo recreatur, &c.

Quemadmodum existimaui, non ab re esse, precedens exemplum miraculi (tanquam affine prioribus) editi in recuperata sanitate Venerandi D. Gregorij Theolog. sacrificantis, ita iudico non absolum, nec prorsus extra curriculum, exemplum de pane benedicto & signato, atq; hinc declaratum miraculum erga matrem dicti Gregorij hisce subtexere.

De matre S. Greg. Nazianzeni, que panibus benedictis & consignatis à filio sacrificante spiritualiter nutrita, sanitati restituta fuit. Idem, ut scripta in oratione de funere patris.

CAP. XXXVII.

Idem miraculum circa matrē aliquantò post cōtigit, quod etiā ipsum cōmemorare operepretiū est, hanc quoq; morbus inuadit, fortem alioqui foeminā & generosam, atq; omni vitæ tempore cōmoda valetudine vsam. In multis autē doloribus, ne sermonē longius producā, nihil eam perinde discruciatat atq; inedia, quam multos iam dies periculose afflictabatur, neq; huius mali remediū vllū inueniebat. Quoniam igitur modo eā Deus aluit? Non manna pluēs, ut olim Israëlī, aut petram frangens, ut sitiētī populo fontem aperiret, (Exod. 16. 17.) aut per coruos pascens, ut illum Heliā, (3. Reg. 17.) aut per Prophetā in sublime raptū satiās, ut Danielem antea, cū fame in lacu vexaretur (Dan. 14.)

D 2

Quoniam

Quomam ergo modo visum est ipsi, me (quod
 charissimum habebat, neque enim quemquam
 nostrum alium nec in somnis quidem praesentem
 rebat) noctu repente superuenientem cum
 ministro, candidissimisque panibus pro meo
 re benedictis atque signatis eam aluisse, sic
 conualuisse, viresque collegisse. Ac nocturnam
 visioni veritas respondebat. Ab eo enim
 tempore ad se rediit, spemque meliorem concepit
 quemadmodum dilucido & perspicuo
 momento declaratum est. Nam cum postero die
 ad eam matutino ingressus, primo solitior
 larium vidissem, deinde haec consueta,
 noctu habuisset, ecqua re opus haberet,
 cunctatus essem: Tu me, respondit illa,
 incunctanter ac tranquillo vultu, Nate,
 uisti, ac postea rogas, ecquid valeo. Simul
 nutu mihi ancillae significabant, ne contem-
 cerem, sed promptè responsum hoc acciperem
 ne patefacta rei veritate, mœrore frangerem.

*De sorore Gorg. Nazianzeni quae deuota mente
 Eucharistiam adorans & contrectans, à mem-
 brum omnium dissolutione ac grauisimis cruci-
 bus, quibus angebatur, sanata est. Idem vi-
 ditur in oratione in laudem sororis suae Gorgoniae.*

CAP. XXXVIII.

AD omnes huius miraculi fama peruenit
 liis Dei operibus, & viribus, in omnium
 auribusque versatur, &c. Mihi verò nunc

rendæ atque euulgandę huius rei tempus esse videtur, non solum ob Dei gloriam, sed ad eorum etiam, qui calamitatibus vexantur, consolationem. A Egro erat (soror Gorgonia) corpore, pessimeque affecto, ac morbus insolens erat ac prodigiosus, inflammatio subita totius corporis, & velut ebullitio quædam & feruor sanguinis, ac deinde eiusdem cõcretio, & torpor pallorque incredibilis, ac mētis membrorumque dissolutio, idque non per loca intervalla, sed nonnūquam etiam admodum continue, nec malum hoc humanum esse iudicabatur. Nec verò tum separatim, tum etiam inter se de morbi ratione consultantium ars & industria depellendo dolori par esse poterat, nec parentum lachrymæ, quæ multum sæpè valuerāt, nec publicę preces & supplicationes, quas, vt pro sua quisque salute, populus vniuersus faciebat. Omnes enim eo animo erant, vt illius salutem, suam esse salutem ducerent, quemadmodum contrà, communem illius morbum, communem omnium morbum & calamitatem. Quid igitur magna illa anima, maximisque digna facit, & quam dolori medicinam adhibet (hic enim iam arcanū situm est.) Desperatis aliorum omnium auxiliis, ad mortalium omnium medicum confugit, notis que intēpesta caligine obseruata, cum leuius aliquando morbus vrgeret, ad altare cum fide procūbit, eumque qui super illud colitur,

COLLATION: SACRAR.

cum magno clamore obtestans, omnibus
 nominibus appellans, atque omnium rerum
 quas vnquam mirificè gesserat, commone-
 sciens (nam vtriusque Testamēti historias
 lebat) tandem pia ac præclara quadam impu-
 dentia effertur, eam, quæ Christi fimbria
 sanguinis profluuiū cōpresserat (*Mat. 9.*) imitari
 quidquid fecerit, audite, caput cum patri-
 more vberimisque lachrymis (muliercula
 lius instar, quæ olim Christi pedes irrigauit
 altari admouēs, nec se antè ab eo discessu
 minitans, quàm sanitatem cōsecuta sit, ac
 inde hoc suo pharmaco totum corpus per-
 gens, ac sicubi quippiam Sacramenti præ-
 corporis & sanguinis manus cōdiderat, lac-
 chrymis admiscens (ô rem admirandam!) p-
 tinus se liberatam morbo sentit, atque &
 pore, & animo, & mente leuis abscedit, &
 spei mercedem cōsecuta, vt quod sperare
 obtineret, animæque firmitate corpori fir-
 tatem comparat. Hæc magna quidem sum-
 egregia, sed vera, ac narrationem hæc à
 ctantiæ causa nequaquam institutam. Sed
 hinc liquidò cōstat, quod eam rem quæ
 vixit, tectâ & silentio cōpressam, nunc p-
 patefecit. Ac ne nunc quidē detexissem, nisi
 hi periculi cuiusdam timor incessisset, si
 tum miraculum, nec fidelibus, nec infidelibus
 nec huius ætatis hominibus, nec posteris
 pertirem.

De puero quodam, qui oblatione & oratione in sacrificio Missæ à graui morbo curatus. Ex vita S. Launomani Carnoiensis Abbatis & Cōfessoris descripta à quodam eius coetaneo, qui vixit anno Domini 620.

CAP. XXXIX.

Quodam die claudus illi (Launomano) oblatus est in ipsis monasterij foribus, idque ab illius ægri parente, qui ad eius genua se demittens, cum lachrymis exclamauit: Homo Dei, miserere mei, & huic puero, tuis precibus redde pristinam sanitatem, aut, donec is uiuat, tuo sumptu hic illi victus quotidianus ex officio misericordiæ subministretur. Cui ait vir Dei: Vnde mihi hæc virtus, qua tuo filio possim salutem restituere? creatoris hoc opus est, nõ creaturæ, interim verò potens est Deus, nec difficile est, illi præstare fidei tuæ hoc ipsum quod petis, sustine parumper, ac vnà cum filio tuo accipe benedictionem ac deinde recipere te licebit ad locum, vnde huc venisti. Itaque sancto viro Missæ sacrificium offerente, & sub ipso sacrificio pro pueri salute Dominum obsecrante, solemniter peracta prece, fragmento panis benedicti (sic enim loquitur historix huius author) & patrem refecit, & puerum curauit, simulque ambos dimisit.

In festo translationis S. Liborij quinque homines sub Missæ sacrificio variis debilitatibus liberati sunt. Ex vita S. Liborij, testante F. Lau. Suuio.

Igitur ingressi Saxoniam, præ nimia sibi
 uiuante turba, vix gradum mouere poterat
 totis tamen nisibus iter accelerantes, tandem
 die tertio, id est .5. Kalēdarium Iunij, quo
 sacra Pentecostes solemnitas agebatur, ad
 sideratam diu Paderbornēsem Ecclesiam p
 uenerunt. A qua cū adhuc tribus dista
 milibus, iuxta fluuium quēdam Hedra
 carum, ob immensam multitudinem, que
 que ad memoratum locum sequi nō possent
 in medio campo Missarum celebrare solē
 nia, quæ antequam finirentur, in eodem
 quinque pariter homines à variis debili
 bus liberati, causam immensæ admirati
 & lætitiæ tantam Dei virtutem videnti p
 lo præbuere.

*Pascasius Corbiensis lib. de corpore & sanguine
 mini in Eucharistia capite quadragesimo, &
 quentibus. Plegilus presbyter inter Missarum
 lemnia, videt Christum in forma pueri in E
 stia.*

Nemo qui sanctorum vitas & exem
 gerit, potest ignorare, quod sæpe
 mystica corporis & sanguinis sacramenta
 propter dubios, aut certe propter ardenti
 mantes CHRISTVM visibili specie
 gni forma, aut in carnis & sanguinis co
 monstrata sint, quatenus de se Christus

RAR.

LIBER I.

81

menter adhuc non credentibus fidem faceret:
 ita ut dum oblata frangitur vel offertur ho-
 stia, videretur agnus in manibus, & cruor in
 calice, quasi ex immolatione profluere, ut
 quod latebat in mysterio, patefceret adhuc du-
 bitantibus in miraculo. Fecit enim hoc pietas
 diuina quibusdam iam credentibus, & tamen
 adhuc dubitantibus, ut & ipsi quoque fiduci-
 am de veritate perciperent, & alij de miraculo
 ad fidem soli darentur, & de CHRISTI gra-
 tia eandem fidem vbiuis participarent. Sed
 quia duri corde sumus, voluit diuina mansue-
 tudo in quibusdam omnibus satisfacere, ut vlti-
 rius de his iam nemo dubitet. Quod autem dixi saepe
 quibusque ardentius Christum amantibus
 haec praemonstrata fuisse, vnum est pluribus pan-
 dam. Nam quidam presbyter fuit religiosus
 valde Plegilus nomine, frequenter Missarum
 solemnias celebrans ad corpus sancti Nini Epi-
 scopi & Confessoris, qui cum digno modera-
 mine sanctam Christo propitio duceret vi-
 tam, coepit omnipotentem Deum pijs pulsare
 precibus, ut sibi monstraret naturam corporis
 Christi atque sanguinis. Itaque non ex infide-
 litate, ut assolet, sed ex pietate mentis ista peti-
 uit: fuerat enim a puero diuinis legibus imbu-
 tus, & propter amorem superni regis olim pa-
 triae fines, & dulcia liquerat arua, ut Christi
 mysteria exsul sedulo disceret. Idcirco eius a-
 more magis succensus, quotidie preciosa mu-
 neta

D 5 neta

nera offerens, poscebat sibi præmonstrari
 foret species latitans sub forma panis &
Non quia de corpore Christi dubius esset,
 quia vel sic Christum cernere vellet, quem
 mo mortalium iam super astra leuatum in
 ris conspiciere potest. Venerat ergo dies, &
 celebrans p̄d̄ solemnia Missarum more so
 procubuit genibus. Te deprecor, inquit,
 nipotens, pande mihi exiguo in hoc myste
 naturam corporis Christi, vt mihi liceat
 prospicere corporeo visu, & formam pa
 quem olim sinus matris tulit vagiens
 nunc manibus contrectare. Qui dum talia
 caretur, Angelus de cælo veniens aff
 Surge, inquit, properè, & si Christum vi
 placet, adest præsens corporeo vestitus
 ctu, quem sacra puerpera gessit. Tum
 nerabilis presbyter pauidus, ab imò vultu
 erigens, vidit super aram patris filium pa
 quem Simeon infantē portare suis vlnis
 meruerat. Cui angelus inquit, Quia Christi
 videre placuit, quem prius sub specie panis
 bis mysticis sacrare solebas, nunc oculis in
 cie & manibus attrecta. Tum sacerdos ca
 munere fretus, quod dictu mirū est, vlnis
 mentibus puerum accepit, & pectus pro
 Christi pectori iunxit. Deinde profusus in
 plexum dat oscula Deo, & suis labijs pi
 pia labia Christi. Quibus ita exactis præ
 filij Dei membra restituit in verticem alte
 & r

& repleuit caelesti pabulo Christi mensana. Tunc rursus homo prostratus, deprecatus est Deum, vt dignaretur ipse iterum verti in pristinam speciem. Qui expleta oratione surgens à terra, inuenit corpus Christi in formam remeasse priorē, vti deprecatus fuerat. Et, ô mira omnipotentis dispensatio, qui ob vnius desiderium ita se præbere dignatus est visibilem, non in figura agni, vt alijs quibusdam sub hoc mysterio, sed in forma pueri, quatenus vt veritas patesceret in ostenso, & sacerdotis desiderium impleretur ex miraculo, nostraq; fides firmaretur ex relatu. Veruntamen non prius idem communicasse pueri corpus & sanguinem legimus, quàm rediret in prioris formæ speciem, ne absurdum videretur, quod præsumpserat, & fides vberius requiratur interius in eodem, quod exterius visu conspexerat.

Ex lib. 2. cap. 3. vitæ S. Bernardi per Abbatem Guilelmum conscriptæ. Mulier damoniaca liberatur per D. Bernardum, qui sacram patenā, cui corpus Dominicum imposuerat, obsessæ capiti superimponens per terribilem creatoris præsentiam demonem migrare compellit.

CAP. XLII.

INter eos, qui vexabantur mulier grandæua, ciuis Mediolanensis, & honorata quondam matrona vsque ad Ecclesiam B. Ambrosij post beatum virū à multis tracta est. In cuius pectore pluribus annis diabolus federat, &

84 COLLATION. SACRAR.
iam ita suffocauerat eam, vt visu & auditu,
verbo priuata, frendens dentibus, & lingua
in modum promuscidis elephantine pro-
dens, monstrum, non scemina videretur. Si-
dida ei facies, vultus terribilis, flatus foetidus
inhabitoris sathanæ colluua testabantur.
Hanc cum adspexisset vir Dei, nouit inham-
tem ei, & inuiscatū Diabolū, nec facile egre-
surum de domo, quam tanto possederat no-
pore. Conuersus ad populum (cuius innume-
ra aderat multitudo) orare iubet attentius
clericis & monachis secum iuxta altare allelu-
tibus, mulierem ididem iubet constitui & re-
neri. Illa verò reluctans, & vi diabolica
naturali virtute recalcitrans non sine aliena
iniuria, ipsum Abbatem pede percussit. Quo
diaboli ausum mansuetè ille contempsit,
expulsionem non indignatione iræ, sed pi-
fica & humili supplicatione DEVM inuocauit
adiutorem, & ad immolationem hostie
tatis accedit. Quoties tamen eandem hostiam
sacram signat, toties ad mulierem quoque
uersus, eodem signo crucis edito spiritum
quam athleta fortis impugnat. Nam vt
malignus, quoties aduersus eum signum
cis intenditur, percussum se indicans ac-
savit, & recalcitrans contra stimulum qui
toleret, prodit inuitus. Expleta autem ora-
ne Dominica, efficacius hostem aggreditur
vir beatus. Patenæ siquidem calicis sacra-
Dom

Domini corpus imponens, & mulieris capiti
surperimponens, talia loquebatur: Adest ille,
qui pro nostra salute passurus: nunc, inquit,
princeps huius mundi eiicietur foras. Hoc il-
lud corpus quod de corpore virginis sumptū
est, quod in stipite crucis extensum est, quod
in tumulo iacuit, quod de morte surrexit, qd
videntibus discipulis ascendit in cælum. In
huius ergo maiestatis terribili potestate, tibi
spiritus maligne præcipio, vt ab hac ancilla e-
ius egrediens, contingere eam deinceps non
præsumas. Cumque eam inuitus deserens, &
manere vltra non valens atrocius affligeret,
tam manguam iram quàm modicum tempus
habens, rediens pater sanctus ad altare, fractio-
nem hostiæ salutaris citè compleuit, diffun-
dendamque in populum pacem ministro de-
dit, & confestim pax & salus integra reddita
est mulieri. Sic ille nequam diuina mysteria
quantè sint efficientiæ & virtutis, non confes-
sione, sed fuga coactus ostēdit. Fugato diabo-
lo mulier, quam in tantorū sartagine tormen-
torum carnifex pestilens tanto tempore frixe-
rat, mentis suę compos effecta, redditis sensi-
bus & ratione, reuoluta intra fauces lingua
Deum confessa, gratias egit, & intuita cūrato-
rem suum pedibus eius aduoluta est. Ingens
per Ecclesiam attollitur clamor, omnis ætas
iubilat Deo, personant æramenta, benedicitur
ab omnibus Deus, excedit veneratio modum,

& seruum Dei supra hominem (si dici fas est) liquefacta charitate ciuitas veneratur.

Thomas à Cunctipraco lib. de apibus cap. 63. qui in anno 1467. De. S. Eucharistia, que à terra sua virtute sublimata per aëra ferebatur in altare, demq; in specie venusti ipsi pueri apparuit, at inde in faciem christi spineam habentis corpus & cruciatam transformata est.

CAP. XLIII.

Oppidum Duacense amplum & magnificum est inter Cameracum & Atrebatum nobilissimas ciuitates. Hic in Ecclesia Canonorum sancti Amati Episcopi, cum sacerdos Pascha communicato populo corpus Christi super terram stupidus inuenisset, & genibus flexis eleuare tentasset, mox per se in aëra sublimatum, panniculo, quo consecratos dignoscitur sacerdos detergere solet, inhæsit. Clamans tunc sacerdos, canonicos vocat, accurruntque spectant in panno corpus viuificum in speciem faciei venustissimi pueri, & mox conuocato populo ad spectaculum præsentatum & inuoluerenter nulli tanta calitus visio denegatur. Hæc cum audissem, fama vulgante veni in oppidum, quod prædixi, accessi ad Decanum Ecclesie, cui optimè notus eram, petij videre miraculum: annuit ille, præcipit vt fieret, appropinquat est theca, concurrunt populus, moxq; vbi puer reuoluitur, clamant omnes: Ecce iam video, ecce conspicio Saluatorem, Stabam ego attendo.

tus nihil videns, nisi tantum speciem panis al-
bissimi, nihil quidem mihi cōsciū, quare cor-
pus sacrosanctum in specie pueri cum ceteris
non viderem. Nec diu cum ista mecum volue-
rem, ecce vidi faciem in mensuram aetatis ple-
nitudinis Christi, spinam habentem coronā
in capite, & duas guttas sanguinis de fronte ex
vtraque parte nati descendentes.

Thomas Waldensis lib. contra Ioannem Viclephū.

*Contigit circa annum 1384. de quodam Sartore, qui
nolēs reuerentiam exhibere S. Eucharistia, ait ara-
neam reuerentia digniorem, moxq; de alto culmine
tecti, ingens & horrida visu aranea ad os blasphem-
mi directo filo peruenit.*

CAP. XLIIII.

Historiam refero, quam ego præsens vidi
oculis carnis meæ, in cathedrali Eccle-
sia sancti Pauli Londini, vbi Venerandus Can-
tuarie Antistes, felicitis recordationis Tho-
mas Arundelius, filius & frater comitum,
pro loco iudicij (assistentibus sibi Noruicen-
sis Ecclesie, tunc Præsule Alexandro & alijs)
residens Episcopali Sede, verba quædam, &
interrogationes proponebat de fide Eucharis-
tiæ, ad quendam Sartorem, de partibus V Vi-
gornie, deprehensum in heresi. Cumque fle-
cti omnino non posset, nec aliud quàm bene-
dictum panem sacratissimam hostiam volebat
appellare vel credere, tandem iussus facere re-
uerentiam hostiæ, respondit blasphemus:

Verè

Verè, inquit, dignior est aranea, reuerentia
 illicò de alto culmine testi descendens in
 & horrida visa aranea, ad os blasphemus
 èto filo peruenit. Et dum Sartor loqueretur
 vt intraret per polluta labia aranea, sollicitus
 borabat. Adstitit illustris Princeps Theobaldus
 Oxoniensis Dux, tunc regni Cancellarius, qui
 vidit prodigium. At prædictus Archiepiscopus
 statim surgens cum aliis exponit omnibus
 lic collecto populo, qui vltrix manus Domini
 ni faceret in blasphemum. Nec mora, qui
 ciosissima carni agni prælegit araneam
 carnicem carnem suam flammis deuorandam
 amisit: vt esset fauilla peior aranea. Ecce
 strinam foedam & amaram errantium, qui
 cramentum optimum sic in figuram accipiunt
 ant, vt idolum faciant.

*De quodam Sacerdote indignè celebrante, cuius
 corpus Dominicum communicare volenti ablatum
 sed post penitentiam diurnam iterum celebratum
 ii, tres panes simul impletione calicis auferri
 stium fuerunt. Ex vita Petri Cluniacensis abbatis
 lib. 1. cap. 2.*

CAP. XLVII.

Item in Teutonicis partibus presbyterus
 dam, dum religiosam vitam agere videbatur,
 tur, & penè quotidie sacra Missarum sole
 celebraret, dumque sibi minus cautè pro
 ceret, hostis antiqui insidias incurrit, & in
 pem, sed occultam peccati foueam, carnis
 lectati
 namq
 tation
 loqui
 rabili
 lapsu
 gere d
 conu
 gens,
 nem,
 do co
 lutare
 mini
 redem
 celeb
 pore
 mida
 mini
 liter
 & sac
 est)at
 ad pe
 de m
 cram
 Chri
 non f
 tener
 stupe
 cessit
 euide

lectionem delapsus est. Sanctimoniamque quandam, dum imprimis gratia visitationis adiret, ad postremum assiduitate colloquij & incauta familiaritate allectus, miserabili casu in illam incurrit. Qui cum post lapsum ad cor redire, & quàm citissimè resurgere debuisset, propriis fecibus delectatus, diu conuerri distulit, & peccatum peccato adiungens, usum peccandi fecit, sicque longum funem, quo arctius stringeretur, assidue peccando contexuit. Cùmque in luto scelerum volutaretur, non verebatur tamen ad altare Domini irreuerenter accedere, & sacramenta redemptionis nostræ, Missam frequentius celebrando, temerare. Quod cum longo tempore, abiecto D E I timore agere non formidaret, iram pariter & misericordiam Domini, vt subiecta declarant, erga se miserabiliter pensit: nam cum & scelus non desereret, & sacra diuina impuris manibus (vt sepè dictū est) attrectaret, contigit quadam die, dum vsq; ad perceptionem sacri corporis Christi, totana de more missam explicasset, iamque se ad sacramenta ipsa sumenda pararet, repente caro Christi cum sanguine, tam immundum vltra non ferens habitaculum, ab ipso iam penè tenentis manibus euanuit, admirās ille & obstupescens, ab altari citissimè, Missa finita recessit. Cùmque indignationem Domini, tam euidentis signi ostensione, circa se cōmotam cognos-

cognosceret, volens tamen hoc certius
 probare, secundò Missam aggressus est. Co-
 niuersa, vt prius peragenti, cum ad sacra-
 sumenda ventum esset, simul omnia, vt
 subtracta sunt. Iam verò, vt dignum erat
 metum & trepidationem non modicam
 ductus, vt de toties repetito miraculo iam
 que vlla hæsitacione certissimus reddere
 tertio quoq; quod iam bis contigerat, at-
 veritus non est: Sed cum omnibus, vt
 peractis, iam sollicitior, quæ apposita
 oculis, obseruaret, & manibus contrecta
 osq; ad sumendū aptaret, subito oculis,
 bus & ori, tertio inuisibiliter sublata dispa-
 runt. Tandē igitur, tam euidenti miraculo
 mefactus presbyter, se pessimè egisse, ter-
 ribilem iram Domini incurrisse absq; vlla
 bitacione cognoscens, & qualiter euade-
 tãto periculo posset, sollicitus cogitare co-
 Ultimū ergo peccatibus remediū pœnitenti-
 esse sciens, ad eam toto corde confugit, &
 prium Episcopū adiens, ei cuncta que fecer-
 quæq; contigerant, cum multis lachrymis
 tefecit, impositumq; sibi ab eo laborem pe-
 tendi, toto animi nisu, tam deuotè quam
 stanter exercuit. Ieiuniis namq; & vigiliis,
 beribus etiam & variis cruciatibus, iumentis
 lasciuiens, hoc est, corpus suum, secundum
 post, castigans, qui concupiscentias sua-
 quædo, reprobus factus fuerat, eas in se
 dam

damnando, electorum numero adiungi laborabat. In qua corporis & cordis contritione, multo tempore emenso, cum eius mentem de venia præsumere securior iam cōscientia suaderet, adiit Episcopum, & quid egerit, indicās: vtrum, vt ante consueuerat, ad sacra accedere auderet, cōsultit. Qui nondum plenè Deo reconciliatum metuens, vt adhuc pœnitentiæ insisteret, admonuit, quatenus dignis pœnitentiæ fructibus Deo exhibitis, purgator & securior, congruo tempore altaris sacramenta, non ad iudiciū, sed ad salutē percipere possit æternam. Ac quicquid ille salubri admonitioni, & ad propositū pœnitentiæ reuersus, tota carnis & spiritus virtute, ad fores diuinæ pietatis pulsabat, & spiritu contribulato, lachrymisq; indeficientibus, iram Domini in misericordiā conuerti cogebat. Quid multa? Longo rursus temporis spatio in hac pœnitudine transacto, ad Episcopum rediit, eiq; vt patri secretè cuncta pandens, vt sacramentorum particeps esse mereretur, suppliciter deprecatus est. Cuius conuersionē iam Deo acceptā, tam ex his, quæ ab eo audierat, quàm ex his, quæ in eo videbat confidens, vt sacerdotale officium aggredere- tur, assensit. Quod ille de Domini bonitate, & conscientia testimonio confusus, nō iam præsumptione, sed deuotione implere curauit: Accedens itaque ad altare, totumq; se lachrymis, & contritione cordis immolans Deo, vsq; ad perceptio-

perceptionem sacramentorum vnuerſim
peragens peruenit. Et ecce nouo, & in
noſtris duntaxat ſeculis miraculo, trium
diſtarum Miſſarum panes, qui indignè ſu
re volenti, ſublatis fuerant, cælitus allati
eoq; iam diuino iudicio ad hæc ſumēda
facto, ante eum ſuper altare poſiti apparu
Cumque etiam oculos in calicē admou
conſpexit penè vſque ad ſummitatem ſan
ne repletum, & illarum Miſſarum decim
ad iſtius proueniſſe augmēta. Admiratus
tur, & toto hominis interioris iubilo Deo
tias agens, ſuamque pœnitentiam ſuſcept
ac Domini mtaieſtatem placatam agnosc
certus factus eſt de Domini miſericordia,
qui vnum appoſuerat, quatuor panes, im
num Chriſti corpus & ſanguinem, cum
ta, vt dignum erat, exultatione percepit
quoque præſatus Claromontenſis Epico
mihi retulit in præſentia plurimorum.

*Nicolaus Baſelius & Laurentius Surius in ad
ad Chronica Ioannis Naucleri. Quomodo ſan
gus quidam Paulus Form Ciborium cum S. E
riſtia Iudeo cuidã vendidit, qui cum pugione
pungeret, tandem ſanguinis gutta ex ea emiſ
pluraque alia ſtupenda circa eandem S. E
ſtiam contigerunt.*

CAP. XLVIII.

ANNO 1510. die Februarij intempeſta
tis hora circiter vigiliam noctis ſec

dam, homo quidam sacrilegus, nomine Paulus Form, patria Pomeranus, Ecclesiam furtive intrauit, atque Ciborium perfringens capsellam, in qua venerabile Sacramentum Eucharie reconditum seruabatur, deauratum cum hostijs & particulis duabus consecratis furatus est. Sequenti autem die furti precium existimans, monstratile cum particula vna Iudæo cuidam emendum obtulit. Nam antea particulam alteram indignus furcifer deglutauerat. Iudæus verò capsulam, siue monstratile considerans, Maius, ait, & multò esset carius, quòd his inclusum fuit vasculis, quod si portasses digno pretio redemisssem. At sacrilegus ille excoccatus malitia de sinu alteram extrahens hostiam, Iudæo appreciandam tradidit. Verùm Iudæus appenso vili pretio novem grossis, quorum duo & triginta florenũ Rhensem faciunt, Domini & Saluatoris nostri corpus sub sacramentalibus speciebus velatum ab iniquo venditore emit. Vtcunque actum sit, mordet reum scelus commissum, timetque semper sæua & perturbata conscientia, fugit mercator iniquissimus ad V Vendos, vbi fama peruolante factum innotuit. Reuersus tandem ad propria, sacrilegus captus, atque in tortura positus crimen confitetur, ac rei gestæ ordinem recitat. Iudæus verò, qui Dominicum corpus emerat, ad nudam superpositum mensam, pugione sæpius vibrato transfo

rarc

rare tentabat, sed Deo volente inter tot res ac-
 tiones hostia permanfit integra. Quod vata in
 malitia excoeratus Iudæus, in furiam actus Tres a-
 xit; Si es Christianorum Deus, manifesta sed po-
 nomine mille demoniorum. Quo dicto, pluri-
 us in tres scissa partes particula sanguine Franc-
 circumferentiam immaduit rubore. Ten Porro
 Iudæus, particulas panno inuoluras meator Pa-
 vnum apud se retinet, & deinde duobus in cin-
 Brandeburgi & Stendelij morantibus fit est. De
 las particulas mituit, tertia sibi referuata, quæ
 rursus mensæ impositam pugione con- na cap
 unde sanguinis guttulæ dimanarunt. Coe *Jacobu*
 uatus ille, & veritus se proditum iri, pan- *lis l*
 lam absumere nititur, sed non valet: den- *do S*
 tit in aquam, at illa enatat: tertio in ig- *Euc*
 proijcit, sed nihil id hostiæ nocet. Ad *vano*
 mum sub Paschatis solemnitate azimo
 xit panes, particulamq; massulæ azimi
 immixta in furnum iactauit, moxq; furno
 lioqui obscurus resplenduit, & massula
 Iudæi faciem insiliuit.

Nouo ille terrore correptus, massulam
 cum particula alteri cuidam Iudæo trans-
 Jam res erat prolata in publicum, & Man-
 Iudæos omnes in ipsius ditione morante
 linum acciri, & in vinculis teneri iussit. Et
 autem ex illis quæstione, præter alia
 non parum multa, falsi sunt se intra
 admodum annos septem Christianorum
 magn
 sacro
 rum S
 ange
 narum
 te sac
 vidit e
 am sp

ter totos acubus & punctiōibus peremisse. Igitur
 Quod uata in illos sententia 40. flammis traditi sunt.
 am actus Tres alij Iudæi baptisma perceperunt quidem,
 manifestas postera die duo capite plexi sunt: tertius
 o dicto, pluribus pro eo rogantibus, vita donatus, D.
 nguino Francisci institutum Berolini complexus est.
 re. Ten Porro ter execranda ille sacræ hostiæ prodit
 ras mentor Paulus Form, candētibus disceptus ferris,
 duobus in cinerē tandem voracibus flammis redactus
 tibus sit est. Deniq; Iudæi omnes è tota Marchionis di
 ruata, quōne ita proscripti sunt & extrusi, ut sub pœ
 ne cona capitis omni eis reditu interdictum sit.

ant. Coe *Jacobus de Vuriaco Episcopus Aconensis & Cardina
 līs lib. 2. cap. 4. vitæ S. Mariæ de Oegnies, quomo
 do S. Mariæ de Oegnies in sacramentis Baptismi, S.
 Eucharistiæ & extreme Vnctionis multa admi
 randa uiderit.*

CAP. XLIX.

CVM esset aliquando in Pago Nitrensi,
 prope Niuellam, & ipsa presente puer
 quidam ad ostium Ecclesiæ catechizaretur,
 uidit impurum dæmonem à paruulo illo cum
 magna ignominia recedentem: eundemque
 è sacro fonte leuans apertis oculis uidit Spiri
 tum Sanctum in animam eius descendentem,
 angelorumque beatorum circa illum iam re
 narum frequentiam. Sæpius autem Sacerdo
 te sacræ hostiam eleuante, inter manus eius
 uidit elegantissimi pueri speciem, & cælesti
 am spirituum exercitum cum multo lumine descen
 descen-

CRAN
 ft conf
 eret, v
 illius p
 illustr
 cum m
 autem
 sed in
 ine cat
 sacroru
 la mir
 us. De
 mentur
 illa Chr
 esse sen
 liter con
 animam
 is vng
 as eius
 Aquitan
 o rogat
 Bernar
 semia S.
 inationi
 tur, &
 erat def
 que susce
 bant, pe
 gior

tionibus expositi, alij damnis, alij proscriptio-
 nibus multarentur, alij è sedibus proprijs pul-
 si, exulare compelleretur. Huius Ducis assen-
 su quidam Gerardus Burdegalensem occupat
 Archiepiscopatum, & simul Engolismensem
 detinet Ecclesiam. Mittit igitur Innocentius
 Papa Abbatem Clareuallensem, & Iossenum
 Episcopum Suesionensem, vt tam ipsum Ger-
 hardum, quàm prædictum Ducem conueni-
 rent. At ille iam eodem Principe persuaso
 impudenter in Ecclesiam Catholicam, à qua
 se præcidebat, conuicia iaculari, pollicitam
 prius Innocentio subterfugere obedientiam:
 Anaclerum suum electum dignius, & qui-
 cunque non obedirent, erroneos & acepha-
 los prædicare. Vnde factum est, vt animati &
 armati in insaniam clerici, publicè ex ea die
 persecutionem Catholicis intentarent. Prius
 tamen, quàm sic eorum propalata fuisset, &
 obfirmata perfidia, obtulerat Abbas sanctus
 in eorum Ecclesia sacrificium DEO. Post
 cuius discessum Decanus eiusdem Ecclesiæ al-
 tare, in quo diuina mysteria, celebrârat, impiè
 quidem, sed non impunè confregit. Siqui-
 dem post breue tempus percussus à Deo, cum
 animam exhalaret, domum in qua morieba-
 tur, plenam vidit dæmonibus, & se dæmo-
 nio iugulari clamitans, cultellum à circum-
 stantibus postulabat, quem immergeret gut-
 ture, vt extracto dæmone viueret. Sed diabo-

lus, cui datus erat, eum inter hæc verba extra
 xit, & pestilentem animam in infernum ecessi
 merisit. Archipresbyter quoq; qui Petri expla
 foris Pictaensis Ecclesie synodum de caru
 ciabat, coram ipsis, quos ad conuentum
 dia inuirabat, à diabolo correptus est. Sacerat
 in alios multos, qui in schismate feruent
 exstiterat, manus diuina manifestum ex
 rat vltionem. Propter hæc & alia cuius
 ante homines confundi coeperat. Gerth
 & timens opponi sibi, quæ negari non
 rant, conuentus publicos euadebat. Sign
 tum est interim comiti per viros illu
 ad eum securius audebant accedere. qu
 bas Clareualensis, & Episcopus Carnon
 alijque Episcopi & religiosi viri colloq
 eius expeterent, quorum erat studium
 cum de pace Ecclesie, & de malo remoc
 tractarent. Persuasumq; est illi, ne tam
 virorum deuitaret colloquium, quia
 fieri, vt communicato cum eis consilio
 cile esset, quod modò putabatur diffi
 quod videbatur impossibile, repentint
 uentu possibile redderetur. Itaque apud
 nacum hinc & inde conueniunt, & in
 de diuisione Ecclesie, & de scissura ob
 tione, quæ infra Alpes in sola Aquitania
 si nebula corruptela confederat, multa
 dis & rationibus à seruis DEI comiti
 tum est, quòd Ecclesia vna est, & quæ

extra eam est, quasi extra arcam iudicio DEI
 necesse est interire & dilui. Adducta quoque
 xēpla Darhan & Abyron, (Num. 16. e. f.) quos
 schismatis terra viuos absorbit, nec tan-
 malo vindictā Dei aliquando defuisse mon-
 stratum. His auditis Comes ex parte sano vsus
 onfilio, respondit se in obedientiam Innocē-
 ij Pape posse dare consensum, sed in restitu-
 onem Episcoporum, quos de sedibus suis ex-
 ulerat, nulla ratione induci, quoniam impla-
 abilitate eum offenderant: & iurauerat se eo-
 rum pacem nullo tempore suscepturum. Diu
 er internuncios protractus est sermo, & dum
 icillim verbis se mutuò occupant, vir DEI
 fficaciora arma corripicns, ad altare sanctum
 blaturus & supplicaturus accedit. Intraue-
 ant Ecclesiam, quibus licebat diuinis inter-
 ste mysterijs, comes sustinebat pro foribus.
 eractis igitur consecrationibus, & pace data
 & defusa in populum, homo Dei iam non se
 gens vt hominem, corpus Domini super pa-
 enam ponit, & secum tollit, atque ignea fa-
 e, & flammeis oculis non supplicans, sed mi-
 ax foras egreditur, & verbis terribilibus ag-
 reditur ducē: Rogauimus te, inquit, & spre-
 sti nos. Supplicauit tibi in altero, quem iam
 cum habuimus conuentu seruorum Dei, an-
 te adunata multitudo, contempsisti. Ecce,
 te processit filius virginis, qui est caput &
 omnis Ecclesie, quem tu persequeris. Ad-

est iudex tuus, in cuius nomine omne
 curuatur, caelestium, terrestrium & infer-
 rum. Adest iudex tuus, in cuius manus illa
 anima deueniret. Nunquid & ipsum spes
 Nunquid & ipsum sicut seruos eius con-
 nes? Lachrymabantur vniuersi qui aderant
 orationibus intenti praestolabantur exitum
 & omnium suspensa expectatio, nescio
 diuinum caelitus fieri expectabat. Videns
 mes Abbatem in spiritu vehementi pro-
 dentem, & sacratissimum Domini corpore
 rentem in manibus, expauit & dirigitur
 brisq; tremebundis meru & dissolutis, con-
 mens solo prouoluitur. Eleuatus à millibus
 rursus in faciem ruit, nec quippiam aliter
 quens aut intendens in aliquo saluus per-
 bam defluentibus cum profundis effluuiis
 tibus epilepticus videbatur. Tum vir
 eum propius accedit, & pede pulsans acco-
 surgere iubet, & stare supra pedes, & Deo
 re sententiam, Praesens est, inquit, Pictus
 Episcopus, quem ab Ecclesia sua expulsum
 de & reconciliare ei, & in osculo sancto
 cum eo iungito foedera, & ipse ad sedem
 eum reducito: & satisfaciens Deo, reddo
 contumelia gloriam, & in vniuerso populo
 tu suo diuisos & discordes ad charitatem
 ca vnitatem. Subdere Innocentio Papa, qui
 ut ei vniuersa obedit Ecclesia, tu quoque
 cto à Deo tanto pare Pontifici. Audient

comes, autoritate Spiritus sancti, & sanctorum sacramentorum presentia victus, nec audebat respondere, nec poterat: sed statim occurrit, & in pacis osculo recepit Episcopum, & eadem, qua eum adiurauerat manu, cum totius exultatione ciuitatis ad propriam sedem reduxit. Sed & deinceps Abbas cum comite iam familiarius & suauius loquens, paternè eum monuit, ne ad tam impios & tam temerarios ausus vltra exurgeret, ne Dei patientiam in tantis irritaret flagitiis, ne pacem factam in aliquo violaret.

De Iudæis qui in oppido Derkendorff, apud Danubiū sito, anno 1337. Venerab. Sacramentum in fornacem ignis posuere, & incude postea malleis percussere, integrum tamen ac illæsum permansit. Ex eiusdem Chronicis Traiectensibus, vi supra.

CAP. XLIX.

Calamitosa gens Hebræorum in oppido Bonarię, nomine Derkendorff, sito in litore Danubij, maiestatem Iesu Christi in diuinissimo Sacramento mirum in modum contempsit, & religionem nostram illusit, id post varias punctiones in fornace ignis posuerunt, illæsum tamen ab igni mansit, in incude quoque malleis percusserunt. Quare (diuino nutu) cognita, præfectus oppidi Hartmannus de Degenperg, cum ciuibus oppidi, Iudæorum domus inuaserunt, non sexui, non ætati parcetes, veritate cognita, debitis pœnis afflixerunt,

runt, & neci dederunt, Sacramentum obfer-
tum in Ecclesia Sepulchri Domini, miracu-
variis in eo oppido honoratur.

*De Venerab. Sacramento à Iudæis in Polonia oppi-
Sagazeto pugionibus confosso, sanguinè profunde
Ex Roueri Pontani rerum memorabilium lib. 1.
commentario Laurenti Suriij rerū in orbe gestarum*

C. A. P. L.

Accidit hoc ipso anno (1556) in Polonia
regno res memorabilis, mulier quædam
vilis Dorothea Lazezha, nomine, professa
Christiana in oppidulo quodam, cui nomen
Sachazeto, Episcopatus Posnaniæ, distans
arce Louitz spacio trium milliariū Polo-
corum, cuidā Iudæo nomine Bishcim, ve-
nedicto, aliquot annis seruiert, hanc Iudæus
ille sepius interpellauit, vt sacrosanctū Christi
corpus more Christianorū cum cæteris
ptum ipsi perferret; in eius flagitij prætextu
promittit mulieri tres daleros, & croceum
bro colore tinctā, ac sericis simbriis obdu-
& ornatā se daturum: scemina scelerata
ditionem accipit, ac in ipso peruigilio Pasche
anno currenti abit in pagum quendam Ca-
dictum, Episcopo subiectum, vbi cum cæteris
communicantibus mensam dominicam
pœnitens, & sine confessione accessit, ac in
Iudæ percipit Eucharistiam, ac paulò post
tractam sudariolo inuoluit, ac feria 3. Pasche
Sachazetum reuersa, Iudæo hero suo illam

didit, quo facto tres alij Iudæi huic oppidulo vicini, puta Michalerus, Sachaus, & Iosephus, ad memoratum Iudeum veniunt, ac sacrosanctam Eucharistiam in suam synagogam deferunt, atque eam pugionibus, & cultris confodiunt, & ecce confestim ex illa hostia multus emanat cruor, quem perfidi Iudæi in vitreum calicem colligunt: Non diu latere potuit tam atrox facinus, ante omnes mulier illa scelesti Sachazeti comprehenditur, inde Iudæus eius herus, qui cōfitentur omnem rem gestam, per id tempus Polonię Rex Sigismundus erat Vilnæ, quæ est Lituaniæ metropolis, ac eius certior factus, mandat eius oppiduli præfecto Secundario, vt rem eam diligenter inuestiget, ac si eam ita, vt denūciatum erat, se habere comperiret, in omnes eius flagitij cōscios extremo supplicio animaduertat. itaque Dorothea & Iudæus habita quæstione, die veneris post Christi ascensionem publicè flammis exusti sunt, Primarius ac generalis illic Præfectus D. Andreas Palatinus Rauc̄sis, iurisdictioni prædictæ vrbis obnoxius, reliquos Iudæos, Iosephum, & Sachaum (nam Michalerus fuga iam erat elapsus) insuper & Iacobum Benedicti Iudæi exusti filium (qui ex impia illa Dorothea prolem, sed sine sacramento Baptismi defunctam, & paterno inhumatam sepulchro sustulerat) à Secundario præfecto certis rationibus adducto, Placētiam Poloniæ dimissos (vbi pri-

marius ille præfectus moram trahebat) inter
 sa actione criminosa, ad extremum edicto
 gio, impietatis primum conuictos, mortis
 os decernit, & productos in Plozio Caleni
 Iunij, ignibus consumit, nec verò quæ
 lateat quod cum dicta Dorothea, abditâ
 dicto modo gereret viuificâ hostiam, & Ge
 lauia in villam Iatzcâ, iter domum ve
 confectura, venisset, à canibus Georgij
 dam Lazezki patris familias interrepta
 qui tantò fremitu vestes illius inuolabant
 lacerabant, vt penè ad terram prosterneret
 diuino fortè permissu, nec abiisset illa
 succurrissêt famuli domus. Sanè ipse Rex
 loniè fertur hoc miraculo non mediocriter
 Catholicæ Ecclesiæ retinenda communio
 confirmatus esse.

*Ioannes Nauclerus in Chronico, generatione
 masexta, Ecclesia terramotu corruens, con
 opprimit, excepto sacerdote celebrante, & aliis
 ministrantibus.*

CAP. LI.

CIRCA annum Domini 1074. in
 lia ciuitas Siracusana, tanto terramotu
 concussa est, vt Ecclesia ibidem infra Ma
 rum solemnia hominibus plena corrueret
 omnes vtriusque sexus homines opprime
 præter sacerdotem celebrantem, & duos il
 ministros.

Excerptum tabula aenea, quæ ad perpetuam rei

*moriam in templo pagi Seueld, non procul ab Oeni-
pono in finibus comitatus Tirolis erecta conspicitur. De Osvaldo Mulser, qui in sacra communione
volens communi laicorum hostia contentus esse, sed
maiores, qua sacerdotes celebrantes viantur, re-
quirens, miraculosè repressus est.*

CAP. LII.

ANNO à natiuitate Domini 1384. qui-
dam dictus Osvaldus Mulser, ex nobili
ortus profapia in Seueld, & ibidem in castro
vulgariter Schlosperg, nuncupato residens,
tempore Paschali, quo Christi fideles ex præ-
cepto Ecclesiæ ad communionem Eucharis-
tiæ accedere solent, maiori Hostia, & non vt
cæteri laici communicare nitebatur. Ex timo-
re itaq; huic sacerdos pernitiosè assentiri vo-
lebat. Sed dum venerabile Sacramentum su-
prà linguam antedicti Osvaldi poneretur, ec-
ce miraculosè ante altare terra se aperit, ac si
ipsum Osvaldum prorsus deglutire vellet,
& in illam vsque ad genua cecidit, ille ve-
rò manibus latus altaris apprehendit: sed alta-
re istic toti instar ceræ mollescere cœpit, ma-
nibusq; cessit. Osualdus presentem Dei via-
dictam præsentens, mox pœnitentia ducitur,
veniam à Deo precatur. Cumq; hostiam de-
glutire non posset, Deo id non permittente, sa-
cerdos eam in sacrarium reponit, quæ etiam-
num hodiè istic sanguineo colore diuinitus
tincta, & ex linguæ saliuâ nonnihîl contracta

conspicitur. Vbi etiam iam inde ad nostra
que tempora plurima fiunt miracula. Ego
Bredenbachius ex urbe in Germaniam re-
surus, monitus à R.D. Martino Eisengre-
vt ad locum istū diuenterē, altate ipsum,
eo manus Osuualdi vestigia vidi & contra-
ui, ac iuxta illud terræ hiatus quo abfor-
cœperat, modò ferreis cancellis obiectum
niq; ipsam Hostiam, & castrum in quo
conspexi. Porrò Osuualdus iste sic diuini
correptus, in molestam incidit & gritudi-
pœnitentiãq; agens, & confessus, aliq-
to superuixit tempore, demum mortuus
Domino.

Errorem verò huius Osuualdi iam olim
te multa secula confutauit Eusebius Em-
nus, (*Hom. 5. de Pascha*) Eucharistię sacrę pro-
prio, inquit, non in quantitate, sed in virtute
consistit. Quod corpus sacerdote dispensa-
tantum est in exiguo, quantum esse constat
toto, quod cum Ecclesia fidelium sumit, est
plenum in vniuersis, ita in integrum esse pro-
batur in singulis, &c.

Cæsarius Heisterbachensis (qui vixit anno 1202.)
bro 9. Dialogor. cap. 65. citatur à Ioanne Gersonio
li. de Eucharistia cœtenario 13. de hostia, verò
altari diuinitus proiecta, eo quod cinnice esset
raminata, ideoque tremendis mysterijs inopie-

CAP. LIII.

Circa hoc biennium, inquit, iuxta Col-
niam

niam in villa quæ Belle vocatur, gestum est, quod dico. Die quadã cum sacerdos Missam celebraret, & dicto Euangelio hostiam patens superpositam, super Corporale collocasset, illa mox resiliuit. Putans hoc sacerdos casu accidisse, neq; hostiam benè locatam, denuò eandem superposuit, quæ remotius eo intuentè resiliuit quam prius. Cumque tertio id tentasset, quasi turbine impulsã, proiecta est de altari. Quo viso territus est valdè, & præcepit scholari, vt eadem hostia reseruata, aliam supponeret, quam & consecrauit. Dicta verò Missa, tollens secum hostiam prædictam, Coloniã properauit, hostiam ostendit, quid de ea actum sit recitauit. Cunctis causam mirantibus, vnus clericorum hostia contra lucem leuans, maculam in ea contèplatus est, quam cum in cõspetu multorũ fregisset, cimex q̄ vulgò pediculus parietinus dicitur, apparuit ea decoctus. Et glorificauerunt Dominum omnes qui aderant, haud dubium quin à sanctis angelis reiecta est, qui non sunt passì, vt panis tam scetido vermiculo corruptus, per ministerium sacerdotis transiret in corpus Domini sui.

Gregorius Turonensis lib. 1. cap. 86. de gloria Martyrum de S. Eucharistia, quæ cum à Diacono ad Ecclesiam portaretur, elapsa ex sacra turricula, et per aëra ferebatur, vsque ad altare, nec portari nec tãgi sustinuit ab eo propter vitæ eius incontinentiam.

DIES passionis erat Polycarpi Martyri Magni, & in Ricomagensi verò ciuitate Auernæ eius solemnia celebrabantur. Lectigitur passione cum reliquis lectionibus, quæ canon sacerdotalis inuexit, tempus ad sacrificium offerendum aduenit, acceptaque tunc diaconus, in qua ministerium Dominici corporis habebatur, ferre cœpit ad ostium, gressusq; templum, vt eam altari superponeret, elapsa de manu eius ferebatur in altare sic ad ipsam aram accedēs, nunquam eam manus diaconi potuit adsequi: quod non aliter dimimus actum de causa, nisi quia pollutus in conscientia, sapius enim ab eodem altaria ferebantur admissa, vni tantum presbytero & tribus mulieribus, ex quibus vna mater erat, hæc videre licitum fuit, cæteri non videntur. Aderam fateor & ego tunc tempore huic festiuitati, sed hæc videre non merui.

De quodam adolescente, peccatum luxurie in confirmatione negante, & pro confirmatione corporis inimicum petens, deglutire illud non potuit, de reuocato presbytero, reconciliatus esset. Ex eiusdem lib. 1. cap. 3.

Sed & illud, quod apud eundem locum re simili contigit, silendum non est. Erat iuuenis mundanæ vanitati deditus, & vix in laetate homines solent, voluptati frenata

xans, cui cum diu deseruiret, contigit eū super
quadam maritata muliere infamiæ nota adu-
ri, cumque per aliquātum temporis, hac suspi-
cione apud vicinos quosq; teneretur, accidit,
vt incurreret in tantam agridudinem, quæ de
vita eius homines cogeret desperare. [Qui cū
lecto decumberet, & iam iamque morti pro-
ximus fieret, inuitatus est ad eū, more Eccle-
siastico, presbyter, vt eius confessionem susci-
peret, & ei morienti viaticum salutis humanæ
preberet. Cū verò venisset, hortari eū cœpit
& commonere instanter, vt peccata sua confi-
teri non erubesceret, crimenque illud, vnde
specialiter infamatus fuerat, salubri confes-
sione manifestaret. Acquieuit ille, & confiteri
scelera sua studiosè aggressus est, quod dum
expleffet, & rursus super præfato crimine à
presbytero interrogaretur, mentitus est, dicēs
se inde nullatenus reum esse. Cūque presby-
ter diutina hominis infamia, suspicione actus.
ab inquisitione non desisteret, ait ille: Sic (in-
quit) hoc Domini corpus quod attulisti ad sa-
lutem suscipere merear, sicut huius rei, quæ
obijcitur aliquando culpam non incurri. Hac
presbyter responsione credulus redditus, Do-
minicam ei communionem iam securus tra-
didit. Qua ore suscepta, glutiendi virtus ægro-
protinus ablata est: nam cū paulò antè, qui-
buislibet, etiam duris cibus facilis esset ad ima-
descensus, hoc parvissimum corporis Christi

110 COLLATION. SACRAR.
fragmen, non dicam stomachum, sed nec
guttur vel paululū attingere potuit. Hoc
tiens ille, niti, quantum potuit, cepit, vtil
glutire valeret. Quod dum multoties conat
tur, & frustrari semper suos conatus cernit
coactus ipsa glutendi impotentia, iuxta
stom, quo decumbebat, illud exspuendo
iecit. Cuius rei euentu valdè territus, pres
terum, qui discesserat, ad se reuocari rogauit.
Rediit ergo presbyter, & infirmum reuocauit
cur se reuocasset, qua fuit. At ille spiritu
agente cōpunctus, confessus est se male egisse
se Deo mentitum fuisse, verumque, quod
tē negauerat, esse. Quem cum multò gem
pœnitentem, & satis facientem, qui ad
rat presbyter intuens, compassus confitentem
mœiore confecto, eum, vt moris est, absoluit
atque rursus Dominico corpore refecit. Quo
suscepto, cum tanta illud libertate glutire
verè tunc apparet non casu, sed virtute di
na, ne antè hoc suscipere posset, prohibuit
fuisse. Post hanc igitur reatus confessionem
& corporis Christi perceptionem, paululū
superuiuens in pace quieuit. Hoc non à
bus tantum, vel tribus testibus didici, sed
Priore iam dicti loci, honesto & fide digno
ro, & fratribus eiusdem monasterij, ac multo
aliis, quorum quidā se hoc vidisse, alij à pre
bytero se audiuisse testati sunt.

LIBER I.

III

De quibusdam in Colbeke villa Halberstadiensi, qui sub Missarum solemnibus dominio Natiuitatis tripudantibus, ad sacerdotis imprecationem illud ipsum per annū integrum continuabant. *Albertus Krantzii in sua Saxonia lib. 4. cap. 33.*

CAP. LVI.

Memoranda plurima vidit hæc ætas (imperante nimirum Henrico II. Anno salutis humanæ 1003. & subsequentibus annis) chorizantes in Colbeke villa Halberstadiensi insolenter sacra nocte Dominicæ Natiuitatis, in cœmiterio S. Magni, iuuenes & viri cum scœminis, inconcinnis clamoribus ebrii duxere choreas. Rogati à sacerdote sacra facturo, ne diuinum officium interrumpere, nihil fecerunt minus. Ille ad impatientiam versus, correptusque zelo & indignatione diuinæ iniuriæ & cōtemptus in religionem: Quando, inquit, mecum diuina religio contemnitur, fit vobis circuitus ille annalis. Exinde vltiodiua contumaces insequitur. Sine cessatione, sine vlla quiete, per dies & noctes, absq; cibo gyrabantur. Miserū spectaculū, dum rotarentur gyrantes. Stupere qui viderant. Aliquot sancti viri interposita prece, orabāt pro illis, nihilominus gyrabant. Sororē suā quidā extracturus de circulo gyrantū, brachiū fertur euulsiſſe, illa perseuerabat gyrās. Impresere alta terre vestigia, q̄ necesse fuit. Anno demū euoluto quiescere. Maior pars spiritū efflauit. Pauci qui superſuere,

re,

re, recreati, insigni se pœnitentia macerati.

Huic congruit, quod mandatum est in Chronicis, typis excusis, uti liquet ex sequenti narratione.

Miraculum simile ex Chronicis seu Annalibus, euulgatis, & Vincentio in Speculo.

Contigit temporibus Henrici secundi imperatoris miraculum prius inauditum, in villa quadam Saxonie in Magdeburgensi Diœcesi, ubi erat Ecclesia S. Magni, quidam sacerdos Missam celebraret, in vigilia Natiuitatis Domini, octodecim viri simul cum octodecim mulieribus in cœmiterio Ecclesie celebrabat, choreas ducendo, alta voce cantarent, sacerdotemque ipsum celebrantem impediabant, mandat illis sacerdos, ut tacerent, aut inde recederent, qui sacerdotis verba audientes, desistere noluerunt, is amarus precando inquit: Placeat Deo, & sancto Spiritui, ut ita cantantes permaneat usque ad finem annum chorizantes. Et ita factum est, ut totum illud anno sine intermissione aliqua chorizantes cantarent: Mirabile dictu, toto illo tempore nec ros, nec pluuia super illos cecidit, sed lassitudo, nec fames illos affecit, nec vestimenta, nec calciamenta eorum toto illo tempore attrita sunt.

Anno autem reuoluto Heribertus Archiepiscopus, in cuius diœcesi hoc mirabile contigit, ad locum veniens, à nodo, quo Sacerdos

illos ligauerat, absoluit, atque ante altare dicte
Ecclesie reconciliauit, filia presbyteri cum
duobus aliis continuo exanimata est, ceteri
continuis tribus noctibus dormierunt, aliqui
post obierunt. Ceteri vero pœnā suam mem-
brorum tremore prodiderunt. Hoc scriptum
reliquit Vbertus, qui fuit vnus ex iis.

*De puella duodecim annorum, quæ post sumptionem
SS. Eucharistie toto triennio à cibo abstinuit, &
Frifia grauiser fluctibus marinis anno 1273. sub-
uersa ob irreuerentiam SS. Eucharistie præstitam.
Cornelius Cornipolitanus in sua Chronographia.*

CAP. LVII.

Testatur idem Cornelius in sua Chrono-
graphia puellam xij. annorum accepta
Eucharistia, sex mensibus in pane & aqua ie-
iunasse, & deinde triennio ab omni cibo &
potu abstinuisse.

Idē recenset anno salutis humanæ M.CC.
LXXIII. Frisiam ferè totam submersam fuisse
fluctibus marinis, ac isthic periisse plus quàm
centum millia hominum, idque propter con-
cunitia & irreuerentiam factam sacramento Eu-
charistie. Hæc duo exēpla refert ex dicto Cor-
nelio Michael Buchingerus Colmariensis, in
suo Tyrocinio de sacro altaris mysterio.

*Traiecti ad Mosam 200. homines in ponte choreas du-
centes, nec Venerab. Sacramēto per Sacerdotē ad æ-
groantem dilato, reuerentiam exhibentibus, ponte
fracta omnes absorpti periēre, anno 1277. Ex Chro-
nicis Traiectensibus Hermannii Scedil.* CAP.

Cum in Traiecto homines vtriusque
super pontē choreis & vanitaribus
ram darent, contigit sacerdotem cum di-
simo Sacramento Eucharistiæ ad agrotan-
deferendæ pertransire, illi immemores di-
rei cultum vllum ac reuerentiam adhibere
ponte fracto, in aqua Mosæ ad 200. homi-
nibus absorpti sunt, ac perierunt.

*Gregorius Turonensis ibidem cap. 87. de vitiis
uina in sacerdotem diuina mysteria temere
Etanem.*

CAP. LIX.

Epachius presbyter dum temerè, qua-
dignus erat agere, præsumpsit, di-
iudicio, solo proiectus occubuit. Hic
dum Dominici natalis vigilias celebra-
celsiam expetisset, per singula horarū m-
ta egrediebatur è templo Dei, ac in domo
pocula lasciuia spumantibus pateris hauri-
ita vt affirmarent multi eum post galli can-
in ipsa nocte vidisse bibentem. Sed cum
ex genere senatorio, & nullus in vico illo
comagensi, iuxta sæculi dignitatem habere
nobilior, celebrare solemnia Missarum
titur. Nec dubitabat miser vino madefac-
appetere, quod ieiunus quisque non sine
tu potest terrente conscientia explicare.
rùm vbi explicitis verbis sacris, confractione
minici corporis sacramēto, & ipse sumptus

aliis distribuit ad edendum : mox equini hinc
nitus ad modum vocem emittens, ad terram
ruit, ac spumas cū ipsa mysterij sacri particula,
quam dentibus comminueret non valuit, ab ore
proiciens, inter manus suorum ab Ecclesia
deportatur. Nec caruit ultra hac epilepsia infirmitate,
sed per singulos lunares cursus incrementis
decrementisque hæc semper pertulit, quia ab haustu
nimio vini minimè infelix abstinuit.

*Ex libello Germanico Coloniae anno 1574. excuso, de
quibusdā laicis Missæ sacrificiū in ciuitate Gouda-
na per ludibriū celebrātibz, eorūq; diuina vltione.*

CAP. LX.

Verissimis ac fide dignissimis testibus nar-
ratum, ac literis mandatum legimus, an-
no Domini 1574. in autumno in ciuitate Hol-
landiæ Gouda contigisse, vt Catholicus qui-
dam ciuis grauiter decumberet, miserūt eum
quidam Calvinistica sectæ, dictitantes per lu-
dibrium, leuius & facilius eum defungi posse,
si Missam prius audiisset. Nec mora, quidam
ex illis Hermannus Aldareich profert habitū
sacrum, quo Ecclesia Catholica in tremendis
mysterijs vti consuevit, eodemque induitur.
Paratur mensa, expediuntur cætera, quæ in sa-
cris mysterijs usurpari consueuerunt : adest
subornatus diaconus & subdiaconus. Canitur
introitus, & quædam aliæ preces, vsurpantur
omnes penè per ludibrium cæremoniæ Ecclē-
siasticæ.

fiasticę. Vbi peruētum est ad canticum Agnū
 Dei, ecce festinus accurrit minister sacrificii
 tis, exponit, vxorem eius coarctari dolo-
 partus. Ille sacrificium sine cauda & sale
 rens, non sustinuit in eo persistere donec
 solueret, sed protinus excusso habitu, Mis-
 missa facta (vbi aliquādo ad D. Ioan. Vossii
 nanū, Melanchtonē dixisse ex ipso D. Al-
 no intellexi) sese festinus domū proripuit
 ter eundū nūtiatur ei, vxorē duos gemellos
 nixā. Faustū hoc nuntiū mox ut domū ingre-
 sus est, conuertitur in luctū; vterque
 filiolus extinctus est. Vxorē deinde cubili
 ingressus, eam cum morte confictari, & p-
 lō post defungi videt. Ipse quoque post
 peste corripitur, cum omnibus qui ve-
 nisterio, vel cantu, imò etiam sola praesentia
 sacrificio vel tacitè, vel expressè suffragan-
 rant, omnesque eadem lue moriuntur. Tho-
 tholicus verò ex infirmitate decumbens, non
 ualuit. Nolite errare, inquit Apostolus, Deus
 non irridetur.

*Constantinus Manasses in Annalibus, & Michaelis
 Glycas parte 4. Annalium, de Michaelo Imperatore
 diuina mysteria per ludibrium representantem
 iusque funesto iueritū.*

CAP. LXI.

Michaëlus III. Imperat. cognominatus
 lentus, quem scriptores Annalium
 mores perditos dissolutissimos, alterum

CRAR
 ticum Ag
 ter sacri
 ari dolo
 da & fale
 ere don
 bitu, Mi
 an. Voff
 so D. Al
 priorip
 s gemel
 domū
 vterque
 inde cub
 ietari, &
 que post
 us qui ve
 sola pra
 è suffrag
 riuntur.
 umbens,
 ostolus, D
 s, & Mi
 chaelo Imp
 praesent
 nomine
 Annalium
 alterum P

contem, Neronem & Sardanapalum vocant,
 cum in omne flagitiorum genus sese venun-
 daret, ad hunc tandem velut scelerum omni-
 um apicem & coronidem progressus est, vt
 post quodidianos in omni turpitudine profec-
 tus, etiam aduersus sacrosancta mysteria Se-
 raphis ipsis venerabilia, vir nequissimus debac-
 charetur. Quippe acrem synapi succum in cra-
 terem fundens, sacrum illud formidabile re-
 presentabat, ludens (vt dici solet) in ijs, quæ lu-
 dum iocumque non admittunt, & ridens ia-
 minime ridiculis. Ita viuentem Michaelum
 mater videns, & Imperatorem Romanum fa-
 ctum esse ludicrum, totis visceribus & animo
 commouebatur, cumque verbis castigabat,
 corripuit, exhortabatur. Sed (quod prouer-
 bio dicitur) cum mortuo colloquebatur, &
 admonitiones apud surdum cantillabat, ac ta-
 dem mater à filio regia expellitur. Basilus ve-
 ro postea ad imperium prouectus, quum Mi-
 chaelum ceu vinosum ac temulentum dam-
 nasset, gladio viscera eius ad D. Mamantis æ-
 dem, vt Glycas commemorat, traiecit. Talem
 impius ille tremendorum mysteriorum pro-
 phanator sortitus est exitum, matris persecu-
 tor, Dei contemptor, Imperij dissipator, à tali-
 bus viperis venenum suum mutuatur aspi-
 des nostrorum sacramentariorum, sicque ferè
 accidit, vt qui sunt sacrilegio pares, morū tur-
 pitudine sint similes.

Impe-

118 COLLATION. SACRAR.
*Imperat. Iustinianus in authent. vi in privatis
bis sacramenta non fiant sine licentia
tis, Collat. 5. tit. 12.*

C A P. LXII.

Quanto sanctius & reuerentius de
dis hisce mysteriis sensit laudatissimus
Imperator Iustinianus, qui in authenticis
constitutionibus sic ait: Et priscis sanctis
est legibus, nulli penitus esse licentiam domos
quæ sacratissima sunt agere, sed publicè sine
procedere in credulitate & DEI cultum
secundum sanctionem de his sacris ad
traditam. Et nos etiam hanc in præsentibus
mus legem, quam cum omni cautela
volumus. Omnibus enim interdiximus
gnæ huius ciuitatis habitatoribus, magis
etiam totius nostræ ditionis, in domibus
habere quasdam, quasi orationum domos
in his sacra celebrare mysteria, & hanc
quædam Catholicæ & Apostolicæ traditionis
extranea. Sed si quidem domos ita simplici
ter aliqui haberi putant oportere, in sacris
is, orationis videlicet solius gratia, & nullo
lebrando penitus horum, quæ sacri sunt
sterij, hoc eis permittimus. Inuidia enim
est, si volunt circa hæc habere habitacula
dam, & in eis tanquam in sacris orare, alijs
tem omnibus abstinere, nisi tamen in ijs
luerint aliquos invitare clericos, hic quidem
sanctissimæ maioris Ecclesiæ, & sub ea sanctis
simas

marum domuum, voluntate ac probatione
sanctissimi Archiepiscopi ad hoc deputatos,
in Prouincia verò Deo amabilium Episcopo-
rum. Hæc & plura his ibi Iustinianus Impe-
rat. Porrò an, & quatenus licitum sit in domo
priuata habere capellam siue sacellum, videa-
tur Innocent. in cap. Ad hæc, de electio. Bald.
in margarita verbo, Capella. versic. final.
Concil. Tridentin. session. 22. decreto 1. de re-
format.

*Iustinianus Imp. in authent. collatio. 9. tit. 6. de Ec-
clesiast. titulis. § Si quis in sua domo. Qui in do-
mo vel suburbano prædio, Ecclesiasticum ministe-
riū celebrauerit sine clericis, dominum admittit,
& Ecclesiæ applicatur.*

CAP. LXIII.

SI quis in sua domo, aut in suburbano Ec-
clesiasticum ministerium ministrare præ-
sumpserit, aut aliis celebrare concesserit, sine
clericis sanctissimo locorum Episcopo subia-
centibus iubemus hanc domum aut suburba-
num, aut prædium, vbi tale aliquid delinquitur,
locis illius sanctissimæ Ecclesiæ vendicari,
per Deo amabilem Episcopum & œconomū
eius, & civilem iudicem locorum. si verò ne-
sciente locorum domino eius curatores aut
conductores, aut emphyteutę contrarium ali-
quid exerceri permiserint, dominum quidem
loci nullum præiudicium, aut dispendium
sustinere

sustinere, eos autem, qui hoc fecerint, aut
permiserint, ex prouincia ybi hoc com-
est, expelli, rebus eorum loci illius sancti
Ecclesie vendicandis.

*Ioannes Moscus Euiratus cap. 196. Prati-
lis de insigni miraculo, quod pueri Apami-
bus contigit, qui ruri, verba consecrationis
protulerunt.*

CAP. LXIIII.

NArrauit nobis Gregorius Aphro-
prouincia Praefectus, fidelis vir, &
nachorum & pauperum amator, boni
omnibus semper congaudens. In Prouincia
inquit, mea, (erat Apamiensis secunda
rum Prouincia, ex oppido, quod dicitur
rax) ager est ab vrbe quasi quadraginta
arijs distans, qui Gonagus dicitur. In hoc
in eius finibus pueri pascebant pecora.
solet pueris contingere, puerili consuetudine
voluerunt ludere. Cumq; luderent, dixit
ad inuicem: Venite celebremus Missam
feramus sacrificium, & communicemus.
uti semper in sancta Ecclesia presbyter
Quod cum placuisset omnibus, constituit
ex eis vnum in ordine presbyteri, duos
lios pueros in ministrorum officio, ven-
ad saxum quoddam (erat enim in planitie
supra saxum in morem altaris apponit
& vas testium in vino. Assistentq; vni-
dem coram altari, qui fungebatur officio

byteri, medius, duo verò alij hinc, atque hinc
 veluti ministri. Et ille quidem sanctæ oblatio-
 nis verba dicebat, illi verò fasciis, quæ fere-
 bantur, pro stabellis vtentes, auram faciebant.
 qui verò presbyteri fungebatur officio, ideò
 sanctæ oblationis verba sciebat, quia consue-
 tudo fuit in Ecclesia, vt pueri in Missis ante sa-
 crarium assisteret, primi; cum clericis com-
 municarent sanctis Christi Dei nostri ve-
 randis; mysterijs. Quoniã verò quibusdam
 in locis alta voce consueuerunt presbyteri san-
 cti sacrificij rationes pronũciare, pueri vt pro-
 pius adstantes, sæpius eas audiendo didicerãt.
 Cum igitur omnia secundum Ecclesiasticam
 consuetudinem fecissent, priusquam panes
 frangerent ac communicarent, ignis cælitus
 delapsus, quæ proposita erant, consumpsit om-
 nia, saxumque totum combussit, ita vt nihil
 omninò neq; saxi, neque eorum, quæ fuerant
 proposita, relinqueretur. Hoc repente factum
 cum pueri vidissent, in terram omnes præ ti-
 more corruerũt, ac diutius semiuiui perman-
 serunt, neque erumpere vocem, neque de ter-
 ra surgere valentes.

Cum verò non redirent domum hora, qua
 consueuerant reuerti, sed pauidi in pauimen-
 to iacerent, exierunt parentes eorum: vt vide-
 rent, cuius rei gratia consueto legitimo tem-
 pore non reuertissent. Egressi autem, pueros
 omnes humi iacentes inuenerunt, neque ag-
 noscen-

noscentes aliquos, neque loqui se alloque-
 bus valentes. Parentes itaque semiviventes
 aspicientes, vnusquisque filium suū al-
 tes, domum retulerunt, videntesq; pueros
 huiusmodi excessu diutius durantes, mira-
 tur nimium causam, stupores eorum en-
 nō ignorantes, nec discernere valentes, sed
 que illos per totum diem interrogantes,
 sponsum nullum accipere ab eis poterant,
 quæ illis acciderant, scire omnino neque-
 runt, donec dies illa, & nox tota praeter-
 Tunc enim & pueri paulatim in se ipsos re-
 si, cuncta illis retulerunt, quæ gesta fuerant,
 quæ illis contigerant. Assumentes vero pa-
 res suos, & omnes loci ipsius habitatores,
 si sunt, & locum eius ostenderūt, in quo
 bilia ista contigerant vestigia, quædam
 ignis indicantes. Audientes verò, quæ
 fuerāt, & ipsius indicijs rerum admoniti
 ueritatem cucurrerunt, cunctaque Episcopi
 uitatis nunciauerunt. Qui perculsus magis
 dine & nouitate miraculi, cum omni cle-
 stinus accurrit. Vidensque pueros, &
 ab eis, quæ euenerant audiens, & caelestium
 nis vestigia intuens, pueros quidem con-
 tinuò in monasterium immisit, locum
 rō monasterium fecit latissimum, supra locum
 autem ignis, Ecclesiam construxit, & sanctum
 erexit altare. Dicebat autem ipse Dominus
 Gregorius fidelissimus vir, vnum se istis

puerorum adspexisse, eiusque monasterij, vbi
miraculum acciderat, monachum ipsum cog-
nouisse. Et istud quidem magnum reuera, ac
diuinum, stupendumq; miraculum Gregorius
venerabilis nobis aetate nostra contigisse e-
narravit.

*De gregum pastoribus verba consecrationis in panes
propositos, temerè pronuntiantibus, ab igne caelesti
consumptis. Ex Iudoci Clichtouei lib. 3. Elucida-
torij Ecclesiastici.*

CAP. LXV.

Ferunt, cum olim alta voce proferretur
Canō, omnes ferè per assiduum vsu il-
lum memoria tenuisse, atque in vicis & com-
pitis publicè decantare solitos esse, vnde cum
quidam pastores, quodam auso temerario, pa-
ne super lapidem posito in agro, verba conse-
crationis hostiè protulissent, conuersus quidè
ille panis fertur fuisse in carnè ad illorum ver-
borum prolationem, ipsi autem igne caelitùs
in eo demisso, diuino iudicio sunt absumpti,
vt per hanc punitionis seueritatem cæteris ef-
fent exemplo, ne vnquam tale quippiã atten-
tarent, neque diuinis abuterentur mysteriis ad
iocum vel ludibrium, &c. Quod ipsum quoq;
attestatur Michaël Buchingerus Colmariens.
in suo Tyrocinio de sacrae altaris mysterio.

*De rustico quodã in diuersorio, per ludibriũ acceptum
pane consecrate, ob id subitanea morte exstinctus.
Ex Epistola Erasmi ad Episc. Leodiensem scripta Ba-
siliae anno 1528.*

F 2 CAP.

IN pago quodam inquit Erasmus, cui non
verus vicus, rusticus quidā in diuerso
dum Eucharistiam irridet, subito exanimatus
est, rem sic actam testes docuere. Aedituus
quidam rusticus perferebat scriniolum pice-
panibus consecrādis, quas hostias vocāt, ha-
comes erat alter rusticus, qui quondam furo-
ædituus, vbi ventum est ad vicum modo
ctum, libuit ibi bibere in diuersorio, petro-
mes ille ab ædituo hostiam dono, illo com-
te accepit, & incipit per ludibrium consecra-
Cauponaria vidēs increpat. Ille, Nihil, in-
tua refert, abi, apporta vinum, vbi redit
lier, videt hominem collapsum, rogat quid
habeat, respondēt ibi potantes in alia me-
forfitan habet illum syncopis: mulier adfer-
cetum, admouent, sed frustra, erat planē
tuus. Hæc non est fabula.

*Ioannes Moscus 79 cap. Prati spiritualis, de quibus
portuinculis sacra Eucharistia, quæ oēs morales
culmos & spicas germinauerunt, quo miraculo
si adiecti sunt Catholica Ecclesia.*

CAP. LXVII.

CVM venissemus Seleuciam, conueni-
mus Abbatem Theodorum Episcopum
eiusdem Ciuitatis. Ille autem narrauit
dicens: sub sanctæ memoriæ Dionysio
ciuitatis Episcopo præcessore meo, tale quid
dam contigit, Vir quidam erat in hac ciuitate

negociator valdè religiosus, & diues, sed hæreticus. Erat enim de Seueri sectatoribus. Habebat autem seruum fidelem quendam, sancte & Apostolicæ Ecclesiæ communicantem. Hic iuxta Prouinciæ consuetudinem, die sancto cœnæ Dominicæ sumptam cõunionem inuoluit in linteo mundissimo, & in armario reposuit. Contigit autem, vt post sanctum Pascha vir ille fidelis mitteretur Constantinopolim, negocij cuiusdam gratia, dimissa per obliuionem sancta cõmunionem in armario. Dedit autem eius clauem domino suo. Quadam verò die aperiens armarium dominus, inuenit linteolum, inuolutasq; in eo sanctas particulas cõmunionis. Contristatus est autem in hoc, & hæsitabat, quidnam de illis faceret. Nam ex ipsis communicare volebat, eò quòd essent sanctæ Catholicæ Ecclesiæ, ipse verò Seueriana hæresis. Et tunc quidem dimisit eas in armario, vt erant, cogitans quia rediturus erat seruus, & sumprurus eas. Cùm autem venisset cœna Domini, neque seruus ille fidelis redisset, voluit eas dominus ipsius comburere, ne rursus & in secundum annu seruarentur. Apertoque armario, vidit omnes sanctas particulas culmos & spicas germinasse. Vnde ingenti timore comprehensus in nouo, admirandoque spectaculo, sumens sanctas particulas, & cum omni domo sua clamans Kyrieleyson, cucurrit ad sanctam Ecclesiam, ad sa-

rosanctum & venerabile Dionysium
scopum. Hoc autem magnum, & terribile,
commemorationem, omnemque mentem
omnem cogitationem excedens miraculu
non vnus, aut duo, aut tres vel pauci aliqui
derunt, sed omnis Ecclesia, ciuesque & rudi
indigenæ & hospites, quiq; continentem
bulant, & qui mare nauigant, viri & mulie
fenes & impuberes, iuuenes & seniores,
mini & serui, diuites & pauperes, principes
subditi, sapientes & simplices, virgines & m
nachi, viduæ ac nuptæ, qui in potestate con
tuti sunt, & qui illorum reguntur imperia
illi quidem clamabant Kyrie eleyson, ceteri
autē aliter Deum laudabant, omnes vero
rite Deo gratias agebant pro ineffabilibus
ius mirabilibus. Plurimi igitur ex hoc mira
lo credentes, adiecti sunt sanctæ Catholice
Apostolicæ Ecclesiæ.

*Memorabilis historia SS. Eucharistiæ à Iudæis
te Stellarum perpetrata, conscripta per Nicolaum
Marescalcum Thurium, & nuncupata à
Principibus Vandalorum Henrico & Alberti
wanis fratribus, Ducibus Megapoliensibus.*

CAP. LXVIII.

ANnus nunc agitur vigesimus, quo
striff. Principes, impium ac sceleratum
mortalium genus Iudæi, sacrosanctam Eucharisti
am corporis nostri redemptoris Christi
manibus sanguinariis inuoluerint, ac mem
mentu

mentum hoc sanctissimum religionis nostræ,
& fidei Catholicæ suprema ab ipso in cœna re-
licta, *toloyia*, vbi sanctus ille sanctorum finem
esse voluit instrumenti veteris, & noui exor-
dium, abrogatis eius nefandæ gentis legibus,
& p̄scais cæremoniis, summo scelere in mon-
te dicto Stellarum in vestra ditione, crudelis-
simè lancinauerint. Quæ res, quanquã multis
iã hinc annis acta sit, nullo tamẽ certo auctore
in lucem prodiit. Eã sanè eò cupidius posteris
incorruptã tradere mecũ constitui, cum mira-
culorum, quæ id temporis contigere, insigni
cõmeratione, quò magis sciam eã nacturã fi-
dem eiusmodi, quæ in dubium à quoquã vo-
cari, aut ei obliuisci nequeat. Quod ipsum nunc
vestri nominis auspicio & nũcupatione chal-
corypicis literis euulgabitur. Profectò non pa-
rum ad hanc operã nauandã me ipsum cõmo-
uit, tum locus religiosus, & crebra miracula,
tum sedula hominum vndiquaque turmatim
confluentium ea de re percontatio. Tantum
est, hucusque desideratur enarrator. Sed enim
rem omnem, vti ea acta est, referam. Impien-
tissimi Iudæi, qui non tantum perniciem no-
bis struunt, sed & vniuersam internecionem
nostræ Christianæ religionis machinantur, di-
ras nobis imprecando, Eucharisticum panem
paruo are, à deplorando quodã sacerdote no-
mine Petro, cognomento Dano, vitæ liberio-
ris, & existimationis apud viros graues parum

probatae, eoque literarum honestiorum
 ignaro. Solent autem haec res eiusmodi
 & loci viris, cum vitā, præter propter, vitā
 agant præbere occasione magis opportuna
 præcipitio ad flagitia, idque causa inereis &
 gnis illorum otij. Nam cum perditissimū
 lum facinus egregium meditaretur ac per
 riam immodicam, bonis propè absumptis
 lapsus esset, quod Eleazaro, montis præ
 accolæ, sed professione Iudæo, rem functo
 isthic publicè, Iudæorum more, exercere
 lam parvam æream pignori (ad explenda
 ventris ingluuiem & gastrimargiam) trad
 cogere pro acceptis solidis, ut vocant
 beranis, non amplius quatuor, qui confici
 aurei Renani sextantem. Cumque is non
 locuples pignori redimendo tam exiguo
 thorem, proh dolor, mūdi, scelestissimis ho
 bus (qui odio eum genuino temerè infest
 tur) prodidit. Angebat enim vrbatque hon
 nem cum infelicem olla illa, cuius ysu qu
 diano egebat, eiusque recuperandæ deside
 torquebatur immodico ac penè desperat
 Auxere hanc difficultatem nummariam
 & iurgia domestica (malum ferè eiusmodi
 neris sacerdotibus perpetuum) quæ quon
 oriebantur ab ipsius concubina (cuius ea
 erat) interdum ut ferè sit asperè & durius
 cum ob alia (honor sit auribus) tum ob fam
 is in horas glifcentis incrementum. Ea v
 col

concu
 rum i
 diebu
 ciecta
 miser
 re tam
 dis an
 & ino
 strabe
 liores
 sese vi
 Tātop
 qui El
 vafro
 spicien
 sibi po
 diendi
 ea con
 futuru
 lis tan
 verbis
 secretā
 si hoc
 confer
 hac via
 Ita eni
 dare o
 tur, n
 porè q
 redder

concubina ebrietati erat addicta, ac famæ pa-
 rum integræ, quæ non multis tunc ante lapsis
 diebus ob conuitia non ferenda, domo ab eo
 eiecãta, & profligata erat, ctsi inuita. Interea is
 miser ab ea explicari voluit quidem, sed eare-
 re tamẽ ea non potuit. Et quamuis mille mo-
 dis animus illius infelicis, tanquam consilij
 & inops, & anceps, modò huc, modò illuc di-
 straheretur, nihilo tamen magis res ipsius me-
 liores reddebantur, adeo quòd non quieuerit
 sese vlla via, modoq; extricare ab iis molestiis.
 Tãto perẽ cum exstimulabat turpis egestas, at-
 qui Eleazarus (vt sunt Iudæi omnes ingenio
 vasto) ex gestu & habitu illius calamitatẽ per-
 spiciens, animo suo agitabat, optabatq; vt
 sibi potestas fieret cum eo familiarius congre-
 diendi, versans secum rem maximam, modò
 ea contingeret. In spem autem venerat facilẽ
 futurum, quod homo ille cogitabũdus, & ma-
 lis tantis quaqua versus pressus, Eucharistiam
 verbis sacris diuinis, more Christianorũ con-
 secratã, aut recepto pignore sibi traderet, aut
 si hoc parum succederet, sanctuarium in illum
 conferre statueret. Minimẽ dubitans, quin vel
 hac via is Eucharisticum panem sibi venderet.
 Ita enim planẽ illi deliberatum erat, omnem
 dare operam, quò Eucharistiam nanciscere-
 tur, nec quoquo modo ea se orbari velle, vt-
 potẽ qua nuptias filiaẽ tum instantes conuiuis
 redderet festiuiores, velut thesauro quodam

rarò iam inde à multis annis gentis ipsius
 tubernalibus exhibendo. Nec eum fese
 spes, oblata enim peropportune oecali
 presbyterum eum perbenignè cõpellare, b
 dis & subdolis verbis solari hominem p
 tis tum calamitatis subleuandæ nomine,
 terrogare eum de ære alieno, quantum
 solutum, quantumque in reliquis esset, d
 se complorare eius fortunam, quam veler
 ris gestu squalido agnosceret, polliceri se
 inopiæ subuenturum, modò talem se par
 ret, qui rem tacendam silentio inuolueret,
 cunque ea cueniret, nec cessare, donec
 quadam suadela eum permoueret ad illud
 gotium aggrediendum. Quod quidem ip
 nec contemnendum, detractandim ve
 dos ille existimauit, quippe qui non diffi
 ter coniectabat, ecquid ludæis suis verbis
 anfractibus vellet. Quin & huiusmodi q
 lögè ante dæmonis cuiuspiã mali impulsu
 pidissimè optauerat. Proinde nihil cunctat
 potestati ei fecit quæcunq; in animo habet
 cum fiducia referendi, affirmãs iureiurand
 sese suppressurũ silentio. Animaduertent
 dæus cum aliquando sacris interesset, d
 hoc opera alium esse apud populum, alium
 cerdotum ritum vsuq; in sacrificio, cum
 immolarent, panibus azymis paulò maiu
 lis. Quamobrem de viro que certior fieri ca
 ens, sacerdoti suasit, quod si ollam (cuius cu

tot conuitijs indies magis magisq; impetere-
 tur) nexu liberam sibi vellet recuperatum iri,
 Eucharistia sibi tum cleri more, tum populi ritu,
 formula vtraq; consueta imbuta traderet. Quæ
 si ex fide faceret, promittit illi aurei dimidiu,
 supra olæ restitutionem. Homo impurus par-
 uulo are irretitus, nihil eius detrectas, vel por-
 ro quid plus stipulatus, peierat sancte, se hæc
 cuncta perfecturum. Paucis itaq; interiectis dieb⁹,
 anno natalis Domini 92. supra millesimum,
 quadringentesimum peracturus sacra, isthæc
 in Basilica D. Virginis Deiparæ, 6. Idus Iulij,
 qui est Iulij mensis decimus dies, insignis à sep-
 tem diuis fratribus, puta Ianuario, Felice, Phi-
 lippo, Syluano, Alexandro, Vitale, Martiale,
 sanctæ Felicitatis filiis, (qui eo die fidei nostræ
 sanguine suo, imperante Antonino, nomina
 dedere) cum claculum ex Pyxidicula (cuiusmo-
 di plerumq; in sacrario adiu sacrarum reponun-
 tur) azymos panes tres deprompsisset, quos
 Ecclesiastici hostias vocat (non temere ita di-
 ctas à victoiræ ratione, & voce ex antiquitate
 traducta) iuxta suam hostiam, quæ ex loco su-
 periori populo circumstanti exhiberi solet, col-
 locauit duas alias utroque ritu concinnatas,
 ac sub bysso occulte conditas, panibus verbis
 seria opera sua raras sacrasque effecit. Officio
 autem rite peracto laciniâ panni serici pro-
 tritam ab ara trium diuinorum Magorum de-
 pendentem, furtim cum celeritate abscidit, re-
 uersusq;

uersusque ad aram, vbi consecrauerat hostiam
sub candido repositas, recondidit, ac lacrimis
dictæ iuuoluit, ac postridie eius dici se con-
rens ad Iudæum, cum trepidabundus circum-
circa omnia oculis collustrasset, neminem
adesse sensisset, tradidit ei rerum omnium
pificem, cui mundana iuxta & vltimam
parent, contemptissimè protractum. De
ollam traditam lætus domum retulit. Quis
nam est, quæso, qui mirari satis queat Salu-
ris nostri tam insignem benignitatem? qui
mel patris optimi cælestis iussu, pro nobis
sus, ac quidem præter nefandos cruciatus
brossissimo mortis genere vltioneus (vix
mnum arcanorum cognitor certissimus) se
dedignatus est se à sacerdote nefarij facinus
committendi conscio, verbis in suprema
na prolati, cum caractere numinis sacro-
regnis vltimundanis in mysteriorum ad
deuocari, ac permittens se longè minore
tio, quàm cum in forma mortali, orbem ter-
rum inerraret, nostræ omnium salutis causa
rursus venundari, horrendisque impreca-
nibus lacerari, stimulis acerbissimis lancinari
& conuiuio nuptiali gētis inimicissimæ, spe-
cissimo ludibrio affici. O sacerdotum digni-
tem amplissimam, eorumque ordinem ve-
randum, cuius si potestatem reputamus, illi
Cæsaris] maiestas, nec Regum aut principum
serenitas, nec terrenorum quispiam vt ca-

tes præteream, vnquam assimilari potest. Ac quidem omnium mortalium essent longè sanctissimi: si non alium fastus, alium luxus, quin & maximam eorum partē immodica rerum Deo dicatarum cupiditas inceseret, cum Reipub. Christianæ insigni iactura, & clade violenta mortalium, non secus quàm si eorū nulla est reddenda ratio. Verum hæc missa faciamus. Eleazarus autē applaudere manibus præ lætitia, dolos suos malos secum demirari placere sibi, ob hostem quem tam exiguo pretio nactus esset, gloriari, magnificè sese efferre apud vxorem, omnemque ei rem referre, ei soli illum concredere. Quæ verò manibus impurissimis mundi contrectans, vasi cuidā (in quo pluuie tomentum culcitris & accubitis facta, apta & in loco obscuro reposita supra hybernaculum asseruabantur) nimis quàm irreuerenter muliebri quoque addito conuitio illatebrauit, ac veluti carceri ad tempus vsque nuptiarum filia, inclusit. Vbi verò conuiuū nuptiale instructum esset, Eleazarus primoribus suis contribulibus, qui tū aderant, aperuit fortunæ suæ casum, quam de hoste suo adeptus erat, iubens eos bono esse animo, habere nunc quem tãto desiderio expectassent. Qui ex fausto nuncio lætitia delibuti, ac penè ecstasi correpti, non modò non factum improbarūt, sed eius calliditatē laudibus in cælum extulerunt, maxima cum gratulatione inuicem alter alterum

134 COLLATION. SACRAR
rum prosequendo. Nec aliud quam copia
hostē spectandi fieri, omnes orare, maior
eos cepit cupiditas voluptatis suae in eū
dā quam vniuersa pompe nuptialis festi-
hilo tamen secus egregia illa sponsa nupti-
bus sacris, & Hymenaeo ex gentili prisco in-
tuto, cum apparatu initiata est. Apposita de-
de cena centenaria cōcinnata ex lucro sum-
ratitio à nostris vndecūq; corraso, comē-
est, non sine Saluatoris nostri, quē vinctū
nebant, nostrēq; religionis insigni ignominia
yt est mos auitus eorū, in omnibus suis sym-
fuis nobis malē imprecari ac postulare, vnde
Christiana in discrimē veniat, suis tamen
ris superstitib. Eleazarus subinde inter epula-
dū à primoribus interpellatus est, quod frui-
pulandi faceret, maturō enim opus esse, alia
cētes superesse, quae magis ex re essent, se-
putare loco magni negotij, si gnauiter ex-
pedirētur. Atque eo modo rem vehementer
accelerātes, neq; esitare nec potitare poterat
tātus ardor eos ceperat in authorē mundi
uiendi. Remota itaq; mensa, ac vix dū bene-
positis analectis, crepusculo diei Veneris,
die nimirū festi D. Iacobo facti, cū tota
collucecerēt, scēminis, pueris, patrimis iur-
& matrimis choreae licentiosiores indule-
nasceret aliquā suspicio aliis, qui ad rē po-
gendā idonei visi erāt, cōuocatis ad *seruā*
vna & cōcors omnibus mēs erat, nō tam
bre-

brose mundi opifici illudere, quam eius diuinitatem explorare, quem utpotè Deum & hominem tam parua peripherica comprehendi posse (etsi scierant de ea re periculum sæpenumerò à suis factum) ex supremis Testamenti ipsius probè nouerant. Nec mora: Antesignanus ille Eleazarus, Si omnibus, inquit, arripdēt, quæ peragenda sunt, iureiurando opus est, ne post factum pœnitudo succedat. Tum verò lymphatici illi vno ore omnes, tãquam decertaturi hostes, ac militariter Chirotonia, seu digiris leuatis in dicentis verba iurarunt. Quo facto assensiti sunt suum ac gentis ipsorū hostem, qui omnem sibi salutem in mundo hoc inferiori abstulisset, aciculis ob peripheriz qua cõcludebatur, exiguitate aut subulis mucronatis confodiendum, alioqui fore, si fortè maior præberetur, non illi nec enses, nec sarissas defuturas. Cognitū enim haberent, ipsum se *αὐτοῦ γένος* posse efficere, nec non maiores suos sæpe ludificatum, vellent nō vno pœnarum genere in eum animaduertere, is sentiret esse viros nec à gente sua degeneres. Ac quæ is vnus perpeffus esset supplicia Hierosolymę probroffissima, ab Anna, Caypha, cæterisque Pontificibus, præside Pontio Pilato, turba suorum maxima assistente, eadem nunc, nec minorâ expectaret, quando iam temporis lociq; opportunitas ita sese præberet: Ac ne turba hominum (quæ magis quandoque negotiis im-

pedi-

126 COLLATION. SACRA R.
pedimēto esse solet) illud negotium inter
baret, cæteris missis quinque sunt ex omni
delecti ad facinus sceleratissimum perpetu-
dum. Inter quos primus auctoritatis Eleazar
peculiari ludæorum sacramento reliquit
conspirationem in idem factum propulsi-
nia strenuè nauaturos, nec ab instituto
sancto, ac precibus hostis, si quæ forte ex-
retur, vel minis, ad ullam aut humanitatis
animi deiectionis rationē perducendos. In
Eucharistiam sacrosanctam utraque forma
ti ab infelici sacerdote acceperunt, in idem
ciniis, quibus ea erat tradita impudentissimè
vultu pariter & voce minaci, in mensam
censis quoque ad id sceleris committendū
cereis) coniecerunt. Ac mox Eleazarus, mi-
pulus carnificū, irarum ante alios plenus,
tro loco subulæ per amētiam manu hostili
repto, auctorem mundi patientissimū, ex-
sita auiditate præcordia eius sanctissima app-
tens, vno ictu cuspidis crudelissimæ, sine
commiseratione transfixit, cuius diuinitas
iuxta & humanitatem cōfestim (horribile
ctu) testatus est rutilus sanguis, qui per
num triplicem ex hostia utraque sacra, ad
sæ assulam supernam vsque manauit. Quo
stento viso, hostes illi forticuli, mente arro-
ti, præter expectationem subitò fusi, retrò
nes in terga sceddè cessere. Tanta erat cōtemp-
numinis vis, ac potentia. Hoc maximo terro-

re de mensa disturbati, idque numine, ignari
reddebantur vbinam essent, quidve agerent.
A deo enim eos metus presentis numinis in-
uaserat, vt propè essent exanimis, donec ad se
rediens Eleazarus, author tanti facinoris, agrè
se se recipiens, manu reliquos sustolleret, ac a-
nimum eis, ne desperarent, excitaret, Substitute-
re nihilominus aliquandiu defixi, paulatimque
mutuò spectantes mussitarunt inter se, debili-
tatis videlicet eorum animis, nemo in numen
quicquam deinceps committere audebat, tam-
etsi ab authore sceleris, precibus provocaren-
tur. Tum Eleazarus siue pro sua religione, cæ-
teris constantior, siue, ne sceleris patrii, solus
apud mundi opificem reus in simularetur, ani-
mi eorum abiectiōnem increpare, dicere se nō
arbitrari eos eiusmodi esse, qui fidem sanctè
datam, fallere vellent, ac se reuocare super o-
mnia in memoriam, Sacramentum per prisca
numina factum. Si verò peierarent, scirent se
extorres futuros ab horto deliciarum, & omni
ea felicitate, quã princeps gentis Habraamus
reptomisit omnibus suæ fidei & opinionis
constantibus. Quibus deliramentis iis persua-
sit, adeo quod tres corū, animo resumpro, pari
dementia, stimulis singuli singulis immanissi-
mis, hostiam vtramque perfoderent, quæ iti-
dem cruetum sanguinem emisit suum cuius-
que vulnus separatim testantem. Supererat
quintus, minimus inter omnes natus iuuenis,
qui

qui manibus pedibusq; reluctatur, siue
 miseratione, siue numinis religione &
 state factum, incompertum habeo; tamen
 cum terror occupat, vt desistendum
 nec quicquā vterius aduersus numen
 dum duxerit. Verum enimuero à confu-
 nificibus, sanguinaria cede nondum sar-
 lutis, animi pusilli, ac iurisiurandi commo-
 factus, parumper restitit. Atq; cum alij
 fidei nostræ Christianæ placita accrimen-
 lerent, dicerētq; iusto se odio in hoste
 re, qui cogeret eiuſmodi eorū factū per-
 non autē (vt ille putaret) vltioneū hoc
 re, hisce addēdo, illa cruēta inflicta vul-
 la, non esse extimescenda, cum multo
 illi inter suæ gentis homines agenti, olim
 punē maiores illorū infixissent. Vix tamē
 si sero, dictū gloriosum latrunculū (qui
 uerat se melius quā alij gesturū) iā timorē
 & nutantem, pedibus prę timore lapsitantē
 stimulum coēgerint, quē mox rutilus sang-
 consecutus est, suo cuiusque ictu seorsum
 stante, ac vulnere rubeo & conspicuo. Cum
 iam arbitrati essent se abundē satis exple-
 suam voluptatē, ecce mundi huius opifex
 gis tā diris deformis in peripheria maius
 numinis, suoptē cubito supra mēsam alit-
 effert, & circūcirca miserāndus volitans,
 ftu solo oēs vsq; ad eō perterrefecit, vt
 veluti exanimes supini in terrā fulmine ac-

CRA
 tur, siue
 gione &
 co; ranti
 stendum
 umen re
 à conscia
 dum facti
 di commo
 um alip
 ce crime
 in hoste
 factū per
 eū hoc p
 iā yul
 multo m
 nri, olin
 Vix tan
 alū (qui
 ū) iā tim
 e lapsa
 utilus sa
 u scorum
 oicuo. Com
 tis exple
 us opifec
 ria manu
 efam alit
 olitans, ad
 eit, vt p
 almine ac

nitu ictis simillimi, prostrati fuerint, arbitrati
 Phœbum ac phæbē, elemētaq; omnia pessum
 itura, diemq; mundi supremū aduenisse. Cœ
 curantibus interim iis sursum, pauore paulu
 lum remoto, visus est eis mundi conditor in
 uisibilis de gyro, quem circūuolitando fecit,
 minitāti similis, qui paulatim vtilare desinēs,
 sese volatu præpeti demisit, locumque mensē
 cepit principē. Aegrē post surgentibus se, istis
 carnificibus, & certatim elabentibus, nec qui
 dem aliud quā tum præsens periculum eua
 dere, oprantibus: ad hæc iurantibus per prisca
 sua numina, se nihil eiusmodi (veluti re infe
 cta) vaquam accepturos. Eleazarus verò præ
 aliis maiori pauore perculsus, & tardior velut
 vltimus locum relicturus, seu ita Dei volun
 tate compulsus, sine formidine subitanē vin
 dictæ supplex factus, seu deniq; hostis sortem
 indignam miseratus, respexit, ac paululum a
 nimum erigens, spectaculum commiseratio
 ne dignum laciniarum cōuolutione protexit,
 & raptim ita secum ferēs, vbi ad vxorem, quæ
 anxie exitum rei expectabat, venit, ac illa sci
 scitante, ecquid esset solito tristior, qui pudore
 & metu profusus, omnem ei rem vt gesta e
 rat, trepidē commemorat, ac cōsciæ facti, spe
 ctaculum, heu tam lachrymabile, custodiendū
 commisit, nihil negotij inquiens nobis
 post hac cum Deo Christianorum. Nec porrò
 festiuæ fuere nuptiæ, sed Eleazaro cum primis
 foll.

sollicito, paucos post dies Eleazarus perituro
 profecturus, iussit uxori, quatenus id ad
 modè absque suspitione fieri posset, procedens
 tero ipsius Deum restitueret, nec ita multipliciter
 teriecto tempore proditor infelicissimus, si
 animo tristis (vtpotè quem sollicitudo et
 dia ac pernox premebat, quem & timor, et
 que pœnitentia conficiebat) apertè sponso
 area cuiusdam arcis vetustissime & durissimè
 ius tamen reliquæ, etsi exiguæ & simpliciter
 non procul à pomerio extabant, quæ in
 domum Stargariam illustrem referebantur, sin
 hue, illuc, vt quandoque quid actum quos v
 cognosceret, cogitabundus obambulare mittit
 vxor Iudæi sceleratissimi cum fortè conueniam su
 ret, posthabitis rebus omnibus, mundum bat, cū
 tium in perisclide muliebri irreuerentibusq
 erat laciniis inuolutum ad sepem, arcam rogand
 gentem, ferens ei ad se vocato, ubi reddent
 spectaculum deprompsisset. En, ait, Deum; i
 um, tua interest custodire, ita iussit mitterat id p
 domo discedens. Nulla vnquã nobis fasset, im
 isto Deo, talibus dictis mundi opificem, lem sibi
 sepem, ipso die Martis, qui D. Bartholomæ re se ab
 sacer est, porrexit, cum laciniis multo menter
 fœdatis, in lychnuchi, seu laternæ capite qui fac
 plicatum; Eo recepto, & priusquam de nia per
 pedem moueret, resignato, cum vobis sacr
 spectaculum ita formidabile, manibus lura
 rum scelestissimis saucium, sacroque
 cu

azarus pro more respersum, parum abfuit, quin in me-
 atenus in dno arex amens concidisset: Attamen ad se
 posset, procedens euestigio vehementer illachrymari
 ce ita m...cepit, obtestatus saluatorem humani gene-
 licissimis, si non eiusmodi commissa essent, vt sunt,
 ollicitudine vniuersus terrarum orbis ipsi promittere-
 & timor...ur, omnibus Iudæis in eam rem vadibus
 apricatus sponforibusve constitutis, non talia vnquam
 & durum ausurum. Proinde ob scelus admissum sup-
 uæ & r...pliciter Deum Optimum maximum veniam
 ant, quæ orans, ac diuinos diuinasque omnes preca-
 eferēbāt...us, simul ac detestans, & execrans Iudæos,
 id actum quos veluti impios carnifices religiosè pro-
 ambula...mittit lese abominaturum. Postquam demen-
 tōrte con...tiam suam utcunque benè, prout tempus fere-
 s, mund...bat, cū fufis lachrymis & multo vlulatu que-
 reuerent...stibusq; testatus esset, vitæ ad minimum pro-
 m, arca...rogandæ causa, constituit nulla ratione Iudæis
 o, ybi ve...reddendum esse spectaculum illud cruentissi-
 ait, Deu...mum; sed domum ferendum. In spem vene-
 iussit ma...rat id postridie eius diei quo sacrificaturus es-
 nobis sa...fet, impunè lese sumpturum, ob memorabi-
 pificem...lem sibi suapte sponte irrogatam pœnam, sci-
 Bartholo...re se ab exemplis minimè dubiis, Deum om-
 multo cr...nium conditorem esse misericordem & cle-
 næ cap...mentem, qui petentibus nihil denegaret, &
 quam de...qui facile pœnitudo ducto, condonaret om-
 cum vi...nia perperam commissa, si permisisset se ver-
 nibus lu...bis sacris de throno vltamundano vocari, à
 roque a...sceleratis Iudæis crudeliter lancinari, & ludi-
 brio

brio nuptiis impuniſſimis haberi: ſere
 cilius ſe ſumi à pœnitente, ſi itaque ſer
 eſſet, nihil iam reliquum eſſe in quo de
 ret. Cæterum non ita viſum Domini
 nam non licuit miſero exire ab area, nec
 re illo polluto, vti decreuerat abſumere
 ipſum quanquam ſæpiuſculè tentafſet,
 tamen modo poterat, eſſi votis & precib
 uinis omnibus piè inuocatis. Quin & ter
 à numine terror additus, hominem in ſer
 mum proſus reddidit amētem, cum in ſer
 ratione quadam ſubitò in terram lapſu
 Verum ille præſentis periculi memor, e
 giò ſeſe erigens, poplitibus humi incum
 foueam extemporaneam fecit, & inibi ſer
 culum illud lachrymabile, ita vt erat in
 nuchi capite cum vilibus laciniis conue
 terræ condidit, ruderæque & terram v
 conuerrens ſupergeſſit. Locum ſigna
 mo, quem de proximo frutice manu con
 pſerat, quo ſi neceſſum eſſet agnoſcere
 hinc abiit numine vltèrius non prohibe
 Non dici poteſt quantæ mox hominem
 gitare cœperint anguſtiæ, aderant Syn
 ius teſtes, vt ita liceat dicere amplius
 Terrebāt inſomnia, ſollicitabat ſine inter
 ſione facinus quod commiſerat ſceler
 mum, non vno quidem piaculo expian
 Verebatur facinoroſus ille miſerrimus, ſer
 illud peſſimum, auctori mundi non inu

transiturum, de quo si homines conticesseret, non tacitura tamen animantia. Et quamquam frequenter conaretur enixè refodere, defuit tamen eius facultas, idque diuina, vt coniecta- re licet, voluntatè. Vota licet persolueret, ac nouis se obligaret, nihilo tamen melius res eius processere. Vbi verò nulla animo securi- tas, tranquillitasque daretur, nonnullis sui loci, & ordinis viris inquietem suam lachry- mis opletus enarrauit, rogauitque impensè mollitiã suam miserarentur, respicerent exsuecum corporis habitum, quem exine- dia & mœrore contraheret. Quæ quidem non ambigè ex subitaria hominis mutatio- ne deprehendebantur. Causam iis tanti mali sciscitantibus, respondit, se à spiritu quodam per somnium sæpe iam inde aliquot nocti- bus excitatum, ac ferè vigilem, se vidisse sa- cerdotem duobus Leuitis honorificè comita- tum, sibi seridè acclamantibus & quærentibus, audiretne? audiret nostri redemptoris corpus sacratissimum esse in area arcis tumulatum, iubere iret, significaret id Præposito, vt aiunt, Suerinæ; deinde territorij illius principibus, vt vellet illud ex terra refossum erui, & in arde, ibi Diæ Virgini sacram ferri. Nec eum fefel- lit opinio: etsi magno ipsius malo. Collegium enim templi Suerinæ, triste illud intelligens nuncium, statim ei sacerdotem alium, vitè in- tegegit, ad minimè suspectum, per iuges quasdam

quasdam noctes, socium iuxit, quo cognoscere-
 ret, si quæ huiusmodi à spiritu nunciarentur. (Quod hu-
 Qui circumspicere omnia noctis momenta quod hu-
 seruans, ubi nec spiritum se vidisse, nec quando-
 vlla animaduertisse renunciaret, & hominum om-
 infelicem talia haud dubia cōfingere afflicti-
 ret, maior trepidatio reum inuasit. Atque ob eius
 omnes pro sua humanitate illū veluti precibus
 suspicantem, acriter increpant, iubent pollet, a-
 eum porro filere, dicentes, de rebus diu an falsa
 cautim & cunctantius loquendum, in copset, velle
 fertim genere. Atqui nec humanitas vlla, eos clas-
 sedula admonitio hominem depleat, quosque
 (quem intemperie non inanes, prope sp̄s accessit.
 deturbatum, in horas infestabant) potuit uatē à
 instituto reuocare, cum vellet re vera purpura
 re non vana ea esse, quæ retulerat, ostendit. pedane
 interim brachia sua quassis & luxatis sum- rum gn-
 ma (plumbo tamen in vsum præsentem mē inue-
 rata) lamentabatur crebris singulibus, dicit. Il-
 tans se à spiritu, quod iussa non aperuisse, in are-
 critter obiurgatum. Spectare iussit qualitatē. Vbi ver-
 tus ille sibi indicia non sine acerbo dolore uenire
 pressisset, maiora quoque inflictorum, ni si qua ce-
 diem obtemperaret, cum præceperit leu- more re-
 quod tacitus ea non prætermitteret, sed somniū
 pidē ante sibi suggesta in lucē proferret. Cuius ille
 qui duriusculè se vapulaturum. Omnes mabilis
 planctū hominis infelicissimi audire, in terie
 quam prima facie commentum planē ex tamca
 ma

no cogitare, tum ob hominis vitæ antea vani-
 tatem. (cui scilicet tam propitius non esset,
 quod huiusmodi vni illi vellet reuelatum iri,
 se, nec quando superessent & alij præclaræ vitæ viri)
 & hominum ob verba quibus imprudenter alioqui va-
 gere affucillans variaret. Subdubitabant nihilominus
 it. Atque ob eius in re tam ardua pertinaciam, qui nec
 veluti in precibus, nec minis vllis ab incepto deterri
 i, iubere posset, ac parum interim constabat, verane,
 rebus dicit an falsa diceret. Quod si Deo tamen visum es-
 set, vellent cupide finem experiri. Primæ inter
 eos classis Præpositus Suerinæus, optimos
 quosque ordinis Ecclesiastici vicinos edicto
 accersit. Ad hæc orat (quod certè non gra-
 uatè à Principibus quoque exorauit) vt ex
 purpuratis iudices aliquot, non quidem ij
 pedanei, sed honorarij ac prouinciales, re-
 rum gnari adessent, quò factum diligentissi-
 mè inuestigaretur. Diem itaque misero reo
 dicit. Illi, die præstituto cum infelici homi-
 ne in arcam progredientes, locum quærunt.
 Vbi verò nihil huiusmodi primo cõgressu in-
 ueniunt, reo ductori rutã porrigunt, mandant
 si qua condita aliubi sciret, eo omni amoto ti-
 more refoderet. Inquireret nunc, quæ per in-
 somniũ ipsi tam crebrò se exhibuissent. Con-
 scius ille omnium simulàs se ignarum lachry-
 mabilis spectaculi ab se tumulati, longa inde
 interiecta intercapedine terram fodit, oculis
 tamen limis eò semper spectarat, vbi erat ab
 ipso

iplo conditum. Qui aderant viri callidi & ca-
 ti, tacite omnia collustrantes, continuo
 feri illius gestu mali quippiam latere
 ti, culpam argumento haud incerto in
 rem reiicientes, inter se musitare ceperunt
 ex permisso cæterorum vnus ex eis, ex
 vagina pugiunculo, terram fodiens, mo-
 rum quid, & stimulo repugnans, in
 quem reus sæpè coniecerat oculos, offe-
 Qui fodiendo & eruderando portò in
 apicem lychnuchi contriti videre ceperunt
 tiusq; deinde alij omnia purgâtes, sacra-
 charitiam, crebris ictibus tantoperè de-
 sine vlllo negotio effodere, non sine he-
 & religione intuiti. Primates verò, sacra-
 prophana res esset, ignari, temerè tam
 ligentes infelici reo, in ædem B. Virginis
 procul inde sitam, eam ferendam com-
 runt, officij eum gratia omnes comite-
 ne magna solēnitate isthic in cista fer-
 tempore reponebant. Parrator scelestus
 pallidus, pedibus præ timore vacillans,
 tis cum interrogaretur, constâter respon-
 ex indiciis occurrentibus mādaturum est,
 ibi diligenter seruandum, donec res ad
 pem deferatur. Eorum iussu itaque
 publicæ traditus, omissus molliterque
 Episcopo, cui parum is curæ erat, curato-
 rû abfuit, quin impunè euasisset, nihil
 ca fassus, quia & vera proferte, forte pro-
 Ego ver

CRAB.
 callidi
 continuo
 latere
 erro in
 te coep
 eis, ex
 ens, mo
 s, in lo
 los, offe
 rro in
 ere coep
 sacra
 perè de
 sine be
 rro, sac
 è tam
 . Virg
 a comm
 omitat
 ista fer
 sceleris
 illans
 r respon
 um est
 res ad
 que cul
 literque
 curat
 nihil
 forte pro

us. De qua omni re inclyti principes, quibus
 ea calamitas altius reposita erat, certiores fa-
 cti. Ac iustus est ex vinculis, in optimatū eius
 ditionis presentia, causam dicere, ac quæstio-
 ni subijci, qui omnia ordine uti à se, ac Iudæis
 perfidissimis acta erant, sine vlla longiori cun-
 ctatione enarravit. Breui post tempore ab E-
 piscopo dicecesios, illi assidente antistite Ca-
 mineo & Raceburgiano, res ipsa in magno vi-
 rorum prudentum, ac primæ autoritatis lite-
 rarū diuinarū professorum cōfessu, seuero iu-
 dicio examinata est. Et quanquā omnia, ut fla-
 gitiosus ille confessus erat, vera reperta sunt,
 suborta est tamen altercatio, verba vltro citro-
 que habita, aliis alia causantibus; stabat aliquā-
 diu sententia, Eucharistiam ore consumendā.
 Quod ipsum se ausurum vnus ex presentibus
 censoribus, seu conscientia & religione cæte-
 ris melior, seu disciplinis & autoritate gra-
 uior. Nō quidem ego facile crediderim ipsum
 talia prelumpsisse per inuidiam vel insolentiam,
 quæ vitia longè abesse ab huiusmodi vi-
 ris debent, quippè collocatis in praesidio mili-
 tiæ Christianæ. Ac quidem fecisset, modò eius
 institutum fuisset suffragiis aliorum compro-
 batum. Quin si res processisset, actum erat de
 concursu tam crebro ac salutari, id si bonum
 vel malum fuisset, quisque pro suo arbitrio, in-
 tãra præsertim ingeniorum varietate iudicet.
 Ego verò cōtenderim factum fuisse impium

& nefarium, ne dicam stolidum. Fiant
 modi, numine ea permittente, ratione
 que, occulta quo extet, ac miraculis redi
 fides illustrior. Certè huiusmodi arbitri
 meritatem damnauerim in tale quid au
 supplicia maiora fortè impenderent, pet
 apud Deum Opt. Max. pietas & sententia
 lior, qua existimatum est, pium vulgus
 pietate sua fraudandum, inter omnes
 conuenit, vt maneret, & Basilicæ solè
 ferretur. Refractarij cum mutassent (pa
 dia facta) suam sententiam, ac cum ceteris
 miterium Basilicæ spectaculo eo insigni
 lustrauère. Vis hominum ingens, qua
 præsentem feriata isthic aderat redemptio
 suum, nunc incurua, nunc humi fusa ad
 precataque est. Vbi in eodem sacram cum
 nis & tintinabulis ventū est, primo in Co
 (ita nostrates Eucharistiæ sacræ adiculari
 pellitant) collocabatur, dum inde resump
 intra pyramidem in propylæo Basilicæ
 peretopiaro fabrefactam honorificè
 reconditum sit, ibi etiamnum manet,
 quotidie bis peregrinis spectandum præ
 puta antemeridiano ac pomeridiano
 Dioceseos pontifex, multitudini præse
 gulis concessit dies quadraginta ventulo
 remissorias. Alij quoque antistites ex
 singulos quadragenarios cōdemnatos
 pæ. Omnes demum qui vel precibus, vel

n. Finne
 atione ple
 culis red
 odi arbit
 quid aut
 erent, pe
 e sentent
 vulgus
 omnes
 a solent
 assent (p
 um ceter
 o in sign
 is, quae
 redemp
 fusa ad
 am cum
 no in Ca
 adicular
 de resump
 Basilica
 orificent
 maner
 dum pre
 diano rep
 ni presen
 a ventale
 lites ex
 aatiuos
 kibus, vel

nere religioni dediti, sacro spectaculo affue-
 runt, magnum veniarum appendicē haud du-
 bīē consecuti sunt, ad futuriq̄e assequuntur.
 Iudaei verò prāter miserum sacerdotem, tota
 ditione domesticatim anquisiti, capti, & car-
 ceci mancipati, tortura, ob aperta indicia affe-
 cti. Cum inquisitio in eos à fideiculis, seu cru-
 ciatu xj. Kal. Nouemb. puta ipso die S. Seueri
 sacro, institueretur, omnes huius flagitij in-
 gentis, rei, viritim facinus suapriē sponte con-
 fessi, cum ipsi diluere crimen non possent, sa-
 cerdotis illius facinorosi factum, aliquandiu
 insisterant, nescio qua ratione ducti, excusare,
 nec villo modo cum proderet, pœnam infonti-
 bus deprecari. Ex iis carnificibus, qui mundi
 authorem tanto cruciatu confoderint, quinq̄
 numero, virilis generis sunt comperti. Eleaza-
 rus caput maximi sceleris, pœnas metuens, dū
 segnius res agitur, fuga sibi consulit. Conscij
 facti, viginti virilis ætatis ex vniuerso numero
 comprehensi: prāter hos, lamia duæ, matres
 sponsi sponseq̄e. Princeps inclytus, Magnus,
 singularis prudentiæ, qui sub idē tempus, quo
 hæc aguntur, rerum potiebatur, nuntij illius
 tristissimi certior redditus, vices Redemptoris
 vehementer indoluit, & quanquam maximis
 negotiis, vt ferè semper esset implicitus, nihil
 tamē eius absque seipso, vti Principem iustif-
 simum decet, in re præsertim tam ardua, ten-
 tandum vltèrius censuit. Nec cunctādum am-
 plius

150 COLLATION. SACRAR.

plius duxit, voluit omnia, verane an falsi
 sent, praesens cognoscere, esse testis omni
 oculatus, nedum auritus. Authores ergo
 budi sceleris, ab eo interrogati, animo
 pertinace coram referebant, ore se & manibus
 suis sanguinariis in Redemptorem nostrum
 immanissimè debacchatos, asseuerarunt
 sanguinem inter lancinandum, rutilum
 liisse, quem suis oculis multo cum terrore
 spectassent, superque hac omnia auctor
 mundi suo pte numine elatum, repente
 tabundum circumuoluisse, terrore se
 reptos, qualem tota ante hac vita nunquam
 fuissent experti, aufugisse, nec potuisse
 ceptis animaduerrere in eum. Quod enim
 ego aiunt, carnifices eos authorem etiam
 di in elibanum igni succensum iniecisse,
 diis flammis intactum euasisse, in amnem
 eum subter aquas merisisse, & illum flumen
 secundo aliquandiu fluitasse, ripa tandem
 uiali incolumem exstitisse, ea à fide laborantibus
 quæ ego quidem magis pro vanis reputa
 rim, quàm pro veris affirmare ausim, quæ
 nulla exstent, nisi vulgi creduli, indicia. Ita
 tère natura comparatum est, vt rumori
 aliquid semper nouus author aliquid ad
 Quæ si facta essent, non esset relatum aude
 à me literis vulgari, cum longè incredibilis
 possit ille, qui omnia potest. Itaque vt ad
 redeamus, ad vnum eorum, cui, ni fallor,

Aaron
 denre
 inclyt
 cum ra
 teque
 credis
 dei nos
 lularite
 tem vlt
 positè
 tati ada
 do, in q
 qui om
 quem g
 incept
 nostri
 feiure
 do me
 ludæu
 non hu
 set, an
 ego tal
 sed ger
 effatus
 riter &
 iuffit
 um in
 gnific
 omnis
 Verpa

Aaroni nomen, magis inter ceteros confidentem, qui ista tam cōstantē cōmemoravit, inclytus Princeps Magnus conuersus, Tu, cum talia tibi videris contigisse, asseueras sponteque fateris, quibus adscipulor, inquit, Non credis religioni nostræ sacrosanctissimæ, & fidei nostræ candidatus factus, vnda sacra salutariter perlotus, parem nobiscum felicitatem vltamundanam prestolaris: Quæ vbi appositè & eruditè princeps dixisset, nec auscultati adaresceret, ille lingua immodicus, Credo, inquit, magnanime Princeps in Deum, qui omnia potest, qui que omnia creauit, eum quem gentis nostræ pater Habraamus, & deinceps Isaacus eius gnatus, ceterique maiores nostri, qui à religione nostra nunquam desciuerunt, colendum præceperunt. Illum credo me hominem voluisse fieri, professione Iudæum. Qui si me Christianum voluisset, non huic me meæ sectæ sacrosanctæ adsciuisset, an non, si placitum illi fuisset, principem egotalem agere? Genitricem, non meam, sed generis tam illustris referrem, nec plura effatus dentibus frendens fidem nostram pariter & fidei authorem contemptim valere iussit. O seruire pecus Iudæi, genus mortaliū impurissimum, agnominibus mille dignissimum. Nec enim pro merito satis quod omnis vos etas Sabbatarior appellat, renitit, Verpas Cestiferos, vt alia omittantur, dictauerit,

152 COLLATION. SACRAM.
rit, mortalium omnium stultissimi, qui
nimium quàm creduli, in vnam adeò sceleratam
multa impietate corruptam iurastis, & ad
estis ei pertinaciter addicti, vt arbitramini
suaderi vobis, non posse ab eo impietatis
re, fidei vos nostræ veri singularisque Do-
crosanctissime omniumque certissima, merito
nostri redemptoris & martyri eius sanguine
confirmatæ, etiam feliciter posse defendi.
Quasi verò non sit ea, quam diuini vates, qui
ineptè interpretamini, sæculis antiquissimis
prædixerint futuram, abrogata lege vestra,
non agnoscitis cæci? Christum Deum, quem
nos religiosè colimus, esse ex eo numero
pater & principes vestræ gentis Abrahamam
vir religiosus, & prope modum diuinus, Deum
que verò ac singulari gratissimus, cum
aliquando, sedens in ostio tentorij in conu-
Mambre cerneret, vnum adorauit. Ille ipse
qui maiores vestros à tenero sibi mundo, ego-
tem peculiarem ex omnibus mortalibus de-
git, tam clementer fouit, bonis innumeratis
maximis donauit, ille vestros maiores à ser-
tute Pharaonis durissima, ex Aegypto, du-
inicyto Mose, liberauit, & per mare rubrum
fluctibus in diuersa abeuntibus, stantibus
inde veluti muro vndis, angelo ipso medio
columna nubis inter hostes, & vestros sic
vado traduxit, hostem persequentem num-
rosissimum, equitum millia quinquaginta, per-
ditum

ditum
stræ ve
deunti
cladi
primu
est solo
fieri du
fonti n
quam f
locique
dine de
courni
tentori
fessæ, s
buere,
dixerat
circa pl
Syrius e
Celsus
braica i
ne man
bant, to
rium ni
posete
gro (se
uit, tan
rum, de
bus vest
quo pie
hoc san

ditum ducenta millia, vt Iosephus gentis veteris vernaculus prodidit, miserè in vndis redeuntibus submersit, adeò vt ne vnus quidem cladi referendæ superesset, fontem, in quem primum inciderant, gustus amarissimi, passus est solo virgæ, quam dux Moyses tulerat, tactu fieri dulcem ac potabilem, durat Marathonii fonti nomen, aquas è petra Sinai dedit. Et quum statua inter Helim & Sinaum haberet, locique natura commeatus in vasta ea solitudine decesset, & iam omnis spes vitæ abiecta, coturnicum vim maximam subito turbine in tentoria misit, quæ veluti volatu longissimo fessæ, sese esurientibus vltro capiendas præbuerit, sub lucem postridie, ita vt Moses prædixerat, rore cælitus repentino misso, omnem circa planitiem compleuit, qui in memoriam Syrius dictus, ita eum, vt ceteros taceamus, Celsus Cornelius appellat, Ecclesiastici Hebraica imitantes, ex ambientium disquisitione mannam vocant, qua subacta panes pinsebant, tortules esculentos, quos quum vt cibarium nimis frequens auersarentur, & carnes poscerent, coturnicibus iterum mense integro (sexcenta tunc peditum millia erant) paui, tanta auicularum earum copia, vt qui parum, decem coros ceperit, licuisset maioribus vestris, si non murmuris pleni, ab antiquo pietatis cultu se detorsissent, & numen hoc sanctissimum læsissent, in terrâ Palæsthi-

nam fatalem lacte & melle manantem, dicitur
 peruenire quadraginta, à qua in ceremo
 deserta temere palātes annis quadraginta
 plus distinuit numen iratum, & quum
 rum millia sexcenta, qui ferre arma poterat
 præter incremem, cateram multitudinem
 mensam, ex AEgypto commigrassent, et
 tamen de toto illo examine Syrio, in eam
 terquam Calebo & Iosue venire licuit, et
 ipsi quidem Moyli ductori, & Propheta
 mo, qui tamen eam de monte edito sp
 uit, tandem enim in Abari monte inter
 zarum, & Iosuen medioximus nimbo
 pertus, repentè disparuit, numine hoc
 feso maiores vestri bello aduersus hostes
 tentissimos, superiores semper fuere. Quos
 bona maxima perstringere non putamus
 præscripto operis nostri tanquam alienum
 ostendam mortalium vos omnium in gra
 mos, & errores vestros pandam piaculum
 nonne Abrahamus, quum ob negatum
 domorum tributum, Assyrij impetu factus
 Forthen ipsius exfratre nepotem, bello ab
 xissent, trecentos tantum decem octo amplius
 ex familia vniuersa subito lectis, hostem
 piis maximis fsum, ad alterum Iordanis
 tem sine negotio magno fudit, castra hosti
 ter coepit, præda opima onustus rediit, cui
 valle regia, qua Solymas itur, vrbis tunc
 rex, seu Semus Noë filius, siue Cananaas, No

ex Char
 sedech,
 Rex me
 cū pane
 ne Moy
 Habrah
 haud pr
 Gobot
 stem in
 res ves
 sent, &
 tus duc
 monte
 lisset, A
 ris ma
 eius ac
 cælum
 si sunt,
 mo tan
 morem
 quem f
 ea ider
 nis op
 nioner
 rum O
 à suis i
 tis eius
 capta
 phoris
 referre

ex Chamo nepos, cognomento certè Melchisedech, hoc est, vt Hebraica interpretemur, Rex meus iustus, altissimi Sacerdos, occursum cum pane & vino gratulabundus excepit? Nonne Moyses gentis vestrae dux pientissimus, ab Abrahamo septimus, in Nabatheorū tractu, haud procul Sinao mōte, ac Petra vrbe, quam Gobochoen Iosephus nuncupat, aduersus hostem infestissimum depugnans, quum maiores vestri omnem propè salutem desperassent, & ipse Iosue pro se, Nauæ filio, exercitus duce constituto, spectator grandæuus de monte, manus cum virga in cælum sustulisset, Aarone dexteram, Hare, Mariæ sororis marito sinistram adseruante, dextera verò eius acclinante, sui repulsi retrò abièrunt, ea in cælum erecta, hostes in fugam foedam cōuersi sunt, multis internecone occisis, cum nemo tamen ex vestris desideraretur, quid memorem Amorrhæos, & Regem eorū Seonem, quem secundum Arnum fluuium tempestate ea idem Iosue vicit, castris exiit, & eam omnis opulentia plenam præter omnium opinionem cepit: Quid Moabitas, & Regem eorum Ogem, quem staturæ portentose Moyses à suis interemptum spectauit, quum vrbes gentis eius validæ quadraginta, vt alij, sexaginta captae in deditionem venirent, Balachum Saphoris filium Madianorum regem, vt imbellè referre pudet, qui Balaanum Beoris filium, ac-

colam Euphratis, quum sibi diffideret ad
 uouendas hostium copias frustra popo
 quasi verò votis & precibus, ac non esse
 belli iure decernendum esset, Mosen refo
 mus, qui Phinix ductu, Arachum Madiam
 rum Regem cum regulis quatuor, qui in
 erant fide, prælio occumbentem, pugna fe
 cissima vicit, eo enim bello puerorum as
 ellarum millia duo & triginta, sexcenta septu
 aginta quinque millia ouium in prædam
 git, bouum millia duo & septuaginta, asina
 sexaginta: Nonne Adanitas, qui ab Adan
 be, Hain alij eam nominant, dicti ob victo
 am de Iudæis recentem nimis sibi fidentes
 exercitu subitario insultantes, idem Iosue, p
 cato ante numine vicit, & incensa eorum
 & funditus deleta millia mortalium duob
 decim cæcidit, regis capti, ac prius proxima
 urbem stipiti affixi, corpus remotum tumu
 rum tumulo obruit, nonne idem Adonij
 dechum, Solymarum regem cum Gabaon
 & regibus confœderatis quinque, prælio ap
 urbem Macedam commisso feliciter vici
 millibus armatorum triginta, curruum milli
 bus duobus captis, quo prælio, fauente numi
 ne tantisper sol immotus steterat, quoad be
 lo dux inclytus defungeretur, Reges quin
 que, Chas ex Hebrone, Pharas ex Hieromo
 tho, Taberus ex Eglone, Itiphius & Lachin
 fusi, & dispersati, cum fuga sibi consulissent,
 & in

& in specum se altissimam demississent, ab eo
 reuulsi in crucem ignominiosissimè sublaci
 sunt, ceruicibus eorum superbissimis, suorum
 ante pedibus calcatis, Macedam urbem, cum
 Rege, & Lebnam cepit, Lachin corona cinxit,
 Hiram Gazeritarum Regem vicit, & intere-
 mit, Dabirem urbem cum Rege occupauit,
 Eglonem deleuit, & Hebronem Aserothum
 vicit cum Rege, quem cruce quoque morte
 ignominiosissima extulit, omnem à Cadeo-
 ram ad Gazam hostiliter in deditioem cepit,
 Cananæa vniuersa ad Galgalam vsque capta,
 & vterque semel dicam, vnus ille dux, triginta ac v-
 num reges superauit, ex quo Iordanem ad mo-
 ra foederis arca, sicco vado traiecit, inter quos,
 vtriusque mittantur, non ignobiles, Iabinus, &
 Iodabus, Aseritarum ille, hic Madianitarum
 Regulus erat, quos ad Meronis aquas, cum fu-
 isitatos, multa strage in Sydonem vsque vi-
 tor persecutus est. Nec prætereundus Iudas,
 gentis vestræ fortissimus, nonne is, cum sola
 contribulium manu expeditione subitaria,
 Cezechinorum Regem Bezechum, bello ad-
 gressus vicit, viuum in suam potestatem redi-
 git, decem millia suorum cæcidit, quo duce
 victoriosissimo Solymas Iudæus victor cœ-
 pit arce tantum excepta, quam ad Dauidis vs-
 que ætatem Iebusei inuictam tenuere, vrbes
 insuper inclytas cepit Ebronem, Abirum,
 Hormam, & in tractu maritimo, Ascalonem,

Azotum, Accarum, quam tamen & Gath
 capi potuisse Iosephus negat. Quid Deborah
 mulierem fatidicam; inter Ramnam, & Beth-
 tholem, sub palma, responsa dare solitam.
 Pidothi ludicis vxorem, quæ lecto Barac
 Neptalimio duce, cum decem tantum milibus
 Iabinum, Asaroti Regem, generis Philistinum,
 cum trecentis peditum millibus, & quatuordecim
 equitum, sub Syfara duce, bello petere
 sum, tributa imperantem, ad Thaborum montem
 adgressus, hoc nunime adiuuante, in
 negotio vlllo magno hostem copiosissimum
 ex tanta mortalium colluione, fuga eumpulsa
 ma disiecit, Syfara fuga elapso, ab Ahele, de
 nis familiae Cyneæ vxorem, cuius se domum
 receperat, lactis hauustu primum multo, seorsum
 no dein' altius presso, malleo periacentis
 pora transfixo, Iabino insuper breui, post
 pore à Baracho medio prælio interempto.
 Quid Gedeonem Ioasi filium, Effraim, ad
 lescenscentem pientissimum, vellere, nunc
 do area sicco, nunc intacto area madido, seorsum
 nio præterea hostis certiore à numine
 stum ac animatum, qui cum decem tantum
 millibus centum viginti hostium millia, vnde
 author Iosephus, vna nocte trans Iordanem
 teremit Zebino & Zarmo regibus captis, cum
 auri & argenti præda maxima, hoc numine
 propitio, Samson, ex Maune Danitano genero
 tus, ludæos qui annos quadraginta tribuere
 hostibus
 procul
 gulauit
 dendi
 cu Eth
 bus, ob
 turis, i
 mille,
 emit:
 ro im
 immin
 nec D
 tus, à
 it, qui
 mine,
 vlior
 lunari
 numis
 Golia
 fratris
 chon
 & Gy
 cante
 bus ip
 adgre
 terrar
 uit, r
 hoc se
 ho in
 sequ

hostibus penderant, liberauit Leonem haud
 procul vrbe Tamna brachiis interritus stran-
 gularuit. Asini maxilla hostibus Tamnaeis de-
 dendus à suis, numero millium trium de spe-
 cu Etha retractus, reuinctis post terga mani-
 bus, ob vulpes, quas trecentas segetibus ma-
 turis, igni caudis alligato immiserat hostium
 mille, abruptis repente vinculis subita vi inter-
 emit: portas Gazeas nocte abstulit, & hume-
 ro impositas, in montis iugo, qui Hebroni
 imminet, veluti Tropheum in altum statuit,
 nec Dalila fraude, à qua caesariae dehonestata,
 à Palaesthinis excocatus, prohiberi potu-
 it, quin fruticante capillo, hoc opitulante nu-
 mine, de hostibus die solemnè epulantibus
 vitionem sumeret, summotis è triclinio co-
 lumnis, tribus cum eo millibus extinctis. Hoc
 numine Dauid, Iessis filius, ryrunculus adhuc,
 Goliath, Palaesthinorum fortissimum, quum
 fratribus in castra, quæ Rex Saulus inter So-
 chonem & Azechum habebat, cibum ferret,
 & Gygantem, fortissimum Iudæorum prouo-
 cantem auderet, certamen cæteris detrectanti-
 bus ipse sine armis, prohibente etiam Saulo,
 aggressus, sola funda caput excerebrauit, & in
 terram præter omnium opinionem prostra-
 uit, tanta victoriæ felicitate, vt Saulus omen
 hoc sequutus, millia hostium triginta eo præ-
 lio interemerit ad Asealonis moenia eos per-
 sequutus, hostis staturæ portentissimæ inter-
 emptus

emptus, omnibus admirationi fuit, longi-
 dine pedum, vt Iosephus prodidit, septem
 quadrante minus, vt libri sacri, cubitorum
 num, & palmi vnus, quæ denos habuit,
 drante minus, pedes, cuius lorica quina-
 rum millia, ferrū hastæ prefixum siclos ap-
 debat sexcentos, huic numini sacro sancto
 mo talem retulistis gratiam, vt quicumque
 etator adsit, nisi saxo sit corde, non possit
 gemiscere, si non velit illachrymari, sed
 vnde digressi sumus, redeamus. Princeps
 inclytus Magnus, omnes quicumque ex capti-
 rum numero infantes reperti, tunc cum re-
 omnibus, vxoribus, & liberis, sponte etiam
 innocentiam vita condonata, dimisit, pro-
 cia excedere iussit, aqua illis, & igni perpetuo
 interdixit, criminis atrocissimi reos, ac co-
 plices, generis vtriusque, quum à fide futu-
 ficere, ad nostram recusarent & vitam quæ
 præstitam voluissent, opinionis tamen
 antiquæ desertores nolent, in pyram ligno-
 rum editam coniectos igni viuos concre-
 ri iussit, in quo veluti supplicio summo, vi-
 moque meritas perfidiæ suæ pœnas dedere,
 res scelestissima cæde eorum expiata est, et
 veneris ante D. Simonis festum, mirum quomodo
 pro Religione suo animo constanti, nec re-
 tentes, nec muliebriter complorantes, inter
 maiorum hymnos, vitam cum morte com-
 mutarint: Nulla certè venia aut miseratio-
 digni, quæ
 ault erant
 men irat
 rum sem
 mis or
 ducent a
 granibu
 ad Arta
 Orolio
 tes Caspi
 tis altitu
 moniæ p
 tibus im
 Chore,
 tur, cui se
 murmur
 latum, q
 de digni
 cum toc
 numen
 tatem vi
 la fructu
 rum Pa
 (quod le
 ne Cho
 Cozbin
 nig, im
 eto obr
 stederet
 millium

digni, qui in mundi authorem tam nefanda
auti erant, quibus paria, etate etiam prisca nu-
men iratum sæpè reddidit, quo offenso res eo-
rum semper retrò fluxère, & vt ab antiquissi-
mis ordiar, millia eorum multa, qui Mosca
ducem adspicati, in Aegypto cæteris demi-
granibus, mansitauerè, idololatriam sequuti,
ab Artaxerxe, eo qui cognomento Ochus,
Orosio teste, Persarum rege pulsì, intra mon-
tes Caspios, claustris repente post terga subor-
tis altitudinis tantæ, vt sit negatus exitus, ali-
monia penuria serpentibus adhuc & animan-
tibus immundis esurienter vesci coguntur,
Chore, Isàure filius, qui in Mosca criminaba-
tur, cui se Dathas, & Abirus impiè in Aaronem
murmurantes, iunxère, egrè ferentes sibi præ-
latum, quò assidua obirectatione 250. cum eo
de dignitate ad populum decertarent, omnes
cum tota domo viuos horrendo terræ hiatu
numen iratum absorbuit, & Aaronis digni-
tatem virga arida turata, ramos cum amygda-
la fructu vna nocte tulit, Samaria Simconita-
rum Princeps, Tambrim Ecclesiastici vocant
(quod lege diuina cõtemptra, spreta hortatio-
ne Choranium, mulierem generis Madiani,
Cozbin Ecclesiastici vocant, duxisset) Phi-
nig, immisso in mediis complexibus ense stri-
cto obruncatus est, puella transfixa, scelus pe-
ste deterrima millium quatuordecim, vt alij,
millium viginti quinque ritè expiatum, Achas-
nus,

nus, siue Acharus, Charmi filius, ob reg-
 chlamidem auro contextam, prædæ de
 Ecclesiastici pallium coccineum fuisse
 tendunt, in medio bellico tumultu ad
 cum argenti siclis trecentis, & auri lam-
 cum cæteri commilitones data fide &
 gione, prædam in apertum retulissent, pro-
 to scelere, dira execratione extra
 productus, lapidibus cum liberis, & tota
 mo prorutus est, semper relictis legibus, quæ
 otio longo, & rerum affluentia a vero cultu
 alienarentur, poenas dedere deos Sydoni-
 dorantes, à Rege Ammonitarum, auxilium
 Palaesthinis, Israeliticæ omnes, qui trans
 danem incoluere, breui victi, nec ante liberati,
 ti, donec reuocato prisco cultu, sub le-
 Galaadita liberarentur, qui bellum factum
 si victor rediret, quicquid primum occurreret,
 ret, se vouerat immolaturum, natam eam
 mam primò occurrentem, stultè immolauit.
 Nonne Helius minor, templi Sacerdos, qui
 in filios, Osniū & Phineen, indulgentem
 esset, ita ut ne matronarum quidem ab-
 aduentum, vita tuta foret, ad Aphecum, in
 lo à Palaesthinis petitus, tria suorū millia
 fit, reliquis fuga foeda elapsis: Nonne nuntius
 hoc aduerso, restaurato bello, delato ex Sydonia
 ne arca in castra millia iterū triginta suorū
 desiderauit, & filios, arcamque inter spolia
 hostilia, quo nuntio accepto, solio excelsi
 vita excelsi
 in partu
 ad Gelboe
 natha, A
 copis ex
 est cuius
 sine plu-
 sape pec-
 inigni
 gala nu-
 mis pen-
 fixum a
 teris ca-
 ter pop-
 cies ce-
 cissimis
 num m-
 mo Re-
 rupto,
 abduxit
 interer-
 ierit, n-
 abduxit
 riore, si
 bylone
 exilio
 ma ele-
 simo a-
 chufus

vita excessit, vxor Phinees, filium eo die enixa
 in partu perit: nōne Saulus offenso numine
 ad Gelboen montem, a Palesthinis victus Iona-
 natha, Aminadabo, Melchio, filiis & omnibus
 copiis extinctis, ipse ab Amalechita occisus
 est: cuius fata mons adhuc testatur, sine rore,
 sine pluuia, retorridus? Nōne David sceleris
 sæpe pœnas dedit, Absalonem filium, statura
 insigni pulcherrimum, comantibus capillis,
 galea nudatum, quum ramo tenaci, ore subli-
 mis penderet, à milite gregario iaculo trans-
 fixum amisit, millibus viginti occisis, cæ-
 teris captis, & dispalatis, quum arrogan-
 ter populum recensuisset, & millia vnde-
 cies centum numerasset, peste infelici pau-
 cissimis diei vnus horis septuaginta homi-
 num millia desiderauit? Nōne sub Heliachi-
 mo Rege Nabuchodonosor, sædere nuper
 rupto, omnem iuuentutis florem à Solymis
 abduxit, Regem cepit, & immisis militibus
 interemit, corpus extra muros in sepultum ab-
 iecit, mortalium millia triginta Babylonem
 abduxit? Nōne sub Nabuchodonosore infe-
 riore, sine aeternitate numine, Sedechias captus, & Ba-
 bylonem perductus, luminibus est priuatus,
 exilio ibi perpetuo damnatus, pueri Regij for-
 ma elegantiores, facti eunuchi, id quod cente-
 simo ante anno prædixerat, inter quos Sydra-
 chus, Misachus, Abdenago, ita enim sua lin-
 gua

164 COLLATION. SACRA
gua Rex appellavit eos, qui Ananias, Misai,
Azarias, lingua gentili, qui quum statuam
li ex auro cubitorum sexagenum adorarent
lent, cum cæteris idololatriis, ad tubæ & Sym-
phoniae concentum vocati, vincti regis
in fornacem præcipitati, hymnum in
dio camino illæsi cecinere Deo Saluatore
Quid Daniele? Ezechielem? Mardocheum
& sororem eius Hesterem? quam tamen
ptam repudiata regina Vasti uxorem ad-
uit Perfarum Rex potentissimus Artaxerxes,
cognomento Memmon, quem Afluens
Hebræi appellitant, quibus omnibus gra-
ra, quæ sub Tito passi, qui Solymas caput
tis obsidione cinxit, tanta fame, vt matres
prios liberos edere compulsæ sint, & talis
de, vna porta centum quindecim millia
ueram elata, urbem cepit, & solo æquavit,
talium millibus sexcētis interfectis, siue
sephus decies centum millibus, centum
bus captis, & pecudum more diuēditis, ag-
natimque toto orbe asportatis, postque
pora nullæ certæ sedes, nullæ ceremoniæ
sed ridiculæ, ratione non minus inepta, quam
impudenti confictæ leges, relicto Pentateu-
nomothetæ Mosis, nouæ sub Doctōribus
dicam traditoribus glossematariis, Talmudicis
enim perfidissimo tantum tribuunt, vt & Do-
mundi opificem, & multa cælitum millia
scēdere de cælo quotidie, & in eo simul lecti

tare arbi
muthu
Maxim
succes
nus in
ta, quis
telligat
quam, v
sanctissi
vni cert
bilitas,
Neomac
silenten
nouū in
mopho
adhæc
fortes, q
Religio
nam &
comple
depelle
re, laca
sanctiss
homin
rem ex
tias, M
nitua
secun
tam in
quorur

tare arbitrentur. Cabala, quæ secundum Talmuthum maximè colunt, quasi à Deo Opt. Maximo in Mosen, à Moysè viuo in Iosuen successorem sint relata, ab eo subinde per manus in posteros Hierophantas præcipuè tradita, quis est paulò saltem eruditior, qui non intelligat esse conficta? Talmuthastrum quemquam, vt inceptis talibus doctissimum, ita & sanctissimum habet, filias formosissimas huic vni certatim despondet hunc vnum auita nobilitas, & diuitiæ vsurariæ manent. Sabbathas, Neománias, in quibus gētium more, Dianam silentem, & obseruant, & colunt, omen ob eonouū impienissimè captantes, Azimos, Thesmophonia, Tubas, expiatoria, Scenopegia, & adhæc Encenia, & quæ Hesteris ætate additæ, fortes, quàm ineptè, quàm ridiculè agunt: non Religione vlla, aut sanctimonia, sed per Asoniam & luxum. Quicumque inter eos azymos complusculos, potis est esitare, calices plures depellere, qui aphrodisia sæpiusculè celebrare, saltationibus & choreis magis insanire, hūc sanctissimum existimant, in his deliramentis homines ignari, ne dicam stulti Redemptorem expectant, quasi inter tales veluti spurcicias, Mesiah nasci, quem in foribus inter tonitrua & fulgura frustra expectant. Non nascetur iterum, quem semel ex virgine natum, tam innocenter, tam crudeliter interemerunt, quorum mos, Regi regum Iesu quotidie imprecari,

precari, execrari diuos, illudere virgini, Th
 toco sanctissimæ, & tintinabulo eius sal
 torio, miseriis nostris omnibus, & my
 quos de rasulis vocant, cælitibus denique
 mibus, quos nos patronos adoramus, rog
 solemniter, vt Imperium Romanum inter
 si è nostris quemquam dolis ceperint, o
 qui se purant, priscis suis numinibus, quos
 tantum generis nostri, non dico paria, sed m
 lia, infontissimos vita exspoliarunt, man
 ac pedibus reluctantes, & præter naturam
 plicantes osculo, brachiis carnifices impu
 mos amplexantes, tam innocenter sine
 commiseratione mactarunt? vt esset langu
 eorum cõsultum. An non pudet (lucris cup
 vos aliquando vitæ vmbrales, quam pe
 cordiam sordido & vilissimo sceneran
 eio mancipati agitis? & ineptè tamen super
 lium tollitis, quasi soli tam sancti, soli ita
 vltamundane prædestinati, vt non sit p
 biosuli leges pandere, neminem amicum
 bere, nisi sceneris gratia, quem vos aditanter
 diabolico tamen interim nomine clancul
 excipitis: pudet pigetque dicere, quàm in
 delyra multitudo de Anastasi credat, qu
 quasi priores nobis futuri, in tumulis scilicet
 tes præstolantur, quàm ineptè rerum ant
 starum rationem reddant, flagitia, vestibu
 uatis, proximis elementis, amni & acrim
 dantes, gallis candidulis, ac gallinis deuoc

et, quos mox obesos deuorant, quod si vera
 sunt, quæ homines dementes ineptissimè cre-
 dunt, eant eorum, quos ignis vltor absumpsit,
 manes & exspectent, an Abrahamus eos & He-
 lias in hortum deliciarum, angelis in foribus
 adstantibus excipiant, in quo vitâ voluptua-
 riam se acturos post mortem homines impu-
 rissimi, inter adolescentulas putât, obsonium
 facturos de tauro, qui à Cataclysmi tempore,
 de Noe arca sit reseruatus, in diè mundi extre-
 mum, tanta voracitatis, vt quotidie montes
 quadringentos depascatur, magnitudinis im-
 manissimæ, cuius cornua tantum distent, vt
 nõ possit triduo hirundo sedulo interuolare:
 Exspectet Bardi illi cetũ Leuiathã ipsi nuncu-
 pant, super quẽ requiescere tellurem somniât,
 qui si branchias moueat, terræ motus faciat.
 Eant mancipati illi abdomini, eant inquam, &
 bibant de omnibus horti quatuor, vina, mella,
 las, & oleum, à quo tantum abest, vt ad y nata
 illa credam, vt fabulis anilibus, & deliramen-
 tis manibus simillima existimem, sibusque
 maioribus explodenda. Sed ne genti scelestis-
 simæ bellum indixisse videar, quanquam nul-
 lum bellum iustius, quàm quod aduersus fidei
 hostes desumitur, & sint ipsi non tãtum ho-
 stes fidei nostræ, sed signiferi etiam hostium.
 Receptui canam, ac quo deinceps in patrato-
 rem criminis sacerdotem acta dicere pergam,
 maioris supplicio in exemplum cæteris, infe-
 licissimè

licissimus homo aduersatus, Rostochij
 dedit, ver iam appetebat, quum princeps
 clytus, Magnus, & Balthasar Germanus,
 eo conditionis suæ celeberrimo, empore
 rarum bonarum egregio, sub pontifici
 septem exauthoratum, reum pergere,
 æquinoctij tempora comitis insignibus,
 die patritij eorum frequentes aderant, &
 ba feriata plurima. In laici habitum traditus
 exauguratus est Sacerdotio, raso capite,
 uibus inductus, à nomenclatore raptus, ca
 fici primum dilaniandus traditus est, à
 per urbem curru in carnificinam vectus,
 viuis impositus, patientiæ ille eximitæ,
 cruciatus diros, pyragris ferreis, inidem
 ignitis excarnificatus, tortorem supplicij
 iora semper impensè rogauit, non modo
 increpitans, aut pœnas decrepans, sed,
 maximas potuit, gratias pro supplicio habere
 intercessurum se pollicitus pro eo precari
 apud Deum Optimum Maximum, si ve
 ret sibi id liceret, Proditorem se fassus sui
 ditoris, nullam corpori salutem, tantum
 mi rogauit, diuam Virginem in medio
 semiustulatis iam cruribus, hymno quo
 tari à nobis solet, quo adspirare potuit, ce
 tans implorauit, & pientissimè tandem ex
 uit, cuius sine dubio manes feliciter quic
 qui scelus tantum, si non à Iudæis per
 mis irretitus fuisset, nunquam patrasset,

ceptus in elytus Magnus, numini sacro sanctissimi
 mo, arcis locum (in quo à Iudæis perfidissimis
 confossum, inter cruciatus maximos, mirabi-
 le dictu, circumuolitauit, in quo tumulatum,
 nec refodi à facinoroso nisi solenniter potuit)
 dicauit, nec in vsibus suis amplius habendum
 duxit, diuo dein Augustino dedicans, ædem
 sibi cepit insignem, in qua Erimitæ multi vi-
 ta, & moribus integri inuigilant, normæ præ-
 scriptæ veri obseruatores, eandem hanc Hen-
 ricus & Albertus principes illustres, patre non
 inferiores, ad æquilibrium ex Asarotis opere
 musco, & vermiculato conditam epistiliis, &
 tabulis arte picturatis, Xylostratis quoque va-
 riè inornarunt, cætera dignissimi, qui tali sint
 genitore prognati, pietatis, religionis, & pacis
 cultores insignes, quorum studium cantatissi-
 mum in purganda latrunculis Prouincia, id
 quod facinora eorum clarissima, paucis antè
 diebus gesta declarant, locus totus à tempore
 eo frequentissimus, non à Germania tantum
 prima ac secunda, sed Europa tota petitur, mi-
 racula maxima ac plurima præstat, quæ lon-
 giora sunt, quam vt à me libello hoc compre-
 hendi possint, dignissima, quæ separatim libro
 vno referrentur? Quo fit vt transcursum in-
 terea tantum capita rerum persequar, omissa
 nuncupatione, quum nemo ferè sit, qui eun-
 dem fateri se velit sanum, qui valetudinarius
 fuerit, fidem non meam, sed eorum, qui nu-

men loci experti sunt presentaneum, ad
 gens, quorum testimonia sunt literis ma-
 ta, sub testibus, qui locum accolunt, pluri-
 ac dignissimis, sciunt illi quod caeci nati
 su facti, visui restitui sunt tanto numero,
 ferendo fidem haud dubie rei abrogare,
 di & loripedes, luxi & fracti, posito in
 monium scipione sani abire, muti sari cap-
 surdi audire, multi qui morbo comitatu
 Herculeo, laboraret, soluti, innumeri, qui
 phantiasi, Lychenis, & Mentagra furuncu-
 Pthyriasi, sanati, cancrena, carcinomato-
 mica liberati, febrientes, cardiaci, enteroc-
 fanatici, letargici, phrenetici, spatici, val-
 dini bonae restituti: aquis summersi, equo
 alto lapsi, ense ac cultris saucij ad vitam
 cati, hostium manus alij inuocato nati-
 euasere, alij aedes deflagrati coeptas restitui
 alij carcerem refregere, & vinculis se ex-
 uere, testantibus passim in pariete sulcos
 compedibus, inter donaria partim auro
 gentea, partim cerea: naufragia alij euasere,
 trones alij rebus saluis effugere: partus di-
 les numine inuocato faciles impetrauerunt,
 ortiuos & emortuos vitae reddidere, & nu-
 mera alia praeteream, daemones alij pep-
 re, cuius loci sanctitatem daemones alij pep-
 qui religiosum quendam, pace omnium de-
 rim, iuuaserat, ibi sponte, magna adstante co-
 na in ipso templo factus est, numen sum-

LIBER I.

198

obstantes ea valuisse, se religiosum corri-
 puisse, vt intelligerent obrectatores, & bla-
 terones ceteri, nasuti, si oblatrare non ces-
 sent, se quoque in illos iterum, talia enim esse,
 que haud dubie Iudæos impientissimos olim,
 ac turbam male crudelam ad veræ pietatis cul-
 tum reuocarent, voluisse locum esse illum ce-
 leberimum, & à multis adeundum, se ideo
 eum illustrasse, nam quamuis mundus qui-
 dem totus Dei sit sedes, ibique numen in se
 vigeat, loca tamen quædam fortiri solent, vt
 splendor eius ac Maiestas potissime sentia-
 tur, & gratia eius, in se manens, sine mixtione,
 sine diuisione illa illuminet, sicuti sol idem
 manens, nec in partes diuisus, nec à fonte suo
 superatus, alia magis ac magis illustrat, de qua
 re nos in libris his tredecim, quos edidimus
 de rebus omnibus ab origine mundi illustri-
 bus, & propediem emittemus, affatim scri-
 psimus, Platonem, Plotinum, Iamblicum, Sy-
 nelum, Pselum, aliosque secuti, Catholicam
 tamen fidem semper excipimus, tanquam
 Achillem Homerus. Infra subiecta erant typis
 hæc verba: Expressum Rostochij in ædi-
 bus Thuriis ad Kalendas Aprilis,
 anno M. D. XXII.

H 2

SEQVVN-

SEQUUNTUR QUORUM
DAM MIRACULA, CIRCA
 venerabilem Eucharistiam, quae Bruxellis, metropoli
 apud Brabantinos oppido adseruatur, facta, et
 bello R. P. Theodorici Loer, Carthusiani Coloniensis
 niensis è Notariorum publicis Instrumentis con-
 scripto, & anno 1532. in lucem edito, excerpta.

CAP. LXIX.

Anno Domini M. CCC. LXIX.
 circa festum S. Bauonis, perfrigidiani,
 dæi, qui tunc Bruxellæ morabatur,
 tur, quadam nocte capellam sanctae
 Catharinae, sitam infra metas parochiae sancti
 Iohannis de Molenbecka propè Bruxellam
 Cameracens. diocesis, secretè intrarunt,
 armarium, quo Sacratissimum sacramentum
 firmatum exstiterat, subtiliter apparuerunt,
 circiter sedecim hostias cõsecratas, inter quas
 sola vna maioris formæ exstiterat, furtim
 perunt, & secum asportarunt, & eisdem vespere
 ad diem parasceues, quo Saluator noster
 cruce mortem subiit temporalem, huiusmodi
 hostias sacratas in suæ passionis blasphemiam
 & contumeliam suis cultellis & ferraturis
 uersis, contemptuosè ac ignominiosè crudeliter
 transfixerunt. Vnde signa miraculosa
 tanquam guttae sanguinis apparuerunt, & videntur
 exiuisse, prout vt modernis temporibus
 cunctis intuentibus lucidius potest appa-

tere. Quibus per Iudæos sic perpetratis, ipsi videntes huiusmodi signa miraculosa, nimio timore atque tremore prostrati, proni corruentes in terram, quandam matronam nomine Catharinam, quæ iam diu renunciauerat Iudæicæ perfidiæ, satis tamen notam Iudæis, & sapius conuersantem cum eisdem, demandarunt, sibi præmissa referentes, vt huiusmodi hostias sacratas perfixas ad certum locum secretè asportaret, attentius precio appreciâtes, supplicantes ne res gesta ad cognitionem Christianorum deueniret. Quæ tandem huiusmodi precio deuicta, onus huiusmodi hostiarum sacratarum asportandarum in se suscepit. Et acceptis hostiis reuersa ad cor, & conscientiam propriam, ne tam enorme delictum in ipsam redundaret quoquo modo, accessit venerabilem virum Dominum Petrum de Heda, pro tunc curatum Ecclesiæ B. Mariæ de Capella Bruxellensi. Cui seriem huius facti declarauit, sibi que huiusmodi hostias voluit deliberare. Qui pondus rei discretè considerans, nolens ex propria industria operari, & negotio tam insigni ex sola sua prudentia præbere assensum: accessit ad Dominum Michaëlem de Bakerem, viceplabanum Ecclesiæ B. Gudilæ Bruxellensis. Et Dominum Iohannem de Vouayve, rectorem alterius portionis Capellæ sancti Nicolai Bruxellensis, quos huiusmodi factum penitus latebat, secum duxit. Et præmissis

missis per præfatum Dominum Petrum
 osè recitatis, ipsi tres insimul concluserunt
 duci penes eos dictam Catharinam: qui
 ducta, & apud eos secretè veniente, nec nõ
 missa omnia confitète, huiusmodi sacrati
 stis à prædicta Catharina, per prædictum
 minum Petrum receptis, easdem hostias
 Dominus Petrus, præscriptis duobus lib
 iunctis & associatis, ad præscriptam Eccle
 de capella reuerenter, secretè tamen depo
 runt, & sub tuta custodia reposuerunt. Et
 titism præmissorum, venerando viro doct
 Johanni de Wicha, scholastico & canonico
 aunc ecclesiæ sanctæ Gudilæ Bruxellens
 postea Archidiacono & Canonico in Ecc
 Cameracensi significarunt. Qui dominus
 lasticus, dictam Catharinam demandavit
 de præmissis examinata per eundem, præ
 omnia vt supra sponte fuit confessã. Quæ
 ecclesia sanctæ Gudilæ prædicta, pro ve
 rei latius indaganda detinuit Prisonie ma
 patam: præmissa omnia referens vltimus
 minis de capitulo prædictæ Ecclesiæ san
 Gudilæ, sine mora. Qui Domini de capitulo
 simul accesserunt ad Ecclesiam de Capella
 prædictam, vbi huiusmodi hostiæ sacrata
 terant, nitentes huiusmodi sacratas hostias
 eorum ecclesiam sanctæ Gudilæ prædictam
 augmentationem & venerationem potior
 eiusdem, deferre. Quæ quidem hostiæ, sub

bita custodia repositę exstiterant in armariolo
chori ecclesię de Capella: sed prædicti Domi-
ni de capitulo præ impetuositate & clamore
parochianorum dictas hostias ex illo armario-
lo extrahere vel recipere non audebant. Sic
Dominus Petrus Curatus loci, qui, ne indigna-
tionem partium incurreret, clauem dicti ar-
marioli, supra magnum altare proiecit, & ini-
to tractatu inter partes, de præmissis fuit ter-
minatum: quod Domini de capitulo maiorem
partem huiusmodi sacrarum hostiarum cum
hostia dictę maioris formę ad S. Gudilam se-
cum reuerenter detulerunt. Reliquę verò in
Ecclesia beatę Marię de Capella Bruxellensis
reponerentur. His peractis & fama volante de
præmissis, deuenit factum ad notitiam illu-
strum principum, Domini v. Venceslai de Bo-
hemia, & dominę Iohannę ducum Braban-
& dominorum de Svvenuorsten, & de Vbi-
tham, & aliorum Baronum, & nobilium de
ipsorum consilio, ac plurium aliorum, vbi de-
mãdatis Dominis de capitulo prædictis, & hu-
iusmodi perfidis Iudęis per dictam Catharinã
super furto & sacrilegio præscriptis vehemen-
ter accusatis, dicta Catharina quę sub cautio-
ne de restituendo eam in dicta Ecclesia beatę
Gudila, vbi Prisoniã detinebatur, mancipata,
ibidem adducta fuerat: vbi in præsentia præfa-
torum principum, baronum & nobilium di-
ligenter examinata præmissa omnia & singula,

176 COLLATION. SACRAR.
prout superius sunt scripta, in praesentia
dictorum Iudæorum clarius & perfectius
firmavit, eosdem Iudæos exinde confitendo
& incessanter accusando. Quibus liquet
Iudæis captis & super præmissis examinatis
& enormiter quæstionatis, præmissa omnia
prout superius conscribuntur, penitus
confessi, & demum igni, & ultimo traditi
plurio, sententia æqua mediante, in vigilia
Ascensionis Domini, M. CCC. LXX.

MIRACVLA.

IN hospitio cui nomen est Aureo cyatho
non procul distito à culinaria platea
Bruxellas è regione macelli, stupendum
nerandum accidit miraculum circa
eiusdem in Aureo cyatho hospitis filii
qui vt constans est rumor, pridie natalis
Bartholomæi Apostoli, die xxiiij. mensis
gusti anno 1526. in vas aqua plenum, præ
prolapsus primum, deinde submersus, &
inuoationem cum vicinorum, tum
tum eiusdem filij erga Deum, iuxta veteri
bile sacramentum in prædicto D. Guillelmo
templo miraculis coruscans, vitæ restitutus
est. Principio igitur in præsentia domini
magistri Martini, sacellani, in ædibus Guillelmi
teri prius nominati, comparuit M. Oliverus
Bruxellis agens in hospitio cognomento
reco cyatho, in platea culinaria è regione

celli, ibidem cauponem agens prognatus è Scotia, annos circiter sex & triginta natus, pater filio submersi. Is igitur ibidem M. Martinum facellanum inuisens, ab Magistroque Ioanne petiit, & vehementer quidem petiit certior fieri, ut sincera fide manifestaret, reique veritatem subindicaret, quonam pacto filius eius exstinctus atque comploratus, rursus reuixisset, vitæque restitutus esset. Atque is M. Ioannes retulit infantulum annos natum fere duos, & menses quatuor, aut circiter, nomine Ioannem, domi eius habitantem, nouissimo Mercurij die, pridie natalis Bartholomæi, xxiiij. die mensis Augusti, intra primam & secundam horas à prandio aliquandiu præ foribus, ut fit, domus suæ condescisse, vxore sua nomine Gertrude Moelmans, paruo admodum interuallo circa eum harente, ibidemque & vario inter eos vltro citroque de eorum quaestu, habito sermone: atque deinde simul atque ibi aliquantulum condescisset, intro sese recepisse in atrium: vbi super mensam ostendit vitra duo potatoria, ibidem relicta ab hospitibus à prandio digressis, quæ vitra manibus apprehensa, cum in culinam vbi vasa duo aqua plena stabant, intulisset, non procul ab ancilla reposuit, ut probe eluta, repurgataque reponerentur. Itaque cum alterum in aqualiculum, siue potius vas aquarum immergeret, deprehendit quid superne

178. COLLATION. SACRA
pernè innatare, suspicata id siue anferem,
aliud quiddam esse, quem apprehensum
mul atque sensisset suum esse filiolum,
extractum, intractum, intra vnas moras
arripuit, semel atque verum in clamat
inquit, Gertrudila, noster in hoc vase sub
sus est puerulus. Quem pressius intui,
prorsus in eo vitalis spiraminis offendit
ita erant aperti, vt nihil, aut ferè nihil
lacteolus eorum circulus videretur. Cop
culum autem omninò liuidum, mortuo
colori simillimum, planè dirigebatur. Qu
lius ab vno, atque eo ignoto vicinorum
mninò metu exanimato, interceptus est.
lier verò ob immodicum pudorem, & se
dit in penarium, relicto inter brachia vic
rum puero, quorum non parum multi
aderant. Inter quos erant aliquot, qui & illi
& illius vxorculam cohortati sunt, vti
venerabili apud Bruxellas, sacramento
& insolitis in templo D. Gudilæ sacro
canti miraculis, munusculis adiectis, com
tum, deditum que offerrent. Cum igitur
diata fermè hora, citra vllum vitæ spiracu
à vicinis, igni admotus esset infanulus
parens vnà cum vicinis omnibus adorant
minum Deum, pariter & Eucharistiam, vi
mentem benignitatem, & benignam cle
tiam suam erga filium ostenderet, vtero
piens sese tantundem ceræ oblatum, qu

tum pu
tinuo v
spiracu
alreco
tranq
luendo
magis e
adhuc v
tre parit
erum, e
M. loba
liud au
3. Ter
brit, an
miracu
lierem
rici à G
Comiti
oppido
cans, pre
reluxat
diçs, Je
porò cl
rio, neq
possibile
mèi ad
tamen a
res iuxta
itacaz

tum puer propenderet, atque ponderaret: continuo ubi id voti suscepisset nonnullam vitalis spiraculi indicia edidit infantulus: Primum altero oculorum conuiuendo: Deinde circa vtranque labrorum oram, sputum sensim proluendo, eijciendoque: postremò magis atque magis confirmatis viribus esse cœpit, vt eodẽ adhuc vespere, ad horam fermè sextam, à matre paciter & aheilla in templum D. Gudilę sacrum, cum cerea candela sit oblatuſ. Idemque M. Iohannes à facellano interrogatus, nihil aliud aut sciuit, aut potuit respondere.

3. Tertio quoque die mensis eiusdem Octobris, anno M. D. XXIX. memorabile accidit miraculum, miraculo dignissimum, circa mulierem Elizabethà Gheruen, legitimam Henrici à Gheueſe vxorem, habitantem in Sylua Comitum, siue Buscoducis, præclaro Brabantię oppido: quæ sex circiter annos fuerat claudicans, præter expectatum altero dumtaxat crure luxato, imò infracto: sex circiter annos claudicans, lecto affixa, perpetuũ decubuerat: quam porro claudicationem contraxerat è puerperio, neque illi quouis modo erat integrũ, aut possibile ambulare citra scipionis, siue fulcimetri adminiculũ, baculoq; innixa, licet ægrè, tamen aliquousque proreptabat: perinde atq; res iuxta mecum multis est perspecta, multiq; ita eam habere iuramento constanter affirma-

H 6 runt.

180 COLLATION. SACRAM.

runt. Quæ vnâ cum marito Bruxellas
perducta, fatalem, imò lethalem illum
morbum, quam vocant Anglicanam pellem
siue sudorem, quo Buscum ducis vndique
flagrabat, æstuabátque, quæ non ita pro
Cancellario Bruxellèsi excepta hospiti
quemadmodum familiaribus Cancellari
tissimum est, quoniam pacto claudicaret,
nisi innixa scipioni ambularet. Interea
postquam sub id tempus apud D. Gulielmum
publica supplicatio publicè omnibus
ita est, in qua ex peruetusta patriæ conser
dine, venerabile Eucharistiæ Sacramentum
miraculis nobilitatum, conferebatur, petran
petrandam à Dominò gratiam, vt ab Angli
no sudore Bruxellis quoque præseruaretur.
Incessit igitur huic Elizabeth magnam
derium, maior deuotio, maxima vcrò fiducia
vt huic interesset supplicationi: tamen
difficile admodum atque laboriosum
Postquam igitur sequuta esset venerabilis
perreptauit tandem & in templum, con
vener. Sacram. à supplicatione, in medio
clesiæ, in altari reposito. Coram quo, ma
no desiderio, deuotione, fiduciaque, in genu
procumbens, ex animo Dominum comp
ta est. Inter precandum sensit suas à Deo
cationes exauditas esse. Erátque illi in loc
nummus offertorius, vt appellant: exsurg
igitur alacris, & lætabunda, scipiones suos
hibuit
lam, fa
oblatiu
hos ubi
conu
tratus e
susque
quit, di
dit D
secenti
bulare:
bence
nus De
tus est
peranci
maritu
tem, la
lauria
eram
tiarum
quanta
es in su
rens, su
atque f
us, qui
4. A
Octob
dila fac
nozem
Inter c

hibuit D. Sebastiano Mihaëli apud D. Gudilam, sacellano ibidem hærenti, ad recipiendas oblatiunculas, Heus tu, inquit, domine mi, hos tibi accipe scipiones, ego Deo gratia, planè conualui. Hierophanta ille siue sacerdos arbitratus est mulierculā motæ mentis esse, prorsusque insanire, seiscitatus ab ea: Mulier, inquit, dic quæso quid tandem noui tibi accidit? Domine, respondit, abhinc perpetuum seecennium non licuit absque scipionibus ambulare: at iam nunc, ut ipse coram vides, probe incedo, ambuloque: benedictus sit Dominus Deus: maioremque in modum obstupescit est. Incolumi facti, rectaque domum properanti, inter ambulandum obuiam factus est maritus, videns eam sine baculo properantem, lachrymis obortis vehementer admodum lætitia gessit, perinde continuò venerabili sacramento, in eodem templo reposito, in gratiarum actionem, ceream offerens candelam, quantas maximas potuit agebat gratias, & dicens in super duos eadē mulier illa Bruxellis hærens, sursum deorsum obambulabat, perinde atque si nunquā claudicasset, Benedictus Deus, qui facit mirabilia solus.

4. Anno M. D. XXIII. die quinto mensis Octobris, in summo, ut vocant, choro D. Gudilæ sacro, solemne admodum sacrum, in honorem venerabilis sacramenti peractum est. Inter cuius haud vulgarem celebrationem,

132 COLLATION. SACRAM.

Eucharistia miraculis coruscans, summo
 bat altari. A te vero diuina facta, sacrificio
 Eucharistico tandem transacto, in consuetu
 reposita est *καμπίριον*, siue loculamentum,
 (vt vulgò dicitur) armarium. Quibus
 exactis, peruenit eò muliercula quædam
 mine Ioanna Trabs, Bruxellis agens, in ple
 Laniorum, à multis sanè hominibus
 presentibus, probè cognita, claudicans, du
 bus innixa seipionibus, tum sua, tum alteri
 mulieris ope, quæ illi fuerat adiumento,
 per confertissimam hominum coronam, et
 ram venerabili Sacramento sisteretur, tan
 demque in genu procidens, stentibus oculis
 quàm potuit humilime Deo omnipotentem
 re in Eucharistia presenti, semel atque iterum
 supplicauit, vt eam consolaretur, quando
 gularẽ quãdam erga Eucharistiam, ve
 rationem, fidem, fiduciamque habebat. In
 verò posteaquam benè proluxa eius fieret
 tio, nimiumque extraheretur, sciscitatus
 ab ea D. Henricus à Zuene, vulgò dictus Cu
 dinalis, Canonicus minorum, vt vocant, po
 uentuum, eiusdem templi, qui sub id temp
 ris, ante venerabile Sacramentum ad excipien
 da oblata desidebat, populoque hinc in
 certatim confluenti, vt mystogagus Eucha
 stiam ostendebat: quonam tandem pacto
 ea ageretur, & qua itẽ esset valetudine: Non
 dum, inquit, in totum ex animi sententia ne

CRAR.
 summo
 sacrificio
 in consuetu
 mentum,
 quibus res
 quaedam
 ns, in pla
 ribus ibid
 dicans, de
 tum alia
 umento,
 oronam,
 eretur, et
 tibus ocul
 ipotentia
 tque itera
 quando
 nam, ven
 bebat. In
 us fieret
 ificitas
 dictus Ca
 vocant, qu
 b id temp
 ad excipit
 hinc in
 us Euchari
 pacto cur
 ne: No
 tentia no
 sta

tra nobis cessit precatio, verum spero futu
 rum, ut Dominus noster me respiciat atque
 consoletur, atque interim aliquandiu ut coe
 perat, perseuerabat orando. Tandem rursus
 interrogata ab eodem domino, ecquid vale
 ret, & quonam pacto se haberet, respon
 dit: Ecce domine mi, tu tibi hos habeto sci
 piones, ego Deo gratias ago, deinceps nihil
 mihi opus istis fulcimentis & sustentaculis,
 sine quibus quò libet ambulem licebit: quos
 scipiones à muliere pristinae sanitati restituta,
 exhibitos, idem D. Henricus maiorem in mo
 dum obstupefactus excipit, idque frequenti
 hominum conuentu ibi praesente, remque
 omnem gestam coram vidente. Deinde Ioan
 na sanitate donata, domum concessit, quo
 tidie eò comparens, non sine praecipua deu
 otione, munusculum aliquod grati animi in
 dex altaris sacramento suppeditabat. Bene
 dictus Deus, qui facit mirabilia solus.
 s. Die sexto mensis Octobris, affuit coram ve
 nerabili Sacramento, miraculis insigni, idque
 statim continenter à Missa cantata, repositoq;
 in loculamentū Eucharistia, Gudila Herman
 ni Bruxellis agens, è regione pauonis, duobus
 incumbens baculis siue scipionibus, sine qui
 bus, quemadmodum vulgò notissimum erat,
 nusquam sese poterat promouere, multoque
 ita tempore claudicans: quæ facta deuotione
 preca-

precaationibusq; habitis coram venerabili Sacramento, incolumis exsurrexit, tradidit domino Henrico prædicto scipionibus oblatum, venerabile sacramentum meo coactum, pristinae restituit incolumitati, et sacra, haud cunctanter sana domum progre-
uit.

6. Eodem quoque die sexto, secunda hora à prandio, venit & paupercula Gallica, multis admodum diebus apud Braxellas in Xenodochio, siue hospitali, diuè duobus claudicans scipionibus, sine quocumque adminiculo, nusquam poterat ambulare. Iamque facta deuotione coram venerabili Sacramento, obambulanti templum D. Gulielmi sic eam repente morbus familiaris, hoc claudicatio perreptantem destituit, penitus atque nunquam antea claudicasset: id quod non parum multi, coram videre: Benedicite Deo, qui facit mirabilia solus.

7. Septimo die mensis Octobris, à prandio comparuit coram venerabili Sacramento annes Fraenhoeus, ephœbus, custos sacrorum apud D. Iodocum extra muros Bruxellenfis, qui abhinc aliquot annis dextrum pedem frugerat, vnde nonnulla exciderunt officia, qui à die curationis, semper coactus est scipionibus innixus, idque inflexis poplitibus proreptare, nec quoquam vel ad latum digitem eiusdem pedibus poterat ingredi: qui postquam

quam venerabile Sacramentum propè quoti-
die inuississet, additis precationibus, eodem
quo diximus die quo parante Deo gratia sana-
tus est, relictis ibidem scipionibus, id quod
nemini non cognitum est, quandoquidem is
apud Bruxellas vndecunq̄ue probè notus est,
iam nunc sine vllis fulcimentis sursum deor-
sum obambulans. Laus Deo sempiterna.

8. Anno Domini xxix. eodem quoque die
Barbara fabri cuiusdam vxor, à dæmone, vt
constans. erat tumor, obfessa, planeq̄ue men-
tis inops, cum marito suo Balduino Gambi-
ro, aliisque item vicinis ad vnum omnibus, in
pago cui nomen est V Vorst, propè Bruxellas,
vix dum suscepto voto coram venerabili Sa-
cramento, non minus fideliter quàm reueren-
ter exsoluto, cum à vicinis, tum consangui-
neis, mox liberatur, deperditamque recipit
memoriam. Septimo autem die, magna cum
deuotione interfuit supplicationi, in honorè
venerabilis Sacramenti institutz ob gratias ab
omnibus agendas, quod Dominus Deus tam
insigne deignasset miraculum. In qua nimi-
rum supplicatione Eucharistia bis circumlata
per aulam C. M. (in qua domina Margareta,
patriz gubernatrix, hospitabatur permultum
itinens sursum deorsum circumferebatur:
constanter affirmante Balduino, simul & eius
consanguineis, Barbaram fuisse dæmoniacã,
aut certè si nihil aliud, sensibus orbatam, id-
que

que perpetuo dimidiato anno, peruectam
in locis aliquot vulgò dictis Ronst, & Co-
gen, vbi dæmoniaci ferè liberantur, inde
fecta domum reuecta, adit venerabile Sa-
cramentum, atque indidem, vt prius recensuimus,
ijte liberata.

9. Nono supra decimum die mensis Oc-
bris, anno xxix, Mechlinia peregrè venit
xellas, coram venerabili Sacramento in
plo D. Gudilæ Ioanna ab Oest, quam vocat
Greuers, vidua Guilhelmi Simonis ab O-
habitantis Mechliniæ, ad portam quæ ve-
Louanium versus, annos nata ferme quæ-
quaginta quinque, venales extrudens, in
sub inter signo vulgo dicto, die Beiere, in
dem oppido, quæ facta oblatione coram ve-
nerabili Sacramèto, indicauit coram D. A.
Martino Cools Baccalauero sacra Theo-
giæ, Canonico, sacellano, ædituoque tem-
D. Gudilæ, & D. Ioanne Bolert, presby-
terico eiusdem templi ecclesiæ: vno & ve-
ti annis, aut circiter, multis cruciatibus &
chilio laborasse, ita contractis neruis, vt bra-
cium supernè pariter & infernè in humeros
porrectum æquè exiguum atque immo-
tum esset effectum, perpetuoque rigeret
ita molestum foret, vt nullo pacto aut ipsa
posset auxiliari, aut certè manum capiti
moliri: ita vt perpetuò cruciatui esset
noxia, & ipsa & vna filiarum quadraginta

LIBER I.

117

ferme attingens annum, narrarunt, se accepisse ab aduocato senatus Mechliniensis, allatis ad eum certis a Bruxellensibus literis, venerabile Sacramentum miraculis apud Bruxellas coruscans, clarum, ibidemque requiescens ad D. Gudilam, suam ostendisse potentiam erga varios variè claudicantes, sanitatiq; restitutos. Quibus acceptis nuntiis decimoseptimo die mensis Octobris, anno prescripto, filia dixit matri: Mater, quaeso te, bona esto fiducia, ac suscipe votum venerabilis Sacramenti venerandum. Confido futurum, ut inde reperias solatium aliquod. Quæ Ioanna ab Oest audens, pia fiducia & fida pietate, se conuertit ad venerabile Sacramentum in animo secum constituens, ut ipsa simul cum oblationibus id iniuideret. Sequenti verò mane die xviii. mensis Octobris, anno xxix. cum è lecto exurgeret, ob laesum brachium sensit incolumitati restitutum, citra vllum in eo dolorem patienti, eodemque adiuuâs in id omne quod collibitum esset, absque contractione neruorum, aliorumque item vitiorum, non aliter ac si nunquam eodem brachio vllum perpeffa esset impedimentum. Quod quidem brachium & idem ostendit domino, senatui Mechliniensium, quemadmodum ait, rem omnem subindicauit.

10. Eodem anno, eodemq; mense Octobri, venit coram venerabili sacramento Arnoldus cognomento

gnomento Elingen, faber lignarius, Brabus comitatus
 habitans ad Xenodochium, annos agetur minimu
 ter lx. suis exhibitis Eucharistiæ oblatione cordia diu
 retulit presente domino, & M. Marino Odiens in h
 nico, sacellano eiusdem templi, se amplius, cur
 nos quatuor è renibus laborasse, misere foret,
 ruptum fuisse, ac diu muleumque, & misere curum
 & diuersis vsu esse chirurgicis, atque inde, a
 perientibus, pro virili laborantibus, vii et otto mor
 berarent ab eo languore: id quod tamen quia iam p
 me potuerunt efficere, causantes eum etiam nun
 exacta esse aetate, atque ita nihil omnino dibusque
 reliquum fecere Arnoldo. Destitutus ergo excepit,
 omnibus, quos anxie sollicitauit, magister in si denter
 fixus lecto, magnam habens fiduciam, p. am in ten
 tus se missurum venerabile Sacramentum quidem v
 ream candelam, vnà cum nummo aureo ne aliena
 dem suffixo. Postridie verò Arnoldus, dicitur vener
 permissu, ab omni planè aduersa valeat dixi comi
 sic leuatus est, vt ipse iam nunc nihil magis gradum è
 quam lienis rupturam sentiens, suam a d. Quibusde
 rit oblationem, sanus immunisque abs operationum
 uis languore.

ii. Xxiiij. die mensis Nouembris, anno 1708. sed postea
 xxix peregrè inuisunt venerab. Sacram. de sus iudici
 Ioanna à Duffele; annos nata circiter vdecim p
 aut viginti duos, nondum nupta, virgine procubuit
 etiam aum filia Herois Jacobi à Duffele, in auxilium
 tiati, Vicepresidis præfecturæ Louaniensis, et inced
 Brabantos, vnà cum nouerca, aliisque in comitate ad

arius, Brabus comitata dominabus, iisq; cognatis. Quae
 nos agentium Ioanna à Duffele miserè circum pre-
 oblato cordia diuexabatur, ex equo manca atq; clau-
 Marino Cedicàs in brachio, in manibus denique & in pe-
 se amplius, cum pes alter altero cōtractior breuior
 lle, milesque foret, amplius trimestri spatio: ita vt in su-
 que, & mōtū curum tenus, nerui contracti rigescerent,
 s, atque ibi inde, ac prægrandes fuissent fides. Queni-
 bus, vt eorum morbu ex diutina contraxit egritudine
 id tamen quia iam pridem laborauerat, ac id temporis
 res eum multum laborabat Ingressæ Bruxellas, in g-
 il omnino adibusque lasparis Lögæ ville Hetois hospitio
 ritus excepit, Ioannem à Duffele sedili gestatorio
 r, magister confidentem, à duobus viris curarunt perferen-
 uciam, quodam in templum D. Gudilæ sacrum. Quando
 ramentum quidem vno scipione non admodum benè si-
 mo autem aliena ope posset pereptare. Aductâ igitur
 oldus, dicitur venerabili Sacramento, presentibus quas
 sa valetudini comitibus, agrè quidem, sed tamen in
 ac nihil magis gradum è regione Sacramenti collocarunt.
 suam ad Quæ ibidem, quum ad interuallum trium pre-
 s que ab orationum dominicarum desedisset, contem-
 plando iuxta ac orando Eucharistiam extra se-
 is, anno sed posita, sui que impotens facta, nullum sen-
 Sacram. sedus iudicium ederet, ita spacio decem, aut duo-
 circiter vdecim preceationum dominicarum humi-
 ra, virgine procubuit. Deinde sibi restituta citra vllius
 Duffele, Lauxilium in pedes confurrexit, haud aliter re-
 uaniens facta incedens, ac si nunquam laborasset infir-
 is que ita minate aduersè valetudinis: accidensque in ge-
 nua

nua coram venerab. Sacramento, proximo
 lamentum, siue, vt vocant, armarium
 ristię amarè flebat, agendo Deo gratias,
 quendoque dominum Ioannem Bolae
 cerdotem, custodemque eiusdem Sacramen-
 tū ibidem hærenti ad excipiendas oblati-
 in hanc formam, hæc sequentia verba. Deo
 non sum digna accipere eam, quam ego
 Dominus noster ostendit gratiam. Equi-
 ego in totum (laus superis) reualui. Et ad
 circiter centum homines, quorum plebs
 omnes præ lætitia lachrymabantur. Ioan-
 tem herois ipsa suis pedibus recta in
 supra diximus hospitium, vndique
 claudicatione, cæterisque aliis languoribus
 properauit. Quæ natali D. Catharinae
 reuersa in gratiarum actionem, sacrosanctum
 percepit Eucharistiam: & vnâ cum parochiis
 quisque cognatis, Missæ in honorem
 Sacramenti eodem die, ibidem maximè
 ratu, pro peruetusto more cantata inter
 12. Die iiii mensis Decembris, anno
 nit Bruxellas coram venerab. Sacramento
 raculis illustri, Margareta Steynmaers,
 ma vxor Henrici VVittefscoparij Mech-
 in parochia D. Remboldi post monasterium
 D. Clare habitans, multis presentibus
 mans, sese xxi. septimanis nuperrimè
 peculiari quodam gutturi laborasse
 ita, vt vix, aut ne vix quidem poterat
 esculenti glutire, addens & chirurgicos

inueniunt de eius vita planè desperare, ob id
 quòd haberet in collo apostema, eamque na-
 tura propensissimã esse, vt hoc morbo extin-
 gueretur. Quod resciscens Margaretha plena
 fiducia, magnaque cum deuotione sese con-
 credidit Eucharistiæ, pollicens suo tempore
 inuisuram, quo ei maximè foret integrũ. Quo
 voto suscepto, paululum quiescebat, in nitens
 coelo. Euiigilanti verò mox è gula excidit massa
 purredine crasso conspurcata, instar fusili, ac
 post deinde omninò reualuit ab eo, quem diu
 in gutture perpressa est angore.

Eodem quoque anno xxi. die mensis De-
 cembrii, accessit Bruxellis in chorũ venerab.
 sacramenti miraculis nobilitati, per id tempo-
 ris in altari publicè repositi, vt ab omnibus ad-
 spiceretur, Anna Brabantica Guilhelmi Iaspars
 Brabanti, nauicularii que filia, annos ferme
 nata quindecim, Mechliniæ apud Bogherdem,
 cum Elizabeth à Cuelis, que duobus supremis
 annis coeca fuit, vt & ipsa, & eius hospita Eliza-
 beth affirmabat, quod nihil in totum videret,
 ita vt quòd versus duceretur, atque reduce-
 retur, sicubi esset quòd ageret: addens alterum
 oculorum orbem, siue pupillam, omninò suo
 summi loco fuisse, diuque malis adhesis-
 se: constanter ad vnum omnibus medicis ha-
 rum rerum nõ in expertis, nolit velit, hoc eam
 oculo orbendam esse affirmantibus. Sub hæc
 exculit Elizabeth venerab. sacram. eiusdem no-
 minis

miſe votum ſuſcepſiſſe, cuius rei gratia,
eadem hospita manè perducta, ingreſſa
chorum, vbi venerabile ſacramentum in
ri repositum eſſet: mox à precationibus
dem dictis, viſum recepſiſſe, etiam atque
venerabile ſacramentum reuerendiſſime
templando. Diſceſſit itaque ab altari, citre
lius ductum, quocunq; illi collibitum
præſentibus ibidem multis, tum ſceminis
viris, hanc rem coram videntibus.

14. Sub Paſcha anno xxix die iij. menſis Ap
lis, comparuit coram domino, & M. Ma
no, ſacellano prænominato, D. Henrico
nen Cannoico, &c. Et Henrico ab Har
gifero, ſiue pedigero domus capitularis
D. Gudilam Amalberga Moons vxor loc
à Grimberchē, ciſtificis ſiue arcularij, Be
lis habitans, proximè Nouiborre, apud loc
vulgò dictum Putterie, & retulit ſeſe per
anno vno admodum valetudinariam, m
que affectam fuiſſe, vnde cunq; aqua
cute onuſtam, ita vt toto propemodum
no nihil omnino, citra alienum auxilium
terat ambulare, citra ſuſtentaculorum ſiue
pionum adminicula, idq; medium viſq;
tij eiusdem anni xxix. nouiſſimè trãfacti
tereà narrauit eadem Amalberga, diuerſi
cibus ſeſe ſolicitam, imò moleſtatam
duob. ambulare ſcipionibus. In hac igitur
ſtituta hydropiſi, quò ſanitate reſtitueret

diversis chirurgicis, tum mulieribus, tum vi-
 ris se concredidit, & dedit ad carnificandam:
 in quos bona substantiæ parte transumpta, ni-
 hilo tamen inde recreator effecta est, vnde ve-
 hementer indoluit. Relictis igitur omnibus
 chirurgicis, pariter & medicis, qui vno ore
 omnes, aut ferè omnes constanter affirma-
 bant, eam breui morituram, nihilque super-
 esse remedij. Quum hoc igitur prægrandi cor-
 pore, vastaque voragine ventris, instar vasis
 crassi, sic relictam ob immensam corporis mo-
 lem, vix aut ne vix quidem, tres viri, lecto af-
 fixam poterant in latus prouoluere, aliaque
 naturæ necessaria & requisita suppeditare,
 tantisper dum fiducia in Deum concepta, sese
 totam venerab. Sacram. dedidisset, ac post
 deinde sub natalem D. Catharinæ curauit se
 perferendam in sedili, quod vix tantæ molis
 capax inueniebatur. Eadem itaque nocte, qua
 pridie eius diei templo illata fuisset, quicquid
 erat tuber, siue tumorum, in eius corpore pes-
 simo affecto, semel exsiccatum est, & dein-
 cept ab omni prorsus hydropisi liberata est,
 nihil quicquam aut infernè, aut supernè aque
 emiundo, citra omneque omnium medico-
 rum præsidium, vna atque ad eò vna in Deum
 fiducia: ita vt tertio die mensis Aprilis, duo-
 bus in nixa scipionibus, è domo sua, non sine
 magno negotio cruciatuque reptando perue-
 nit in templum D. Gudilæ, integra hora
 I inter

intrer eundem absorpta. Facta autem con-
 venerab. sacram. precatione, quū nihil ad-
 sensisset consolationis super infirmitate
 tudinis, domino Gerardo Spikermans, ve-
 sito cōfessori, & hypofacellano, eiusdē
 confessā, adiit vener. sacra. Incessit ei quare
 singularis erga diuinam misericordiam
 cia, se illinc non abituram sine consolatione
 diuina: id quod iam dudum ita eius animus
 li præfagijt, & vt præfagijt, marito indicat
 Eundem ad locum proreptans, non sine
 gno labore cruciatuque, genibus incumbens
 orauit, à prædicto que domino, D. Henrico
 Zuene, petijt aqua benedicta adspergi, &
 decumbens planè expalluit, omnibus
 destituta: petijt à marito non nihil speciei
 vt harum calore, aliquātulum confirmari
 atque recrearetur. Quo pacto, sensit, & re-
 quidem sensit potentiam Dei, seque posse
 tra scipiones ambulare. Itaque gratia diuina
 sine auxilio scipionum, domum adiit, equa
 horæ parte in itinere hærendo, ob debilitate
 prioris languoris, cuius causa subinde cogi-
 tur interquiescere, atque eadem Am-
 tertia à prandio hora, eodem die, præfata
 domum capitularem reuisit, probecque
 vllis scipionibus incedens, laudans, & gra-
 agens Deo, pro peculiari sua erga eam ben-
 centia. Quæ res multis perspecta est.

LIBER I.

195

15. XIX die mensis Aprilis, anno M.D. xxx. à Paschate, comparuit coram domino Henrico à Zuene, Gerardo Spikerman, & Ioanne Boler presbyteris Bruzellis agentibus, apud D. Gudilam, Petrus à Nispen, & Catharina Smols coniugata, habitans à tergo, & citra facellum D. Iob, propè Carloo: & declarauit se duobus ambulasse scipionibus ad tres fermè septimanas, planè claudicans in dextro pede infernè à poplite vsque. Præterea quod dextrum pedem cono obstrictum coacta sit vmbilico alligare. Quandoquidem aliter nequibat ambulare. Itaque magnam habuit fiduciam ad venerab. sacram. Bruzellis mirificissimis coruscans miraculis. Quæ ibidem ad diem præfatam sese à voto suscepto liberauit. Ingressa coram venerab. sacram. precationibus factis, oblatæque cetera vnciali, non ita diu postea prædicto D. Henrico respondit: Domine mi, iam planè conualui, nihilque cunctata sine vlllo veteris morbi indicio domum concessit, multis ibidem presentibus omnis generis coram videntibus.

16. Die vj. mensis Iunij, Anno xxx Ioannes Cleuens, habitans in oppido Edingensi, secundo eiusdem mensis die, eodem quoque anno, duodecima propemodum hora sub prædium, retulit inter prandium oppositas illi fuisse iurulentas carnes, easque porcinas, vizidibus herbis excoctas ac calefactas, apparanti

I 2 ranti

196 COLLATION. SACRAR.
ranti diducenque rictum os inter herbas
litescens, transuersim gulæ adhæsit, cuius
ma è regione margini adseripta est. Quod
mirum os ad transuersum circiter pollicis
penitissimis in faucibus adhærescebat. Quod
res hominem miserè excruciat male
tuentem, nè inde derepentè exstingueretur.
Multi eò conuocati atque compatiens,
uersi diuersa illi dederunt consilia, vt os e
nitissimis faucibus minimo negotio extraheretur.
Quandoquidem ita vehementer ageretur,
quod si quo alio fuisset loco, facilius
reliquum, tandem adductus est illi confessor
auricularius. Nondum confessione facta
ta, sua in Deum fiducia erecta venerabilis
eramen. miraculis nobilitatum apud
las inuocauit: nihil prorsus addubitans,
planè per Eucharistiam ex æquo confessor
atque sanabor. Ita hortum inambulans
cum vxore, fiduciam omnem in Deum reponens,
ac post deinde auulsuum à vite palmitem
ramusculum gulæ inseruit. Verum cum
fundius adhæreret os, quàm vt ipse pollicis
musculo attingere: itaque per inuocationem
vene. sacra. in quo nihil diffidebat, magna
impetuque contra naturam, faucibus extrahere
idque ad tres aut quattuor circiter pedes,
inde atque idem affirmat Iohannes.
17. xvi, die Iunij, anno xxx, qui incidit

diem venerab. sacra. iuxta institutionem sanctæ matris ecclesiæ, adiit Bruxellas mulier, cui nomen erat Veroniæ Bricket, vxor Iohannis à Linde, mercatoris holosericarum vestium, habitans Maburgij in Hannonia: quæ nocte sub natalem D. Antonij, nouissimè peractum, grauiter admodum cœpit laborare è sinistro crure, vt neque edere, neque bibere liberet: & è cruciatu quo miserè diuexabatur, impendio plus eiulabat, quam è partu duodecim filiorum, quos fuerat enixa, perinde atque ea asserbat: & nihil apud chirurgicos leuamenti poterat nancisci. Itaque diebus xv. fuit vt non posset ambulare, ac postea tantisper duobus creptabat scipionibus, dum ab honesta Heroide siue domicilla rescisset, venerabile apud Bruxellas sacram. circa diuersos multis insignibus atq; diuersis coruscare miraculis, ad deuotionem commota, rectà eò properabat proficisci. Et sanè profecta fuisset, nisi impedimento fuisset illi, quod non erat aulæ marito indicare, quando sursum deorsum per diuersa loca curantem se vectari, nusquam tamen sequutum est solatium. Tandem vnà cum marito duobusq; eius filiis corruca venit Bruxellas in templum D. Gudilæ sacrum, coram M. Martino Cools sacellano, &c. xiiij. die Iunij, anno quo suprâ. Atque id quod hactenus recensuimus, eidem indicauit M. Martino, addens; se rectè valere, sanitate

tiq̄ue restitutam, citra scipiones se posse
bulare: quemadmodum coram vniuerso
do notum erat, idque suo affirmabat
mento. Adiecit præterea se plenam fidem
habentem in Eucharistiam die venerab.
sacram. confessam fuisse, simul & Eucha-
stiam percepisse: ac post deinde non sine
agno cruciatu in publica supplicatione
sacram. comitatam esse, & à prandio reuerti
in totum reuoluiffe, partim à claudicatione
partim à cæteris alijs quibus tenebatur
guoribus, ac nullum postea sensisse dolorem.
Id quod multi affirmantem ita rem
habere in templo D. Gudilæ coram
runt.

18. Nouissima Iunij die anno xxx
ruit Bruxellis in choro venerab. sacram.
hara Stoilerts vidua Guilhelmi Davidis
nis è rebus vtrò citroque tractatorio
liq̄ue curriculo vectantis, Antvverpiæ
tans in Brabantia, apud monasterium
Michaelis, in platea Prædicatoria. Et ibi
sistebat & offerebat Heylkam filiam suam
nos natam ferè vij. Et declarauit in præse-
D. Gerardi subfacellani D. Henrici à Zoc-
parui canonici Ioannis Bolett, & Seba-
Michaelis sacerdotum & facellanorum
dentium in templo D. Gudilæ, Heylkam
liam suam duobus aut tribus annis
fuisse vtroque oculorum, atque ita man-

ad festum D. Martini anno M. D. XXIX, nouissimè peracto, nihil omninò videntem. Tametsi quotquot essent Antvverpiæ chirurgici non poterant ei esse adiumento. Proinde omni destituta spe nuperrimè, hoc est natali D. Martini, magna deuotione inuocauit venerab. sacram. miraculis celebre apud Bruxellas, promittens id inuisere, suasque offerre oblationes: vt aliquantulum præsidij suæ impetraret filie, affirmans posteaquam vniisset, continenter filiam visum recepisse, bene perspicueque sine vllis visuum impedimentis videre. Et tametsi oculi filie multum tumerent, & infernè deformes essent maxillis affixi, grandiores nuce iuglande. Atque ita fuit à prima, qua cæca nata fuit, hora. Nunc autem rectè valet, & nihil habet lippitudinis aut glaucomæ, benè exacteque videns.

19. iij. die mensis Iulij, anno xxx. comparuit coram M. Mart. Cools sacellano, & D. Henrico à Zuene paruo Canonico, & D. Gerardo clauiculario sub sacellano, ad vnum omnibus residentibus apud Bruxellas in templo D. Guildæ Elizabeth Suiiten, vxor Simonis ab Haue, qui perinde atque illa retulit affirmavitque iuramento, sese correptam fuisse morbo sancti Ioannis, sancti Cornelij, sancti Hubertiorumque item, quemadmodum super ea re testimonium habebat à D. Antonio cognomento Ionker, parcho suo D. Georgij

apud Antverpiam. Quibus nimirum languoribus annis abhinc xi. laboravit. Atque in decennium illud continuò à cacodæmoni diuersis modis & vicibus diuexata fuit, ut ipsam suspenderet, ac laqueo gulam frangeret. Cum aliquoties esset Gandavi apud Flaudros, reperit lora duo, alterum rubrum, alterum nigrum, exposita in lecto ubi illi calidè cessit diuexatio: non satis compertum habet quonam pacto ea perducta sit, diuersis tamen bus satis probè valens, inter sedendum, edendum & bibendum ita risu quatiebatur, ut ægreque sese posset cohibere, ex impostura risu facies eius non secus ac si fuisset carbones nigrata est, vndique plerique non iniuriæ reprobantur. Elizabeth illa tandem resecuta vno cognomento Barbarâ Lippa Antverpiensi habitante, filiam eius Dynnam ita vehementer agrotasse, ut ne oculos quidem apertos posset tenere, illamque inuocasse venerabilem Sacram. miraculis insigne apud Bruxellensium de D. Gudilæ, & in eo confidentem in eum recepisse. Hæc audiens Elizabeth, quæ tunc ab iis quas diximus liberaretur diuexationibus, vouit se inuisuram venerabilis Sacram. & postquam in ieiunio nouissimo, omni potuit silentio inuisisset, ab illo tempore hanc usque horam liberata fuit circa festum D. Iohannis nuperitè præteritum. Deinde venit ut idem vener. Sacram. inuiserat cum

ebus aliquot duorum ponderum, ab illoque die prædicto D. Ioannis morbo nunquam potest laboravit, & ita conualuit, vt natali D. Ioannis, & ederet, & biberet, id quod annis abhincis, sanitate destituta non potuit efficere. Quod Simon eius maritus verum esse constanter affirmat.

20. xxij. die mensis Iulij, anno xxx. comparuit coram M. Martino Cools, Petrus Beer, & Elizabeth Selere, habitantes in Moersch apud Basroo, indicantes Ioannem Beer filium eorum legitimum, mensem ferme septem minutulis pustulis deformatum in lucem prodisse primum. Deinde perquam tenuem pelliculam super oculos obductam fuisse: quod nihil, aut ferè nihil, præter alborem in eodem conspiceretur: ceptumque est, colliria, aliaque id genus medicamenta adhiberi. Ceterum Petrus apud Moersch præfectus siue Balinus, intellecto pueri Ioannis languore, Petro Beer compatri suo respondit atque consuluit, vt puerum offerret vener. sacram. apud Bruxellas: id quod factum est, recepitque sese illud inuisurum. Quo peracto, pueri oculus paulatim conualuit: estque iam nunc planè integer, perspicuè eodem videns oculo, quemadmodum in omnibus in confesso est.

21. xxv. die mensis Iulij, anno M. D. xxx. ingressus est chorum venerab. sacram. apud
I 5 Bruxel-

Bruxellas miraculis præclari, Catharina Ty
 vidua Guilhelmi Silfeyn sceno factu
 artis, Louanij agentis in Brabantia ad sac
 lum sanctæ crucis, oriunda ab Oudenar
 den, annos circiter xxxv. & retulit mo
 natali Christiano, se correptam fuisse lang
 te: Vnde cum multa diuersaque orta cu
 apostemata, tum præcipuè vnum super
 cruce instar humani capitis: ob quem lang
 rem delata est in nobile apud Louaniam
 Xenodochium siue hospitale, vbi & cum
 Christiano homini perquam necessariè pe
 cepit sacramenta, ex qua nimirum infirmit
 te facta est clauda. Vbi verò eam deservit
 languor, noluit voluit, coacta est duobus
 cumbens scipionibus è Xenodochio quæ
 citissimè aliò perreptare, citra quos minime
 poterat ingredi: affirmans posteaquam ac
 pissit venerabile sacramentum apud Bru
 las, multa & præclara designasse miracula
 tam se dudentem venera. sacram. pronu
 illud inuisere, allato secum cera pondere
 non nihil consolaretur, à claudicatione
 beraretur. Quo voto suscepto, quicquid
 apostematum, paulatim diminuta sunt, &
 aptè spon:è exsiccata sunt: præter vnum
 per genu nouacula incisum. Relicto igitur
 hospitali, in festo Palmarum duobus
 cumbebat scipionibus, quibus cum semp
 cogebatur incedere vsque ad visitationem
 Deiparæ

Deiparæ
 post al
 na deci
 quo ne
 peregre
 circum
 midiat
 eo loc
 quem
 sacram
 lore in
 tum ec
 dum n
 22. ij
 paruit
 rocho,
 & D. I
 sidenti
 kes lib
 pia ha
 pots str
 femè
 co die
 transac
 guoren
 duntax
 bus sin
 bratus
 omnin

Deiparæ virginis Mariæ nuper peractam, ac post altero duntaxat vsa est scipione. Atque na decimoquarto Iulij, scipione minuta, sine quo nequibat ambulare, Louanio discedens, peregrè venit ad locū vulgo dictum Hareem, circum patibula rotasque maleficiorum, dimidiato circiter miliari propè Bruxellas, ab eo loco sine vllo scipione cœpit ambulare: quem secum allatum reposuit coram veneratam, miraculis celebri, rectè sine vllo dolore incedens, oblationibus exhibitis in totum conualuit: affirmans ita, quemadmodum narratum est, rem omnem accidisse.

22. iij. die mensis Septemb. anno xxx. comparuit coram D. Gerardo Spikerman hypoparcho, D. Henrico a Zuene canonico paruo, & D. Ioanne Bolert presbytero, Bruxellis residentibus apud D. Gudilam, Henricus VVycers libarius siue libifex, vt vocant, Antvverpiæ habitans in platea cognomento Peterpots fraet, in parochia D. virginis, annorum ferme sexaginta: & declarauit se dominico die à natali D. Magdalenæ nuperrimè transactæ, grauiter cœpisse ægrotare ob languorem è dextro oculo profectum: quo solo duntaxat (quandoquidem multis ante diebus sinister oculus sagitta arcus pedalis exterebratus est) videbat. Cum sub id temporis nihil omninò videret, post biduum aut triduum

totus excœcatus: super qua re vehementer
 lachrymans, animum propemodum despo-
 debat: quod vt animaduertit vxor, eum ex-
 solata est, cohortans vt sese dederet atque
 feceretur vener. apud Bruxellas Sacra. nihil
 dubitans quin simul curaretur. Id quod
 pollicitus candulam cercam vnus pondus
 exhibere. Quo voto suscepto, eadem hora
 hora visus illi restitutus est: ita vt post
 domi nullo comite videret, quorsum am-
 laret. Postero vero die in plateam progressus
 agnouit, quotquot aut essent, aut starent
 ambularent: ac sensim magis magisque
 ualescebat. Itaque tertio præscripti mensis
 absque vilo dexteri oculi vitio perspicue
 debar.

23. XXVII. die mensis Octob anno
 comparuit coram dominis M. Martino Ca-
 nonico & sacellano D. Gudila apud Bru-
 las, D. Henrico à Zuene, D. Gerardo Spij-
 mans hypoparcho, & D. & M. Hieronymo
 Sena sacellano presbytero, ibidem in eodem
 residentibus templo, in præsentia multorum
 item aliorum laicorum, in ædibus præfati
 Martini, honesta admodum virgo Margare-
 Passchiers Bagina (vt vocant) Louanien-
 annos nata circiter xxx. cum eaque & alia
 quædam eiusdem instituti scemina Margare-
 ta à Berthem ibidem Bagina: Et retulit Marg-
 reta Passchiers à Pentecoste abhinc sexen-
 nium

nium, cum fortasse admodum esset sitibunda,
 in viridario vbi lintea madefaceret, sese è pu-
 tri quapiã fossa bibisse: vnde mox venter eius
 cepit intumescere pariter & in crassescere,
 proinde ventum in suspicionem eam bibisse
 non nihil veneni. Itaque à Pentecoste pretur-
 gidum hunc vastaque voragine ventrem ge-
 starat, interim magnum & intolerabilem per-
 pella est dolorem simul & angorem: vt agrè
 eam quattuor aut quinque mulieres possent
 cohilbere. Consultis interim multis diuersisq;
 medicis, nec quicquam quod faceret ad leua-
 mentum percipiendum, prætermisit, fide-
 ter implens quicquid ei consuleretur: & ta-
 men tantorum impensis operum, nihil om-
 nibus actum est. Itaque tandem Margareta à
 Berthem compatiens illi, cohortata est eam
 vt sese dederet offerretque vener. sacra. mira-
 culis famigerato apud Bruxellas in templo
 D. Gudilæ: Quæso te, inquiens, vnice mihi
 chara mea Margareta, es ne hoc animo, vt te
 velis listere venerabili sacram. idque inuoca-
 re, ac vbi erit opportunum inuisere: ecquid
 super hac re sentis? nullane ergo vlli tibi inces-
 se vnquam deuotio? Cui illa: Ah etiam sæpè
 in animo destinavi, sed non fui ausa indicare.
 Cuperem equidem, & vehementer quidem
 cuperem, si quid aliud certè hoc in primis, me
 posse illud inuisere. Tum illa: Bene habet, cur-
 ru conscenso, Bruxellas vsque peruchemur. At-
 qui

qui respondit Margareta : Nihil minus, m-
lem equidem pedes ire, quàm curru vehi
quod Deo acceptius fore confido, quod
tibi visum fuerit. Respondit illa. Etiam
duum in itinere esset harendum, te com-
bor. Reliquæ quotquot aderant Bagina
sponderunt rem risu dignissimâ fore, pot-
quam tam malè affecta esset, sese inveni-
cingere. Nihilominus Margareta bene
fidebat. Ambabus igitur illis Louanio digre-
sis, vbi paululum extra portam progressa
dixit Margareta Passchiers: Sentio me vix
que valere, spero fore vt gratia diuina per-
quantum ego possum sentire, non minus
ter meus diminuitur, quàm dolor sese
tit. Tum illa: Quid audio? ita faxit om-
potens Deus. Paululum aliquid vltius
gressa Margareta Passchiers, sensit ven-
plusquam turgidissimum planè subsidisse,
quod ita esse, contactu deprehenderunt.
que ita pergentes subinde contactu exp-
bant, num ita, vt certè Dei gratia man-
permaneret: & tertia à prandio hora eu-
dici nempe xxv. mensis Octobris postea
manè Louanio digressæ essent, Bruxellas
uenerunt, oblati venerab. Sacramen-
neribus, deuotioneque peracta à rum-
ventris cruciatuque liberata est. Quæ
modum non parum multis, hæc res est
gnita.

24. Die ix. mensis Februarij, anno xxx. sub
Pala comparuit coram M. Martino Coels,
Sic. domi sua Maria à Beringhen, vxor Mi-
chaelis, cognomento Brustalle, ciuis & inqui-
lini Bruxellensis, habitans in parochia D. Io-
hannis apud Mollenbeke, ac retulit id quod
sequitur. Nempè illud triduum domi residen-
tem aduersa valetudine coepisse laborare, ac
secundo deinde die planè cœcum fuisse fa-
ctum, ita vt vel oculos possit aperire: ac dein-
de proximis quinque diebus vehementer in-
flammaerunt oculi ob innatum in eis dolo-
rem tam ingentem, vt aliquam multo tem-
pore impotens mentis esset, & quinto ex eo
die, venit illi in mentem, vt Deum in sacra-
mento miraculis famigerato inuocaret: id
quod fecit, ac mox nonnihil leuamenti sen-
sit. Primum è leuo oculo, & aliquantulum
ex dextro vidit. Sequenti verò die probè v-
trinque videns ab omni quo tenebatur, libe-
ratus est cruciatu.

25. Anno Domini xxxj. die primo mensis
Maij, comparuit coram Domino & M. Marti-
no facellano in templo D. Gudilæ, in præsen-
tia multorum aliorum Ioannes Scrobbe, an-
nos natus fermè xxx. oriundus Antvverpiæ,
educatus Alofti apud Flandros, iam nunc ha-
bitans V Vinobergis in Flandria ibidè in quili-
nus, præfectus sodalitij pietorum, habitans in
platea cognomento Bastarstræcte, in parochia
D. Pe-

D. Petri, & declarauit quoniam pacto abbi
 annum se correptum fuisse morbo quod
 caduco, quem vocant D. Cornelij, atque
 rim ex vtraque manu laborasse, planeque
 impotentem fuisse, vt neque edere, neque
 bere vtraque manu illi foret integrum: de
 amplius menses treis omninò mutum, p
 terea spacio mensium nouem cœcum fuit
 vt nihil in vniuerso terrarum orbe videret
 eius vxor Catharina, Simonis filia Bruxell
 nata, ibidē presens, retulit Iudocum eius ma
 ritum ita miserum existentem, plena spe
 summataque fiducia venerab. sacra. m. i. a.
 nobili in templo D. Gudilæ apud Bruxell
 sese dedidisse, ibidem donaria exhibitum
 pariter & preces, vbi primum illi integ
 esset. Super hæc Iudocus & eius vxor ad
 runt feria 3. palmarum V Vinobergis d
 fos esse, interea se sibi restitutum, mem
 compotem factum fuisse, primum vt pot
 cuè videret, deinde nūquam postea mem
 rum impotentia laborasse, vt ita ipse sibi
 bē suppeditet omne id, quod aut edat, p
 bibat.

26. xxv. die mensis Febr. anno xxx. comp
 ruit Elizabeth Lenardi, vxor AEgidij in r
 victoris Baghinarij, vt vocant apud Bruxell
 & declarauit se claudicasse à supremo suo p
 tu, qui incidit in mensem Septembrem pro
 mum: eumque morbum perdurasse in xxx
 Februa

Februarij diem, ita vt sine adminiculo scipionum non posset quoquam ambulare. Quæ ad vicesimum quartum Februarij diem coram venerab. sacram. Bruxellas vsque peruenit, appropinquanti autē templi vestibulo, visa sunt illi immutata esse membra sua omnia. Atque in accedens altare, in quo venera. sacra. repositum erat, deprehendit se euasisse cruciatum omnem, quo iam dudum claudicans miserē tentabatur, vt neque interdiu, neque noctu posset quiescere. Atque illinc digressa, comitata est supplicationem eo die celebratam: relictis scipionibus, citra dolorem è templo domum concessit, testantibus id compluribus extra eam testibus.

27. Anno M. D. xxx. vicesimo primo die Martij, adsuit ad D. Gudilam apud Bruxellas coram D. Henrico à Zuene, paruo eius loci canonico, D. Ioanne Bolert, D. Sebastiano Michæle presbytero, ibidem residētibus, ac præterea aliquot alijs, Ioannes Hugæ, annos natus lvi. degens in parochia D. Petri apud Anderlacum extra Bruxellas, mercenarium agēs: & ingenuè fassus est, & se & filium suum Petrum, annum fermè natum duodevigesimū: vna secū occupatos fuisse in agro stercoreado: ac dum filius eius Petrus hæreret in serobe, vt inde lætamina cuerteret, laborante spata puteus vadique conclusus, Petrum terra obrutum, amplius pedes tres supernè, infernè verò quinque

que contextit. Pater ergo Ioannes Petri, ^{admodum} que ibidem presentes, vehementer ^{pro} puer ^{filio} bant, & ex animo dolabant, opinantes ^{uramen} obrutum esse mortuumque. Ioannes ^{tem co} confidens diuine misericordie, vener. ^{ne, iij. he} miraculis conspicuū inuocauit, dedens ^{farus mo} eransq; eidē filiū suum Petrum, & cepit ^{que dicit} cum sodalibus effodere, tametsi nescirent ^{recte val} primū adorirentur, effossiones, quo tandē ^{st. Ann} pressum eruerent. Factum est igitur diuini ^{Bruxellis} numine, vt illine primum ceperint effodere ^{ditz cora} vbi is hærebat. Quandoquidem huiusmodi ^{ni, Petri} putei ex æquò ampli sunt ac profundi, ^{habitas i} effodiendum ad tres ferme pedes in profun- ^{& retuli} spata humeros Petri contigerunt, illine ^{nici palu} tracti faciem detexerunt, quam instat ^{adibus r} tui offenderūt, quandoquidem iam place- ^{procul c} ger atque deformis esset, tandem longo ^{Hetegati} uallo effossum, eeu mortuum, domum ^{pisse ag} lerunt, quando nullum sensus indicium ^{pore tan} sefererat, in scamnum igni ad motū ^{lar, vt} runt: vbi per inuocationem patris, aliorum ^{iuare, t} ibidem presentium ad vener. ^{lum. Ita} sacra. paulatim ^{coactus} sui compos factus est, ad mediam ferme ^{illis ob} stam planè conualuit: ac deinde in singu- ^{quibus} lis ^{diuexab} dies magis magisque conualescebat, ita ^{tem, vt} dem Petrus ^{seferet, ib} biduo quàm id accidisset, accepit ^{seferet, ib} vener. ^{seferet, ib} sacra. oblati muneribus precatio- ^{seferet, ib} que factis, Deo omnipotenti gratias egit ^{seferet, ib} singularem erga se gratiam. Quæ res quæ

admodum recensuimus, accidit, Ioanne Petro suo filio, amicis, vicinisque suo affirmantibus iuramento, non parum multis ibidem rem omnem coram videntibus.

Postremo restituta illi exactè loquēdi ratione, iij. hora quam sese deditit vener. sacr. præfatus morbus eum destituit: atque in hunc usque diem perinde atque vulgo notissimū est, rectè valet.

Anno xxxi. xij. die mēsis Maij, comparuit Bruxellis, in summo choro in templo D. Gulielmi coram vener. sacra. ibidem miraculis insigni, Petrus cognomento Voerman, lapicida, habitās in parochia Abette apud Dielinghen: & retulit quonam modo profesto diei Domini palmarum nuperime exacti celebrasse in aedibus monetarij C. M. apud Bruxellas, non procul distitis à loco, cui cognomeatum est Herregatte: & retulit ibidem eum grauiter cepisse egrotare è pede sinistro, ab eoque tempore tantum abfuisse vt eo pede posset ambulare, vt ne valeret extendere, neque seipsam mouere, neque iacere, citra vxoris adminiculum. Itaque vt tandem nono præfati mēsis die coactus sit duobus vti scipionibus, & absque illis ob vehementem admodum cruciatū nequibat incedere quò tentabatur, misereque ducebatur: atque interim illi venit in mentem, vt venerab. sacra. miraculis clarum inuiseret, ibidemque & offerret & precaretur. Atque

que ita ab vxore digressus, Bruxellas
 peruenit: inter eundem tribus horis
 cum circiter milliare vnum distet à Bru
 Ingressus templum, facta coram venera
 deuotione, pedem cereum emptum ob
 Visum est illi, aliquanto recreatiorem factu
 pedem fuisse, ac mox ab audito sacro in hono
 rem Deiparæ virginis Mariæ celebrato, re
 sus ad venerab. sacram. à precationibus ex
 gens, ab omni illo ingenti cruciatu leu
 beratus est, quem perpeffus fuerat in pe
 proximo palmarum festo, ac ita venit coram
 loculamento, siue (vt appellant) armario
 nerab. sacra. citra scipiones, haud secus à
 dicatione, quàm reliquo cruciatu leu
 Adductus coram D. Henrico à Zucne
 renti ibidem ad oblatiunculas recipiend
 coram M. Martino Cools, &c. qui iussit
 postredie redire, num perseueraret in eodem
 esse. Quo factò, sanus reditq; valens peruen
 sit: quod multi presentes quemadmodum
 etum est, & audierunt, & viderunt.

29. Anno XXXI. 17. die mensis Maij, Jo
 nes Houen, annos natos fermè quinquaginta
 quinque, Bruxellensis, ex æquo pauper
 numerosa sobole comitatus, operam suam
 uans cæmentariis, vnà cum Ioanne à Me
 & Ioanne cognomento Bruyn, cæmentari
 magistro suo, laborabat in puteo, quo vni
 indidem vase extracto, nouū recondere

octo ante diebus ipse vetus illinc vas eduxerit: qui nimirū puteus ad holitoriam paludē situs erat, à tergo hospitij, cui cognomen est Ceruo, in area vndique conclusa. Atque dum interim is (quem diximus) Ioannes in fundo illius putei, omnibus quibus opus esset instrumentis, hinc inde circumiacentibus, hærens, ut infernè lapidibus, terra, ruderèque semotis locus appareret, quò vas nouum non magno admodum negotio infernè possit reponi, hæc hunc sedulo conantem totus ille puteus subsidens oppressit: illic stans circumque supràque terra obrutus lapidibusque, amplius pedes duodecim aut tredecim profundus, sic vndiq; conclusus est puteus, ut supernè instar inundantis ripæ appareret, in eaque seu solida terra vestigia tuto ponerentur: id autem accidit sub prandium intra nonam & decimam. Relicto igitur ibidem partim à magistro, partim ab eius operis ut planè mortuo, nulli quicquam spei fuit reliquum, ut vlla humana ope possit illi succurri à tempore præfato vsque diem sabbathi, secunda aut tertia hora à prandio, & interim Ioannes ille (ut palam restat est) bono synceròque corde omnipotentis Deo confessus, plena fide inuocato venerab. Sacram. confidebat omnino fore, ut eum consolaretur. Interea temporis cum ibi hæretet, apprehenso manibus, quo se in puteum demiserat ante, fune, adolescentes aliquot iuxta

iuxta ac viri oppresso compatiētes, iu-
fese cohortabantur? Quin nos Christi
hūc hinc inde effodimus, vt in cœmiterio
sit sepeliri. Quo vbi cōmuni consensu
aut sex numero peruentū est, cœperut
re certatim? post multas igitur & profu-
effossiones, tandem perueniūt ad Ioannē
Houen, quem & viuū & stantē, & restē
bus amplexantē offenderunt: id quod fecit
hominum cōuentus coram vidit, qui hō-
& ambulat, & stat, rectē valens subinde
sens vener. sacram. laudat, & gratias agit
omnipotētī ob ostensam erga illum gratiam
Nusquam nisi paulū admodū laesus est
in altero dūtaxat pede à lapide quodam,
etiā læsione leuatus est, quemadmodū
vbique locis apud Bruxellas ea res petra-
ob vehementem editi miraculi admira-
nem.

30. Anno Domini xxxi. die viij. mēsis
comparuit Bruxellis in summo choro
S. Gudilæ, coram venerab. Sacram. mīra-
coruscante Catharina Oliuerij, vxor Theo-
rici cognomento Straetmans, habitans
uanij in parochia S. Petri, circa eum, qui
tur Gaspeldoern locum, in Brabantia, in
Ioannis Aegidij, cognomēto VVintver-
rer, habitans Bruxellis ad locum vulgo
Clusen, in magno foro, adducens secum
gateram filiam suam, annos natam ferme
de-

decim aut duodecim, & declarauit coram
 domino Henrico à Zuenen, ac coram domi-
 no Francisco Staffert presbytero, ibidem corā
 vener. sacra. existente, multis ibi praesentibus,
 quoniam pacto filia sua Margareta tribus fer-
 me mensibus nuper exactis clauda fuerit, id-
 que in dextro pede, vt nullo pacto aut posset
 ambulare, aut etiam extendere, quem & leua-
 tum & gestatum oportuit, ita vt eadem puella
 in hunc vsque diem duobus incubens scipio-
 nibus debeat ambulare, quando haud secus
 ingredi poterat. Quam obrem mater filiae vo-
 tum suscepit vener. sacra. vt illud vbi pri-
 mum integrum foret, peregre inuiseret. Ita-
 que cum eadem filia ad frumentariam Reip.
 domum Bruxellas vsque, curru peruecta pri-
 mum, post deinde vtroq; scipione aegre qui-
 dem, sed tamen venit coram vene. sacra. Mater
 itaque magna cum deuotione, fideque anxie
 Deo supplicauit vt consolaretur, ac vbi filia
 Margareta aliquandiu ibidem desedisset, sine
 vilius adminiculo, suopte robore in pedes sur-
 xit tandem, & coram vbi repositum est ve-
 ner. Sacramento, loculamento relictis sci-
 pionibus, quibus antea vix aegreque care-
 bat, id quod multis ibidem praesentibus, &
 probe notum est & videntibus & audienti-
 bus.

31. Quintodecimo die mensis Iulij, anno tri-
 gesimo primo comparuit Bruxellis in tem-
 plo

plo D. Gudilæ coram venerabili Sacramen-
 coram Domino & magistro Martino Co-
 sacellano, Romboldus à Boeler, pictor
 rius Louaniensis, annos natus sexaginta
 ptem, habitans in platea cognomento The-
 stract, è regione sancti Spiritus: & retulit
 nam pacto anno M.D. XXIX. in festo Sim-
 & Iudæ, Bruxella digressus Louanium, vni-
 locum cognomento Voscapelle, inter co-
 dum maiorem in modum viribus destitue-
 tur, vt quemadmodum ei visum est, subito
 magis magisque deficeret. Coactus est
 aliquandiu interquiescere, quandoque
 videbatur, quod cogere in terram pro-
 Eodem itaque die magno labore, crucian-
 Louanium ingressus, ad plateam lapideam
 non procul à Syluæstri anseri in terram
 ruit, ac si vi præcipitatus esset, aliquandiu
 impotens humi iacebat. In quem forte in-
 dit armarius, siue galearum artifex, cuius be-
 neficio subleuatus, è platea domum coacti-
 & abhinc biduum, ad summum triduum
 esset in officina, vbi illi erat infunibulum
 exstructo collucens, pronus in eum com-
 acceptis in capite vulneribus tribus, ob-
 item oculo sinistro, ita vt intra triduum
 quatrimum nihil omnino videret. De-
 septies adhuc, idque diuersis vicibus con-
 vnde malè metuens sibi ne is morbus fam-
 ris ei factus perpetuò adhæresceret, infu-

nium aliquod, imò exitium allaturus, Mand
 igitur ante lectum genibus terræ affixis, inter
 precandum venit illi in mentem, vt fiduciam
 suam omnem in venerab. sacram. reiiceret,
 sperando, confidendoque vt inde consolaretur,
 quemadmodum & multi alij suam quif-
 que consolationem receperunt, quam posset
 humillime Domino Deo supplicans, vt inde (si
 modo suæ conduceret saluti) liberaretur, & ab
 eo tempore nunquam postea præceps in ter-
 ram prolapsus est, aut infirmitate aduersæ va-
 letudinis laborauit.

32. Xxiii. die Iulij, anno 31. accessit D. Gudil-
 lam apud Bruxellas & Cornelius ab Assen-
 donck, Bergensis apud Brabantinos, adferens
 secum puerum cereum, simul cum candela ce-
 rea, nomine cuiusdam heroidis ab Ettene, in
 perperio etiamnum decumbentis, ob filium
 mascululum recens quidem natum, sed nullum
 vix indicium præferentem, quem plerique
 omnes mortuum esse natum arbitrabantur.
 Quo viso, mater vnà cum obstetrice, cate-
 nisque item mulierculis ibidem obstetricanti-
 bus, confugiens ad venerab. Sacram. Bruxel-
 lis in templo D. Gudilæ miraculis celebre,
 anxie illi obsecrauit, recipiens, sese muneri
 tantam missuram puerum cereum, cereamque
 candelam, quo voto suscepto, puer ilicò ma-
 nifestum vitalis spiraculi specimen indici-
 umque præsetulit, & iam nunc, vt cuique in
 K propa-

218 COLLATION. SACRAR.
proparulo est videre, rectè sibi constat, re-
que valet.

Et quia ego Martinus Cools, Canonicus
Plebanus D. Gudilæ Bruxellensis diocesis,
postolica autoritate notarius publicus, quorundam præmissorum miraculorum (quæ præsentem in hac scedula attestata sunt cognovisse) relationibus, attestacionibusque me factis, easque (ut præmittitur) fieri scivi, vidi, audivi, & super præassertis accepi testimoniorum utriusque sexus omni exceptione maiorum. Ideo hunc codicem xxiii. articulo- rum (incluso primo vacuo) subscripsi & sigillatim, eundemque sigillo plebanie D. Gudilæ prædictæ communiui, in fidem, roboravi testimonium omnium & singulorum præmissorum, quæ me præsentem asseruntur relatæ, investigatus adhæc à Christifidelibus Dei operantibus, & requisitis in augmentum cultus, & requisitis. Quibusdam autem articulis quæ præsentibus aliis personis fide dignis relata sunt, ut assertum est, & attestata, notaverunt per varias occupationes plebanie, & occurrentia negotia. Veruntamen quæ in me situm est, & per cognitionem quæ habeo de personis infra scriptis, probor, laudor confirmo attestaciones infra scriptorum, & confirmo, tanquam omni exceptione maiore hac mea manu propria, signo manuali & sigilli ante dicti impressione.

LIBER I.

Martinus Cools Notarius subscripsit.

Ego Gerardus Spykerman de Horst, presbyter, publicus apostolica autoritate notarius, & supra nominata Ecclesia D. Gudilæ supplebanus, quia quædam præinserta miracula nomen meum habentia coram me ut supplebano, per fidem eorum quibus contigerunt, & eisdem interfuerunt, exposita, sic ut præmittitur, attestari, & narrari vidi, & audiui. Ideo eadem nominis, & signi meorum solitarum subscriptionum communiui.

Gerardus de Horst Notarius, & Supplebanus.

Ego Henricus de Zuene, alias Cardinael, presbyter, sacris Apostolica, & Imperiali autoritatibus Notarius publicus, Ecclesiæque B. Gudilæ virginis oppidi Bruxellensis, minoris præbendæ Canonicus, ibidem residens. Quia in certis miraculis in hac papyri scriptura contentis, nec non informationi per diligentem prætractæ Ecclesiæ desuper factæ, quibus nomen meum adscriptum est, personaliter interfui, eaque fieri vidi, scivi & audiui, iccirco signum meum manuale solitum, & consuetum præsentibus appolui, in testimonium veritatis.

Henricus de Zuene.

K 2 AD

AD LECTOREM.

Exstat liber miraculorum venerabilis Sacramenti SS. Eucharistiae, quae à perfidis quibusdam Iudeis anno Dominicae Incarnationis 1369. circa kalendas Octobris furtim è templo sublata, atque in ipso sacra Parasceves die, cultiris & pugionibus manifestissime confossa est. Quam SS. Eucharistiam nostris vulnusculis etiamnum sauciam ipsi nostri conspeximus: miracula verò, quae iam inde aliquot annis contigerunt, & partim edito libro comprehensa sunt, huc ascribere visum non fuit, sicuti neque complura, quae passim in Historijs occurrerant, si liber in immensum excresceret. Est praeterea Liber Germanicè excusus, de miraculis, quae Amstelredamum ad venerabile Sacramentum plurima contigerunt, ad quam Lectorem remittimus.

HIST